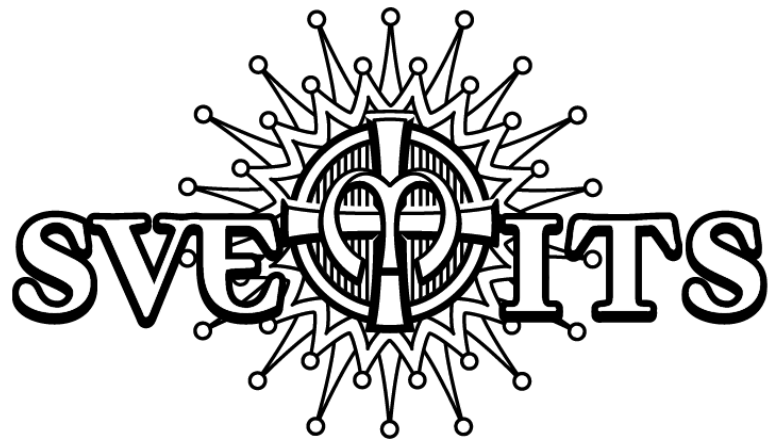

**A Svetits Katolikus Óvoda,
Általános Iskola, Gimnázium és
Kollégium
Pedagógiai Programja**

Tartalom

I.	Intézményünk bemutatása.....	5
1.	Küldetésnyilatkozat.....	5
2.	Az intézmény adatai	6
3.	Az intézmény jellege	6
4.	Szellemi-lelki gyökereink	7
II.	Az intézmény nevelési programja.....	7
1.	A nevelést-oktatást meghatározó külső körülmények.....	7
1.1.	Makrokörnyezet.....	7
1.2.	Mikrokörnyezet.....	7
2.	Pedagógiai alapelvek, célok, feladatok, eszközök, eljárások	11
2.1.	Keresztény értékrend kialakítása	11
2.2.	Nemzeti értékeink, hagyományaink tisztelete, megismerése és ápolása	11
2.3.	Családi életre való nevelés.....	12
2.4.	Színvonalas, a kor követelményeinek megfelelő oktatás	12
2.5.	Közösségformálás.....	15
3.	Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	16
3.1.	A személyiségfejlesztés főbb területei.....	16
3.2.	Életkor szerinti feladatok	17
4.	Közösségfejlesztés	18
4.1.	Ember és közösség.....	18
4.2.	A közösségi nevelés területei intézményünkben	19
5.	A pedagógusok és az osztályfőnökök helyi feladatai.....	19
6.	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	20
6.1.	A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység.....	21
6.2.	A tanulási, beilleszkedési, mag. zavarokkal összefüggő ped. tevékenység	22
6.3.	A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	25
6.4.	Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.....	27
7.	Gyermek- és ifjúságvédelem.....	28
8.	Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje.....	30
9.	Kapcsolatrendszerünk. A szülő, gyermek, pedagógus együttműködése.....	30
10.	Az intézmény egészségnevelési programja.....	34
10.1.	Az egészségnevelési program megvalósításának területei	34
10.2.	A mindennapos testnevelés szervezése	35
10.3.	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása.....	35
10.4.	A gyógytestnevelés az egészségnevelési program része.....	36
10.5.	A táplálkozás mint az egészségnevelési program része	36
10.6.	Orvosi ellátás.....	36
11.	Környezeti nevelés	37
12.	A beszámoltatás alapelvei	38
12.1.	A követelményrendszer.....	38
12.2.	A tantestületek egységesen alkalmazott mérési-értékelési rendszere	39
12.3.	Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok meghat. elvei és korlátai	40
12.4.	A tanulmányok alatti vizsgák.....	41
13.	Az intézménybe való felvétel, átvétel, tanulói jogviszony megszűnése	41
14.	A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	42

III. Az óvodai élet megszervezésének sajátos elvei, tevékenységi formái	43
1. Az óvodai nevelést- fejlesztést meghatározó körülmények	43
2. Gyermekkép, óvodakép.....	44
3. Az óvodai élet megszervezésének elvei	46
3.1. Személyi feltételek.....	46
3.2. Tárgyi feltételek.....	46
3.3. Az óvodai élet megszervezése	47
4. Az óvoda nevelési célja és feladata	47
5. A nevelés tartalma	48
5.1. Vallási, erkölcsi nevelés	48
5.2. Érzelmi nevelés és szocializáció.....	50
5.3. Az egészséges életmód alakítása	54
5.4. Anyanyelvi, értelmi nevelés	56
6. A nevelés tevékenységformái.....	59
6.1. Játék	59
6.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	61
6.3. Vers, mese.....	64
6.4. Ének, zene, énekes játék	65
6.5. Rajzolás, mintázás, kézimunka.....	67
6.6. A külső világ tevékeny megismerése	70
6.7. Mozgás.....	73
6.8. Munka jellegű tevékenységek.....	75
7. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	77
7.1. Testi fejlettség, mozgás	77
7.2. Szociális magatartás.....	78
7.3. Értelmi fejlettség, kommunikációs képesség.....	78
8. Az óvodai nevelőmunkát szabályozó dokumentumok.....	79
IV. A kollégiumi élet megszervezésének sajátos elvei	81
1. A kollégium működése.....	81
1.1. Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások a kollégiumban.....	81
1.2. Személyi feltételek, elvárások	81
1.3. A kollégiumi élet megszervezése	81
1.4. A kollégium kapcsolatrendszere.....	82
2. A kollégium nevelési elvei	82
2.1. A kollégium nevelési célja.....	82
2.2. A kollégium nevelési elvei	82
2.3. A kollégiumi nevelés feladatai	82
3. A kollégiumi pedagógiai tevékenység szerkezete.....	85
3.1. Foglalkozások	85
4. A kollégiumi nevelés feladatai, tevékenységkategóriák	87
4.1. A tanulási és gondolkodási kultúra fejlesztése.....	87
4.2. A közösségi értékrend.....	88
4.3. Önálló életkezdés támogatása	88
4.4. Önismeret fejlesztése.....	88
4.5. Vallási nevelés.....	88
4.6. Továbbfejlesztés.....	89
5. A kollégium kapcsolatrendszere	89
6. A kollégiumi nevelés eredményessége	89

V.	Az iskola helyi tanterve	90
1.	Tantárgyi háló	90
2.	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	95
3.	A tanulók fizikai állapotának mérési módszerei	95
4.	Választható tantárgyak és foglalkozások, a pedagógusválasztás szabályai	96
5.	A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	96
6.	Az értékelés szabályai	96
7.	A magasabb évfolyamba lépés feltételei	97
8.	Az alkalmazott pedagógiai módszerek.....	97
9.	Informális és nemformális tanulási technika.....	98

I. Intézményünk bemutatása

1. Küldetésnyilatkozat

A Svetits Katolikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium a Boldogasszony Iskolanővérek által fenntartott intézmény, így felelősséggel választjuk nevelési mottóként az iskolanővérek Konstitúciójának következő mondatát: „Mindazzal nevelünk, amik vagyunk, és amit teszünk.” (K. 23.)

„Számunkra a nevelés azt jelenti, hogy az embereket – mint Isten teremtményeit és képmásait – teljes kibontakozásukhoz segítjük, és képessé tesszük arra, hogy latba vessék adottságaikat a föld emberhez méltó alakításában. Mint Terézia anya, abban a meggyőződésben nevelünk, hogy az ember megváltoztatásával megváltoztatható a világ.” (K. 22.)

➤ Pedagógiai tevékenységünk:

- keresztény értékrendre épít,
 - nevelő és oktató, amelyben elsődleges a nevelés,
 - fontos szerepet szán az egyházi, nemzeti és iskolai hagyományoknak.
- Az óvodai nevelés legfontosabb feladata, hogy a sokoldalú képességfejlesztés segítségével a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődést biztosítsa, elősegítse, megteremtse ennek feltételrendszerét. A gyermekek az óvodáskor végére egyéni adottságaiknak megfelelően érik el az iskolai életmódhoz szükséges fejlettségi szintet, vigyék tovább a keresztény közösségben átélt mintát.
- Az általános iskola feladata az általános műveltség megalapozása, a keresztény hit és a közösségi élet alapvető normáinak elsajátítása.
- A gimnázium feladata az általános műveltség kibővítése, a keresztény hit elmélyítése, a közösségi élet felelősségteljes formálása, az érettségi vizsgára, felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés és oktatás biztosítása, a munkába álláshoz és az önálló életkezdéshez szükséges ismeretek nyújtása.
- A kollégium feladata, hogy a vidéki tanulók számára otthont teremtsen, és lehetőséget adjon a tanulmányok végzésére, a felzárkózásra és katolikus nevelésben való részesedésre.
- A pedagógiai munka igényes, a változásokra nyitott, eredményes és hatékony.
- Az intézmény nevelő és oktató munkájának eredményeként kreatív, kommunikatív, idegen nyelveken is beszélő, művelt embereket képezünk.
- Fontosnak tartjuk, hogy a ránk bízottak olyan személyiséggé váljanak, akik hűségesek Istenhez és embertársaikhoz, felelősek maguk, mások és a teremtet világ iránt.

2. Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Svetits Katolikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium

Típusa: többcélú köznevelési intézmény

OM azonosító: 031107

Címe: 4024 Debrecen, Szent Anna u. 20-26.

Telefon: 06-52-533-084, Fax: 06-52-534-600

Honlap elérhetősége: www.svetits.hu

E-mail: svetits@svetits.hu

Fenntartó: Boldogasszony Iskolanővérek

A fenntartó képviselője: Boldogasszony Iskolanővérek tartományfőnöke

Címe: 1092 Budapest, Knézich u. 5-7.

Alapító: Svetits Mátyásné végrendelete alapján a Miasszonyunkról Nevezett Szegény

Iskolanővérek Főnöksége

Alapítás kelte: Svetits Mátyásné, 1882.

Alapító okirat megújítva: 2015. május 19.

Működés kezdete: 1896.

Működési engedélyt kiadó szerv: Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal

címe: 4024 Debrecen Piac u. 54.

Működési engedély kelte: 2015. július 2.

száma: HBB/12/0821-2/2015.

3. Az intézmény jellege

Özvegy Svetits Mátyásné 1882. január 4-én végrendeletében alapította, és 1896-ban Dr. Wolafka Nándor címzetes püspök építtette és indította el az intézményt, amelyet a kezdetektől fogva az Iskolanővérek vezetnek. A szerzetesrendet a nevelés és oktatás feladatára 1834-ben alapította Gerhardinger Karolina, Boldog Mária Terézia. Különféle iskolatípusok működtek az évek folyamán: elemi iskola, polgári iskola, ipari iskola, tanítónő-képzés, majd gimnázium. Az államosítás után 1950-1992-ig korlátozott tanulói létszámmal, személyi és tárgyi feltételekkel, csak négyosztályos gimnázium és hozzá kapcsolódó kollégium működését engedélyezték. (A gimnázium engedélyezett létszáma 320, a kollégiumé 160 fő volt.) 1992-től általános iskola, 1996-tól pedig óvoda és 6 osztályos gimnázium is működik. Jelenleg többcélú az intézmény: óvoda, ált. iskola, gimnázium (6 ill. 4 osztályos), kollégium.

4. Szellemi-lelki gyökereink

Nevelésünkben meghatározónak tartjuk a katolikus egyház tanítását és az Iskola-nővérek lelkiségét. A katolikus intézmény sajátossága, hogy a valóságról, a világról és az emberről alkotott keresztény felfogásra épít. Nevelési tervének Krisztus az alapja.

„Számunkra a nevelés azt jelenti, hogy az embereket, mint Isten képmására alkotott teremtményeket teljes kibontakozásukhoz segítsük, és képessé tegyük őket, hogy adottságaikat bevessék a föld emberhez méltóvá alakításába.” (Iskolanővérek Szabálya: Küldetéseik van... Konst. 22.)

II. Az intézmény nevelési programja

1. A nevelést-oktatást meghatározó külső körülmények

1.1. Makrokörnyezet

Debrecen megyei jogú város Hajdú-Bihar megye közigazgatási, gazdasági és kulturális központja. A városban a református nevelés és oktatás a Református Kollégiumban 1535-től megszakítás nélkül folyik. A katolikus oktatást és nevelést a piaristák 1719-ben kezdték meg a fiúk számára. A katolikus leánynevelést pedig az iskolanővérek vállalták fel 1896-tól a Svetitsben.

A XX. század második felében a város lakossága ugrásszerűen megnőtt. Ennek következtében nőtt a katolikusok száma is. Debrecen 1993 óta a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye püspöki székhelye.

Az óvodába, általános iskolánkba jelentkezők családja nagyrészt debreceni lakhelyű. A gimnázium nemcsak helyi igényeket elégít ki, hanem országos beiskolázású.

A városban több színvonalas középiskola és európai színvonalú Universitas működik. Magas színvonalú zenei oktatás folyik, melybe az intézményünkbe járó tanulók is bekapcsolódhatnak. A zenei, színházi és sportrendezvények számos lehetőséget biztosítanak a nevelés-oktatás színesebbé tételéhez és az igényes szabadidős tevékenységhez. Diákjaink részt vesznek a város által rendezett versenyeken és a városi ünnepségeken.

1.2. Mikrokörnyezet

1.2.1. A szülők elvárásai kérdőíves felmérés alapján intézményegységenként:

Óvoda:

- hitre nevelés, valláserkölcsi nevelés
- szeretetteljes bánásmód
- az értelem fejlesztése
- a gyermeki személyiség fejlesztése (pozitív önértékelés, erkölcsi tulajdonságok kialakítása)
- egyéni képességek fejlesztése
- az anyanyelv megfelelő elsajátítása

Általános iskola, gimnázium és kollégium:

Nevelési cél:

- önismeret, Isten tervei szerint való formálás
- magyarságtudat kialakítása, fejlesztése

- véleményalkotás
- kötelességteljesítés
- családi életre nevelés, hűség
- az élet tisztelete a születéstől a halálig
- egészséges életmód
- kulturáltság

Oktatási cél:

- humán képzés, azon belül a nyelvi képzés előtérbe helyezése
- felsőfokú tanulmányokra való felkészítés
- kreativitás és gondolkodási készség fejlesztése
- informatikai képzés
- hátrányos helyzetű gyermekek felkarolása, differenciált fejlesztése

1.2.2. A tanulók elvárásai

A diákok képviselői és az osztályfőnökök visszajelzése szerint tudjuk, hogy a tanulók többsége jól érzi magát iskolánkban. Az elégedettségi vizsgálat alapján jónak ítélik a rendet, fegyelmet, a tanítás színvonalát, az órák érdekességét, a kirándulások élményszerűségét és a tanári értékelést. Igénylik, hogy az iskola életének alakításában részt vehessenek, változatos tanórán kívüli tevékenységekből választhassanak. Értékelik az intézmény élő hagyományait, melyek meghatározó élmények személyiségük és keresztény felnőtté válásuk folyamatában.

A tanulók fontosnak tartják és meg is tapasztalják tanáraik szerepét világképük formálásában. Szerintük a jó pedagógus példakép, szakmailag felkészült, emberséges, igazságos és önállóságra nevel.

1.2.3. Az intézmény erkölcsi elvárásai

1. 2.3.1. Erkölcsi elvárások a pedagógusokra vonatkozóan

A diákok/gyermekek nevelése felelős, örök életre szóló feladat. Célunk, hogy a diákok harmonikus, kellő önismerettel, fegyvellemmel rendelkező, szépre, jóra fogékony, Istent és embertársat szerető emberekké váljanak, így a pedagógusoknak is ilyeneknek kell lenniük. Hiszen „a katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása nagyobb részben az ott tanítók tevékenységén és tanúságtételén múlik” (Kat. Isk. 78.). A pedagógusnak tehát nyitottnak kell lennie minden értékre, amelyet beépíthet saját életébe és nevelő-oktató munkájába. Ez a munka nagy önfegyelmet és önismeretet igényel, de ugyanakkor vállalnia kell a diákok előtt teljes személyiségét, korlátait is.

A gyermekek nevelése elképzelhetetlen szeretet és empátia nélkül. Meg kell érezni, melyik diáknak van éppen szüksége szerető, személyes beszélgetésre, és melyiknek határozott szigorra. A megalázást viszont minden esetben kerülni kell. Ezt a munkát csak a gyermek és családja minél jobb megismerésével lehet lelkiismeretesen végezni. A pedagógus minden pillanatban értéket közvetít. A nevelőnek figyelemmel kell lennie a gyermekek életkori igényeire és sajátosságaira.

A nevelő életének összhangban kell állnia az általa és az intézmény által képviselt értékekkel. Ezért fontos, hogy minden pedagógus pontos, fegyvelmezett, alapos munkát végezzen; ígéreteit tartsa meg. Konfliktusait akarja és tudja kezelni, tudjon megbocsátani és bocsánatot kérni. Tevékenyen vegyen részt a közösség életében (hivatástudat, kötelességteljesítés, felelősségvállalás). Legyen nyitott az állandó előrehaladásra lelki életi, szakmai, módszertani ismeretekben (önképzés, fejlődés).

Tervszerű, differenciált nevelőmunkáját a gyermek egyéni fejlettségére építve végezze: a gyermek érési folyamatához igazított differenciált tervezés, fejlesztés, a fejlődés nyomon követése.

Ezt a munkát csak magasan kvalifikált, a gyermekeket szerető és értő pedagógusok tudják ellátni. A pedagógus szavainak és tetteinek mindig összhangban kell lenniük, így nevelünk hitelesen, eredményesen.

Intézményünkben minden olyan pedagógus taníthat, aki elfogadja annak katolikus voltát. Az új pedagógus felvételénél mindig mérlegeljük, milyen feladatokat bízunk rá, és mit várunk el tőle. Ezek ismeretében lehet eldönteni, hogy a képzettség, rátermettség és vallási háttér hármas követelményéből melyiket milyen súllyal kell figyelembe venni.

Óvodánkban a vegyes életkorú csoportok az óvodapedagógustól nagyobb figyelemmegosztást, differenciálási képességet, toleranciát, rugalmasságot igényelnek. A dajkák teljes segítő társai az óvodapedagógusoknak a gyermekek gondozásában, nevelésében. Tőlük is megkívánjuk a példamutató magatartást, a világnézeti azonosságot, amely meghatározza a gyermekekhez való viszonyukat.

1.2.3.2. Erkölcsi elvárások a nem pedagógus dolgozókra vonatkozóan

A gyermekek az intézmény minden dolgozójával kapcsolatba kerülnek. Ezért szükséges, hogy a nem pedagógus dolgozók számára is megfogalmazzunk bizonyos erkölcsi elvárásokat, hiszen ők is hatást gyakorolnak a tanulóira. Természetesnek tartjuk tehát, hogy

- a munkaköréből adódó feladatokat mindenki a tőle elvárható legjobb szinten teljesíti
- az intézmény működésének feltételeit munkaterületén biztosítja
- megnyilvánulásai nem ellentétesek az intézmény szellemiségével
- az intézmény vállalt feladataihoz tiszta, biztonságos, esztétikus környezetet biztosít

1.2.3.3. Erkölcsi elvárások a tanulóira vonatkozóan

A mai magyar társadalom nagyon sokszínű. Így a gyermekek is sokféle hatásnak vannak kitéve. Diákjaink különböző társadalmi rétegekből, családi háttérből kerülnek iskolánkba. Alapvető, hogy elfogadják és befogadják az iskola értékrendjét. Életkoruknak megfelelően működjenek együtt a nevelés-oktatás folyamatában a pedagógusokkal. Tartsák be az emberi kapcsolatok szabályait.

Csak az a fiatal lesz képes az igaz értékeket keresni, alkotó, boldog emberré válni, aki találkozott az élő Istennel. Ehhez segíthetjük hozzá a fiatalt, ha megszerettetjük vele a csendes szemlélődést a természetben, értékes irodalmat, műalkotást, zeneművet adunk a kezébe. A tanulóknak az iskola által biztosított lehetőségeket erejükhez mérten ki kell használniuk.

Összefoglalva az alapvető elvárások a következők:

- belső igény a szépre, a jóra és az igazra
- a vallás gyakorlása az életkornak megfelelően
- tiszteletteljes, szép beszéd tanárral, társakkal egyaránt
- mindenki testi, lelki egészségének megőrzése, biztosítása
- alapos, rendszeres és pontos munka
- a rábízott feladatok lelkiismeretes elvégzése
- a házirend felelős betartása

1.2.3.4. Erkölcsi ajánlások a szülőknek

Minden iskola létét, szükségességét a mögötte álló szülők társadalma igazolja. A szülők joga és kötelessége, hogy hitüknek megfelelő iskolába járassák gyermeküket, illetve ennek hiányában igyekezzenek ilyen iskolát alapítani. (vö. CIC 796-800§, Grav. Ed. 2. és 6.) Az intézmény egyházi jellege csak akkor születhet meg, ha a szülők is közösséget alkotnak, hiszen „a keresztény hit is egy közösség ölen születik és növekszik” (Kat. Isk. 53.). A

gyermekek egy része egyházi közösségekből érkezik az iskola közösségébe. Fontos lenne, hogy az iskolai évek után is élő egyházi közösségekbe térjenek vissza, amely megtartja őket felnőtt életük kezdetén.

Az intézmény a szülőktől elvárja, hogy fogadják el az intézmény katolikus jellegét, ne neveljenek, tegyenek az intézmény ellen, hanem erkölcsileg, szükség esetén anyagilag is támogassák azt. Az intézménnyel kapcsolatos problémáikat az érintettekkel beszéljék meg. Az intézmény feladata, hogy jogos problémák esetén a szülőkkel együtt megkeresse azok mindenki számára megnyugtató megoldását. Az intézmény elvárja, hogy a szülők a fogadó-órákon, szülői értekezleteken, lelki napokon és egyéb, az intézmény által biztosított alkalmakon aktívan részt vegyenek, hogy maguk is fejlődjenek hitben és tudásban, ezzel példát mutatva gyermekeiknek.

1.2.4. Az intézmény adottságai

1.2.4.1. Gyermekek, tanulók

Az intézménybe többnyire keresztény családok gyermekei kerülnek. Ezek a családok rendszerint többgyermekesek (30-40%), szerény anyagi körülmények között élők (szociálisan hátrányos helyzetű 20%). A családok egy része nem elkötelezetten vallásos, de tudatosan választják intézményünket, mert úgy látják, hogy gyermekük olyan értékeknek megfelelően nevelődik, amelyek legteljesebben biztosítják fejlődését. Az intézmény, szellemiségének megfelelően, felvállalja a hátrányos helyzetű, segítségre szoruló családok gyermekeit is. Ezért sok az árva és csonka családból származó gyermek, akiknek nemcsak tudást, erkölcsöt, hanem meleg, szerető közösséget is nyújtunk.

Abban a meggyőződésben nevelünk és tanítunk, hogy minden gyermek hordoz értéket, a pedagógus feladata, hogy ezeket egyéni képességeinek megfelelően kibontakoztassa. Az itt töltött évek során szép eredményeket érnek el, amelynek mutatója, hogy tanulóink 95-98%-a egyetemen, főiskolán tanul tovább, illetve legalább egy nyelvvizsgával fejezi be középiskolai tanulmányait.

1.2.4.2. Nevelőtestület

A nagy hagyományokkal rendelkező, szerzetesi fenntartású intézményben szakmailag igényes, elkötelezett keresztény pedagógusok végzik a nevelő és oktató munkát. A katolikus intézmény célkitűzéseiben megfogalmazottak megvalósításának elsődleges irányítója a pedagógus. A pedagógus kiválasztása és alkalmazása, óraadói és osztályfőnöki megbízása minden körülményt mérlegelve az intézmény igazgatójának hatásköre.

A nevelőtestület szakmai igényességét, aktivitását és sokoldalúságát jelzi, hogy a pedagógusok részt vesznek továbbképzéseken, illetve intézményen kívüli szakmai tevékenységekben. Szakértők és vizsgálónők tevékenykednek az intézményben. Rendszeresen és szívesen vesznek részt pedagógusjelöltek nevelésében minden intézményegységben. Szakmai munkaközösségek segítik a hatékony pedagógiai munka kibontakoztatását.

Mivel felelősséget éreznek a rájuk bízottak iránt, lelkiismeretesen, nagy szeretettel fordulnak minden gyermek felé. A személyes odafigyelés és következetes pedagógiai munka eredményeként családias légkörben, harmonikusan fejlődik a gyermekek személyisége és épül a Svetits közössége.

Nevelőtestületünk nyitott a kihívásokra, közös feladatok esetén jól együttműködik. Munkánk személyes motivációi közül meghatározó a gyermekszeretet és a hivatástudat.

2005-től részt vettünk a HEFOP 3.1.2. pályázatban, mely abból a felismerésből indult ki, hogy az egész életen át tartó tanulás elterjesztése biztosítja a tudásalapú társadalom és gazdaság létrejöttének feltételeit. Ehhez szükséges az iskolarendszernek a „kompetencia-alapú” nevelés, oktatás és képzés irányába való fejlesztése. Különösen nagy fontosságú a kisiskolás korban elsajátított alapképességek és - készségek, továbbá kulcskompetenciák köre,

mert ezek a későbbi sikeres tanulás és munkába állás feltételei. A pályázat azoknak a köznevelési intézményeknek szólt, amelyek vállalkoznak arra, hogy befogadják, adaptálják és elterjesztik a kompetencia-alapú nevelés, oktatás és képzés új tartalmait, módszereit, eszközeit. Az egész életen át tartó tanuláshoz nélkülözhetetlen képességeknek, készségeknek és kompetenciáknak a fejlesztéséhez szükséges oktatási programcsomagokat központi program keretében készítették el, amellyel együttműködve kellett a konzorciális formában működő Térségi Iskola- és Óvodafejlesztő Központoknak (TIOK) a kifejlesztett programcsomagokat kipróbálni, bevezetni intézményeikben. Így pedagógusaink aktív szerepet kaptak már a kompetencia alapú programcsomagok kidolgozásában.

Szakmai fejlődésünket támogatta, hogy az elmúlt tanévben a nevelőtestület számos tagja részt vett a TÁMOP 3.1.4./08/2-2008-0139 projektben, mely hozzásegít a kompetencia alapú oktatási programcsomagok bevezetéséhez, helyi viszonyokra történő adaptációjához.

Vezeték nélküli eléréssel működő internet hálózatot építettünk ki intézményünkben, minden osztály termébe digitális táblákat szereztünk be, s pedagógusaink széles körben, változatosan használják az IKT eszközöket igényes és korszerű tanító-nevelő munkájuk hatékonyságát növelve.

2. Pedagógiai alapelvek, célok, feladatok, eszközök, eljárások

Intézményünkben prioritása van a teljes embert formáló nevelői és oktatói munkának. Kiemelt jelentőséggel bír az életkort figyelembe véve: a keresztény értékrend kialakítása, a nemzeti értékek tisztelete, hagyományainak megismerése és ápolása, a családi életre való nevelés, színvonalas, a kor követelményeinek megfelelő oktatás és a közösségformálás.

2.1. Keresztény értékrend kialakítása

A legfőbb keresztény értékek Jézus életében mutatkoznak meg legteljesebben. Ezért a tanulók elé példaként az Ő személyét és az Őt példamutatóan követő embereket kell állítani. Olyan morális értékek beépüléséről van szó, amelyek szabályozzák a későbbiekben is a szűkebb és tágabb környezetükkel való magatartásukat, emberi kapcsolataikat. Ezt a folyamatot segíti a rendszeres hitoktatás.

Az oktató-nevelő tevékenység eredményeként a tanuló:

- elfogadja minden ember igényét a szeretetre, tiszteletre és az igazságra, miután megtapasztalta a közösségi szellemet, melyet a kölcsönös tisztelet, dialógus, türelem, megbocsátás, szolgálatkészség, önfeláldozás, elköteleződés és köszönet jellemez
- vallását életkorának megfelelően gyakorolja
- megtapasztalta Isten jelenlétét a csendben, a liturgiában, a lelkigyakorlatban, az imában, tevékenységeiben és élete apró csodáiban
- belső igényévé válik a szentre, a szépre, a jóra, az igazra és a szeretetre való törekvés
- kész felelősséget vállalni saját lelkiismerete fejlődéséért, hogy hitét vállaló és másokért élő felnőtt kereszténnyé válhasson, aki felkarolja a rászorulókat

2.2. Nemzeti értékeink, hagyományaink tisztelete, megismerése és ápolása

Minden ember egy adott nyelvi, kulturális közegben él. Ez alapvetően meghatározza gondolkodásmódját, világlátását, magatartását. Aki ezt elveszti, vagy akiben ez nem alakul ki, az gyökértelen lesz. Intézményünk fontosnak tartja nyelvünk, történelmünk és kulturális örökségünk ápolását, a diákok nemzeti öntudatra nevelését. Fontosnak tartjuk a határon túli magyarság kultúrájának és helyzetének megismerését, támogatását.

Alapvető célkitűzésünk, hogy a gyermek megtanuljon anyanyelvén helyesen és szépen beszélni, megismerje és megszeresse nyelvünk és népzeneink kincseit, népi hagyományainkat,

hazánk tájait és történelmünk nagyjait. Ezt szolgálják az iskolai ünnepélyek, megemlékezések, az osztályfőnöki órák tanmenetének bizonyos egységei, a kirándulások, a zárandoklatok, valamint a hagyománnyá váló versenyek, pl. helyesírási, szépkiejtési, népmesemondó és népdaléneklési verseny, helytörténeti vetélkedő.

Gazdag múltra tekint vissza intézményünkben a cserkészlet, évente szerveznek kézműves foglalkozásokat, vásárokat, regös karácsonyt, táncházat s nyáron történelmi keretekbe helyezett táborokat (honfoglalás kori, reformkori, Toldi-tábor, reneszánsz tábor).

Céljaink szerint nevelő tevékenységünk eredménye beépül diákjaink életformájába, és egészséges nemzeti öntudatot képviselnek az európai népek közösségében.

2.3. Családi életre való nevelés

Az egyház tanítása szerint a házasság és a család az élet egyik legnagyobb és legszemélyesebb elköteleződése. A család „a legrégebbi emberi intézmény és közösség” (FC Előszó) számos mélyreható változáson ment át a történelem során. A társadalom legkisebb élő sejtje, melyet óvni és védeni kell, mert itt tanulják meg a gyermekek a beilleszkedést egy közösségbe, a harmonikus együttélést másokkal. Napjainkban a családokat érő negatív környezeti hatások súlyos károkat okoznak a fejlődő gyermekek egészséges növekedésében. A helyes családmódel kialakítására nagy szükség van, mert sok gyermek rossz családi környezetben, vagy éppen család nélkül nő fel, ezért nincs arra lehetősége, hogy meglássa a családi élet örömeit, és elsajátítsa az ehhez nélkülözhetetlen erényeket.

Mint katolikus intézmény a keresztény család modelljét értéknek és ideálnak tekintjük, és ezt a szemléletet szeretnénk vonzóvá tenni. A gyermekek tapasztalják meg, hogy a közösség, amelyben élnek, olyan, mint egy nagy család. Ebben a családi légkörben érezzék meg Isten szeretetét, alakuljon ki az egészséges önértékelés, egymás elfogadása, hogy felnőtte válva mindezt továbbadhassák. Sokféle módon segítjük őket a helyes önismeretre, rendszeres önértékelésre és tudatos életvezetésre, a másokkal való kapcsolatteremtésre. Ebben kiemelt szerepe van a pedagógus személyének, élő hitének és életformájának. Ezt szolgálják a különböző tantárgyakba beépített témák, meghívott előadók, beszélgetések, keresztény találkozók, választott szabadidős programok, melyek a keresztény családról alkotott szemléletet formálják.

Az élet tisztelete, a gyermekek felelősségteljes vállalása, az idősekről és betegekről való gondoskodás különös hangsúlyt kap a gimnáziumban a diákok nevelésében. Ez utóbbi megtapasztalására, gyakorlására ad lehetőséget a közösségi szolgálatos tevékenység 9. osztályban.

2. 4. Színvonalas, a kor követelményeinek megfelelő oktatás

Intézményünk az oktatás révén megismerteti a diákokat a tudományok eredményeivel, felkészíti őket a továbbtanulásra, és a leendő foglalkozásuk lelkiismeretes végzéséhez szükséges tudást biztosítja számukra.

Ennek érdekében a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit fejleszti, és számukra olyan korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbbepíthető alpműveltséget nyújt, amely elősegíti világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben. Alapvető feladatunk a tanulók egyéni képességeinek, eltérő haladási sebességének megfelelő, többszintű oktatási formák biztosítása mind a tanulási nehézségekkel küzdő, mind a tehetséges tanulók számára. Célunk a végzős tanulók sikeres továbbtanulásának megalapozása. Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit. Szeretnénk elérni, hogy körülükben a szorgalomnak, a tudásnak, a tanulásnak és a munkának becsülete legyen.

Az intézmény hagyománya szerint nagy hangsúlyt fektetünk a korszerű oktatásra, így hatékonyan alkalmazunk újszerű tanulászervezési eljárásokat (kooperatív technikák, projekt módszer, témahét, múzeumpedagógiai alkalmak stb.) Nagy hangsúlyt helyezünk zenei

nevelésünkre. Gimnáziumunkban és általános iskolánkban évente több projektet szervezünk (német nyelvi projekt müncheni testvériskolánkkal, családi programok), legalább egy témahetet (Svetits-hét, adventi készülődés), és egy-egy moduláris oktatási csomagot (környezetvédelem, természetjárás, egészségre nevelés, sítábor). A közösségi szolgálatot a 9. évfolyamon valósítjuk meg diákjainkkal. Keressük a tevékenykedtetésre épülő tanulás-szervezés formáit. Egyre nagyobb arányban jelennek meg oktatásunkat segítő digitális tartalmak, taneszközök mindennapjainkban. Biztosítjuk a kompetencia alapú oktatáshoz szükséges tanulóit, tanári eszközöket.

2.4.1. A kulcskompetenciák fejlesztése

Az egységesülő felsőoktatási és munkaerő-piaci európai folyamatokba diákjaink csak akkor kapcsolódhatnak be sikeresen, ha rendelkeznek azokkal a képességekkel és készségekkel, amelyeket a tagállamok ma már mindenütt elvárnak. A kulcskompetenciák a munkába álláshoz, az élethez és a korszerű műveltség megszerzéséhez nélkülözhetetlen alapvető képességek, ezek segítik az egyéni célkitűzések elérését, a megszerzett tudás többszöri megújítását, megalapozzák az élethosszig való tanulást. Az egyének csak ezek birtokában válhatnak kiegyensúlyozott, környezetük iránt nyitott, aktív állampolgárrá.

A tanítás-tanulás folyamatában ezért arra törekszünk, hogy tanulóinkat az ismeretek átadása közben valós társadalmi igényekre készítsük fel. Ezért azokat a képességeiket fejlesztjük, amelyekkel önálló életükben sikeressé válhatnak. Célunk, hogy az együttműködés, a kezdeményezőképeség, a kritikai gondolkodás, a problémamegoldás, a kockázatértékelés és a döntéshozatal fejlesztése révén kialakuljon bennük a változó viszonyokhoz való gyors és hatékony alkalmazkodás képessége, az aktív társadalmi szerepvállalás igénye.

A helyi programban kialakított tantárgyi struktúránk összhangban áll a Nemzeti alaptantervben megfogalmazottakkal. A tantárgyi alapelvekben, célokban, illetve a fejlesztési követelményekben leírtak megvalósításával a program biztosítja a sikeres önmegvalósításhoz szükséges kulcskompetenciák elsajátítását. Ezek a következők:

- a tanulás kompetenciái
- kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- digitális kompetenciák
- matematikai, gondolkodási kompetenciák
- személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A kompetencia összetett fogalom: alapvetően értelmi alapú tulajdonság, de fontos szerepet játszanak benne emocionális tényezők, motivációs elemek. A kompetenciák kevésbé tartalomfüggőek, ezért mindegyik fejlesztésében a tantárgyak összességének kell részt vállalnia.

Programunkban a képességfejlesztésnek három csomópontja van, ezek a következők:

- a tanulási képességek fejlesztése (kommunikáció, gondolkodás, digitális kompetenciák),
- a szociális, innovációs képességek fejlesztése (együttműködés, munkavállalás),
- a kulturális tudatosság körébe tartozó képességek fejlesztése (kulturális tudatosság, kreativitás).

A kulcskompetenciákból álló keretrendszeren belül a fő hangsúlyt az információs és kommunikációs technológiák megismertetésével a tanulás képességének erősítésére helyezzük. Fontosnak tartjuk, hogy a tanulási képességek fejlesztése során a tanulók lépésekre lebontott, később is jól hasznosítható algoritmusokat kapjanak. Ezek a minták az élethosszig való tanulás során jól hasznosítható tudástranszfert biztosítanak. Az új ismeretek tanítása közben arra törekszünk, hogy tanulóink kapcsolatokat keressenek az új és a már ismert tananyagtartalmak között. Célunk az új tudás előzetes ismeretekbe való integrálása, a tanultak

életszerű helyzetekben való alkalmaztatása. Tudatosan törekszünk egy téma, probléma sokoldalú megközelítésére, a különböző forrásokból megszerzett tudáselemek rendszerezésére. Arra ösztönözzük tanulóinkat, hogy a megismert modellek, összefüggések és szabályszerűségek továbbgondolása és alkalmazása révén mélyítsék el és gyarapítsák tudásukat.

A kompetenciafejlesztés során az eredményesség érdekében kihasználunk minden, a tanulók életkorából és személyes helyzetéből fakadó motivációs lehetőséget. A tanulást a tanulók életvilágából vett vagy azzal kapcsolatba hozható példákkal segítjük. A diákokat beavatottá tesszük a tanulási folyamatokban. A közvetített értékek révén énképüket, önismeretüket fejlesztjük.

A tanórai foglalkozások keretében szorgalmazzuk a társas feladatmegoldásokat, emellett a tanultakhoz kapcsolódó nyomtatott és digitális ismerethordozók ajánlásával fejlesztjük önálló ismeretszerzési képességeiket. A képességfejlesztést változatos tevékenységformák segítik (szövegelemzések, térképelemzések, példamegoldások, kísérletek, rajzos feladatok, prezentációk készítése). A tanulási képességek fejlesztése természetesen minden tantárgy feladata, mégis az alapozó és fejlesztő szakaszban egyes tantárgyak egy-egy területen ebben kiemelt szerepet vállalnak (a magyar nyelv és irodalom, a matematika, az idegen nyelvek, az informatika és a természettudományi tantárgyak).

A magyar irodalom és történelem ismerete megszerzett velük a magyar kultúrát, elmélyíti gyökereiket, felvértezi az idegen hatások minden kritika nélküli befogadása ellen. A magyar nyelv és irodalom tantárgy keretén belül a kommunikációs képességek fejlesztése a szövegértés és szövegalkotás középpontba állításával történik. Fontos feladat az önkifejezés képességének elérése, a kritikai gondolkodás erősítése, a kiírt íráskészség és a helyesírási biztonság megteremtése.

Az idegen nyelvek oktatása kiemelt jelentőségű. Tanulóink két nyelvet kötelezően, emelt szinten, egy harmadikat választhatóan tanulnak (angol, német, olasz, francia, orosz, latin). Az anyanyelven történő tanulási képesség erősítése mellett az idegen nyelvek oktatása keretében kiemelten fejlesztjük az idegen nyelvi kompetenciát. Ez az olvasott és hallott szöveg értését, az idegen nyelven történő írásbeli és szóbeli szövegalkotást jelenti. A tantárgy a párban és csoportban végzett munkáltatás során fejleszti a szociális képességeket, azaz az egymástól való tanulás és az egymásért végzett munka készségét és képességét. Az országismereti anyagrészek feldolgozásakor erősítjük az interkulturális képességeket, azaz a saját és idegen kultúra egymáshoz való viszonyításának és a más kultúrák képviselőivel való kapcsolatteremtésnek a képességét. Az Európai Unióba való integrálódásunk következtében kiemelten fontosnak tartjuk a kultúrák különbözőségéből adódó félreértések kezelésére való képességek elsajátítását.

Az informatika tantárgy keretében a tanulók először a digitális írástudás alapjaival ismerkednek meg. Ezt követően a fejlesztés legfontosabb célkitűzése az, hogy korábbi tudásukat új helyzetekben is képesek legyenek alkalmazni, fejlődjön digitális kompetenciájuk. A tudástranszfer képessége nélkülözhetetlen a technológiai fejlődés mai üteme mellett. A bevezető évfolyamokon moduláris rendszerben (ECDL modulok) folyik az oktatás, sok diákunk sikeres ECDL vizsgát is tesz.

A matematika területén a matematikai eszközhasználat, azaz a biztonságos szám- és műveletfogalom, a számolási készség, a mérések, mértékváltások, a sík- és térbeli tájékozódás, a logika, a problémamegoldás kerül előtérbe. Készségszerinti csoportbontás segíti a személyre szabott fejlesztést, tehetséggondozást, felzárkóztatást.

A természettudományok feladata, hogy bemutassák a teremtés szépségét, az ember felelősségét, a természet és a környezet védelmét, a technikai haladás kétarcúságát. Megtanítjuk a tanulókat a megismert tudás felelősségteljes alkalmazására. A természettudományi kompetenciák területén a valószínűségi szemlélet megalapozása, a problémamegoldás és kritikai gondolkodás fejlesztése történik legintenzívebben.

Az egyes területeken csoportbontással is növeljük az egyéni képességek fejlesztésének hatékonyságát (az idegen nyelvi órákat, a matematikát és az informatikát minden évfolyamon csoportbontásban tartjuk).

A képességfejlesztés másik kiemelt területe a szociális kapcsolatok és állampolgári kompetencia fejlesztése. Az osztályfőnöki órák és a történelem, társadalomismeret, földünk és környezetünk tantárgyak keretén belül a társadalomban és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képességét fejlesztjük. A hangsúlyt az európai és nemzeti azonosságtudat kialakítására, az emberi jogok tanítására, az aktív állampolgári magatartás fontosságára helyezzük. Sokszínű világban élünk, társadmunkat különböző etnikai, vallási és kulturális közösségek építik fel, közösségünk részei a kisebbségben, hátrányos helyzetben vagy fogyatékkal élők is. Ezért erősítjük nemcsak a toleranciát, hanem az elfogadói, támogatói attitűdöt, a szolidaritást. (Ebben hatékony forma közösségi szolgálatos programunk is, kilencedikesek fogadtak fogyatékosokkal és más szociálisan hátrányos helyzetű emberekkel teremtenek így kapcsolatot, vállalnak felelősséget kettesével segítségükben.) A társas feladatmegoldások a rugalmasságot, a vitakészséget, a kooperatív tanulási technikák a problémaérzékenységet, a tervezési és döntési képességeket és a másokkal való kapcsolatépítés képességét fejlesztik. A csoportmunkában való együttműködés a tanulóknak jól hasznosítható mintákat ad a konfliktuskezeléshez és –megoldáshoz.

Képességfejlesztésünk harmadik csomópontja a kulturális élmények befogadását és feldolgozását segítő kulturális tudatosság kialakítása. Az emberiség kulturális örökségét nemcsak a művészeti, hanem a természettudományi tantárgyak is gazdagon közvetítik. A klasszikus értelemben vett műveltséget az irodalom tantárgy mellett a filozófia, ének-zene, rajz és vizuális kultúra illetve a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyak közvetítik. Ezek keretein belül változatos, az alkotóképességet előtérbe helyező munkaformák segítik a tanulók énképének, önismeretének kialakulását. Célunk az esztétikai érzék fejlesztése, az önkifejezés, a nyitottság, az elképzelések, és érzések kreatív kifejezési képességének erősítése. Fejlesztjük a manuális képességeket, a térérzékelést, térlátást, a viszonyítási képességeket.

A képzőművészeti és zenei kultúra mindig meghatározó szerepet töltött be intézményünkben, hiszen az emberi lélek szépségre való törekvésének, önkifejezésének csodálatos eszközeit nyújtja. Az emelt szintű énektanítás és a színvonalas kórusmunka, a képzőművész- és színjátszó kör nevelő hatása életre szóló lehet.

Kultúránknak sok manuális és mozgásos eleme van. A gyermekeket megismertetjük az alapvető kézműves fogásokkal, a tánc- és mozgáskultúrával. Az egész ember formálódásához elengedhetetlen az egészséges életmódra nevelés, a testnevelésóra, a sportkörü foglalkozások, a természetismeret és az osztályfőnöki órák egyes témái révén.

Biztosítjuk a tehetséggondozás és a felzárkóztatás egyéni és csoportos formáit. A diákok öntevékenysége változatos formákban valósulhat meg. Egyéni képességeiknek megfelelően több szakkör, önképzőkör közül választhatnak, részt vehetnek versenyeken, végezhetnek gyűjtő-alkotó munkát.

2.5. Közösségformálás

Személyes és közösségi életünk alapja Istennel való kapcsolatunk. Az iskolánövérék szabálya szerint „megosztjuk egymással adottságainkat, a nekünk juttatott kegyelmeket, de gyengeségeinket is, így járulunk hozzá létünkkel a közösség életéhez. Különösen a közös ünneplésben ismerjük meg és tanuljuk meg értékelni egymást. Szükségünk van a közösség példájára, támogatására, hogy Jézus szabadságában és örömében éljünk.” (Küldetéstek van...)

A közösség formálásának számos színtere van minden életkorban (a közös játék, az ünnepek, kirándulások, az együttes tevékenység és a nehézségek). A közösségek fejlesztése során ki kell alakítani, hogy közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják. Különösen nagy hangsúlyt fektetünk a szociális kompetencia fejlesztésére.

3. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az intézmény országos ismertségű, sajátos nevelési program és helyi tantervek szerint dolgozik. Nem különül el a nevelés és az oktatás, mert minden tevékenységben a pedagógus egész személyiségével nevel. A nevelés nem csak normák és szabályok közvetítése, hanem személyes példamutatás és jól irányított egyéni ill. közösségi cselekvések szervezése.

Az emberi személyiség kialakulása hosszú folyamat, melynek színtere és eszköze a **közösség**. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője, mind emberi példaképekben, mind olyan értékekben, amelyekre fogékonyak. A szeretetparancs hármasságából kiindulva – szeretni Istent, szeretni embertársainkat, mint saját magunkat – adódik nevelésünk nagy feladata, hogy neveltjeink az igaz értékeket felismerjék, és magukénak vallják.

Fontosnak tartjuk a következők megvalósítását (ezek megjelennek a szaktárgyi órákon is):

- a hitre, reményre, szeretetre nevelést
- a helyes önértékelést, amely se nem túlozza, se le nem becüli értékeit
- a keresztény családayákká/családapákká való nevelést
- az áldozatvállalást mint örömet
- felelősséget magunk, mások és a teremtett világ iránt
- a mások felé való nyitottságot, befogadókészséget
- a szellemi értékek felismerését, gondolkodásra nevelést
- az egészséges életmód kialakítását, a szabadidő hasznos eltöltését

Mindezek érdekében törekszünk kialakítani a lelkiismeretes iskolai, napközi otthoni, tanulóórai és otthoni munkát, az igényes önképzést, a feladatait megértő és teljesítő tanulói magatartást, kulturált viselkedést az iskolában és az iskolán kívül is. Ezt a célt kétféle, egymással párhuzamosan haladó úton kívánjuk megvalósítani.

- Mindennapos tevékenységbe beépített nevelőmunka, melynek színterei: csoport-foglalkozások, osztályfőnöki órák, kollégiumi foglalkozások, szakórák, szakkörök, tudományos diákkörök, sport, testnevelés, énekkar, hagyományainkhoz kapcsolódó tervezett ünnepélyek, kirándulások, táborok.
- A spontán szerveződő diáktevékenységek felkarolása, segítése, tapintatos felügyelete.

3.1. A személyiségfejlesztés főbb területei

- A gyermekek, tanulók érzelmi, akarati jegyeinek gazdagítása, önismeretük fejlesztése.
- A gyermekek, tanulók műveltségének, világszemléletének, világképének formálása.
- A gyermekek, tanulók életvitelével kapcsolatos személyiségfejlesztési feladatok.
- A magatartás-, viselkedéskultúra jegyeinek gazdagítása.
- Az intézmény szakmai képzésének, elvárásainak megfelelő személyiség formálása.
- Az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák kialakítása, fejlesztése.

3.2. Életkor szerinti feladatok

Óvoda

Az óvodánknek az a célja, hogy sokoldalú képességfejlesztés segítségével a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődést biztosítsa; elősegítse, megteremtse ennek feltételrendszerét. Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveit figyelembe véve vallásos neveléssel, az egészséges életmód kialakításával, érzelmi neveléssel, szocializáció biztosításával, az anyanyelvi, értelmi fejlesztéssel, testi és lelki szükségletek kielégítésével alakítja a gyermek személyiségét.

Az 1–4. évfolyam

A motiváltság fejlesztése (megismerési vágy, alkotásvágy, teljesítményvágy, kíváncsiság, játékszeret, érdeklődés, felfedezési vágy). Képességek fejlesztése (felismerés, összevonás, összehasonlítás, sorképzés, kiemelés, megismerési képesség, megfigyelési képesség, írás és értő olvasás, beszéd és beszédértés, tanulási képesség, tapasztalás). Egészséges életvitel. Befogadóképesség, önkifejezési, önellátási képesség. Szociális érzékenység (csoportba tartozás, egymás tulajdonának tiszteletben tartása, barátság) kialakítása. Segítés, együttműködés, verseny, siker- és kudarcfeldolgozás, alkalmazkodás.

Az 5–6. évfolyam

Az első 4 évfolyamon megkezdett személyiségfejlesztő tevékenység továbbfejlesztése és kiterjesztése az életkori sajátosságoknak megfelelően. A motiváltság fejlesztése (kötelességtudat, felkészülés a továbbtanulásra). A képességek fejlesztése (elemzés, elvonatkoztatás, problémamegoldó gondolkodás, viszonyítás, általánosítás, osztályozás, érvelés, asszociálás). A kreativitás, önkifejezés fejlesztése, befogadó magatartás kialakítása (műelemzés, műértelmezés). A reális énkép, önértékelés (emberismeret, önbizalom, önbecsülés, pályaválasztás), öntevékenységi vágy, önállósulási vágy felkeltése és helyes megélése. Előítéletek legyőzése, empátia, tolerancia kialakítása, konfliktuskezelés, vitakészség (érvelés-meggyőzés) formálása. Az egészséges életvitel fontosságának felismerése.

Gimnáziumi és kollégiumi belépő évfolyamok

Az első két év legfontosabb feladata, hogy a tanulók minél előbb otthonosan mozogjanak új környezetükben és szorongásoktól mentesen, önbizalommal és kedvvel végezzék a rájuk váró újszerű feladatokat. Ehhez pontosan és sokoldalúan informálni kell őket az iskola belső életéről, hagyományairól, szabályairól. Ekkor kell kialakítaniuk a személyes feltételeit a szülőkkel való hosszú távú együttműködésnek. Lehetőleg minél több közös program szervezésével elő kell segíteniük a közösség fejlődését, hogy a sok helyről érkező tanulók között érzelmi biztonságot adó személyes kapcsolatok alakulhassanak ki. Meg kell teremteniük a megfelelő a légkört ahhoz, hogy az osztály fokozatosan azonosulva az iskola által közvetített értékekhez, igényes és fejlesztő közösséggé váljon minden egyes tanuló számára. A színes, sokoldalú iskolai élet nemcsak a tanulók önismeretét, hanem együttműködési készségét is fejleszti. A tanulási problémák megelőzése szempontjából fontos, hogy az első években a kulcskompetenciák területén meglévő hiányosságok felszínre kerüljenek, s feltétlenül meg kell szüntetni őket, mert különben e problémák később halmozódó tanulási kudarcokhoz vezetnek. Ez a szakasz nemcsak a képességek, hanem a tudományokhoz és művészetekhez való viszonyulások szempontjából is alapozó jellegű időszakot jelent.

A 9-10. évfolyam

Feladat a különböző tudományágak mélyebb megismertetése azzal a céllal, hogy a 10. évfolyam végére legyenek képesek reális döntést hozni arra vonatkozóan, hogy egy adott tárgyat milyen szinten tanulnak, és formálódjék az elképzelésük a továbbtanulás irányában. Ehhez elengedhetetlen a helyes önismeret kialakítása, melyben segít a szűkebb és a tágabb közösség. Engedjük gyermekeinket, hogy önállóan cselekedjenek, és ebben tapintatosan segítsük őket!

A 11-12. évfolyam

Tudjanak maguknak megfelelő hivatást választani. Alakuljon ki bennük az a felelősségtudat, mely alkalmassá teszi őket a választott pályán való helytállásra, áldozatvállalásra, a közösség szolgálatára. Az élet minden területén legyenek önmagukhoz igényesek.

Személyiségfejlesztő munkánk eredményét jelzi diákjaink pozitív érzelmi és értelmi beállítottsága, az építő jellegű gondolkodás megtalálása és megtartása.

4. Közösségfejlesztés**4. 1. Ember és közösség**

Az ember természeténél fogva közösségi lény, Isten közösséggként hívta meg az emberiséget az üdvösségre. Az Istent és önmagát kereső ember számára leglényegesebb dolog személyi és közösségi önazonosságának megtalálása. Csak a keresztény értékrenden alapuló légkörben válik egyértelművé a személyiségnek mint páratlan, egyszeri és megismételhetetlen értéknek a hangsúlyozása, akit nem elsősorban teljesítményeiért, hanem önmagáért fogadnak el, mert így szereti őt az Isten. A személyiség azonban nem elszigetelt individuum, akinek meg kell valósítania önmagát, nem is arctalan tömeg, hanem kapcsolatra, személyes kontaktusra vágyó ember, közösségi lény, aki csak az én-te kapcsolatban válhat azzá, akivé lennie kell, olyan emberré, aki képes a szeretet és tisztelet ajándékozására és elfogadására.

- A közösségi nevelés alapja a kinyilatkoztatásban és a szívbe írt törvényben gyökerező keresztény értékrend. Ezért egyik legfontosabb pedagógiai feladatunk a közösségben ezeknek az értékeknek a képviselése, illetve kialakítása, hogy ezáltal a közösség támogathassa tagjait az értékek életbe váltásában.
- Olyan légkört kell teremteni, amely segíti a növendékeket önmaguk és mások elfogadásában, keresztény elkötelezettségük formálásában, ugyanakkor lehetővé teszi a közösség minden tagja számára, hogy szabadon dönthessen Isten mellett. (Szent Ágoston nyomán)
- A közösségeinkben lehetőségeinkhez mérten fel kell vállalni és segíteni azokat, akik élnek és vállalják hitüket, és azokat is, akik még távolabb vannak.
- Fontos feladatunk kialakítani a növendékekben egyfajta szociális érzékenységet, illetve az erre való természetes igényt, mert később a társadalomba kilépve már önállóan kell felvállalniuk ezeket a feladatokat (szegények segítése, közösségi szolgálat).
- A közös segítő tevékenység által nem csak a közösség épül, de annak minden tagja elindul a teljes emberré válás útján. Kialakul benne a nyitottság a másik ember gondjaira, ugyanakkor értékeire is.
- Az egymás elfogadására, toleranciára való nevelés a közösségen belüli különbségeket és konfliktusokat csökkenti.

A közösség egységének megteremtése nemcsak a csoport érdekeit szolgálja, hanem a benne élő és aktívan résztvevő tagok személyiségének fejlődését is elősegíti. Ezért kell nagy hangsúlyt fektetni arra, hogy a kezdeményező készséget növeljük a diákokban. Mindenkinek meg kell tanulnia, hogy alkotó részvételével előrébb vigye közösségének lelki és szellemi egységét. Aki ezt a feladatot iskolai, kollégiumi közösségén belül vállalta, könnyebben alakul olyan felnőtté, aki művelt, nagykorú, keresztény társadalom aktív résztvevője és formálója lehet. Számunkra a közösség egyszerre ajándék és feladat, ezért fontos nevelési feladat a diákok öntevékenységének kibontakoztatása, hiszen csak az önálló, önmaga sorsát tudatosan irányítani és a problémákban dönteni képes ember lesz alkalmas arra, hogy tevőlegesen hozzájáruljon Magyarország kívánatos fejlődéséhez. A szocializáció során a növendékeknek

meg kell tanulniuk kezdetben a szűkebb, később a tágabb értelemben vett közösséghez való alkalmazkodást, a közösségnek mint ajándéknak elfogadását is.

Keresztény intézményként Krisztus közösségünk alapja és forrása, ezért feladatunk úgy nevelni a ránk bízottakat, hogy felkészüljenek az egyházban történő szerepvállalásra. A XXI. század veszélyei nemzetünkre és közösségeinkre nézve a globalizáció és a szekularizáció, valamint a családi közösségek felbomlása, ezért kiemelten fontossá válik a keresztény szellemű közösség létrehozása, ami az egyetlen megoldást jelenti értékrendünk megtartásában. Magának az egyháznak is egyre inkább közösséggé kell válnia ahhoz, hogy a ma embere újra rátaláljon, segítségét megtalálja. A jól működő kis és nagy közösség egyúttal mintául szolgálhat a diák későbbi családi közösségének építéséhez is.

4. 2. A közösségi nevelés területei intézményünkben

- Tanórák: szaktárgyi és osztályfőnöki órák, csoport- és kollégiumi foglalkozások.
- Az egyházi ünnepeink alkalmak arra, hogy közösségeinket a Szentlélek intenzívebben formálja. Egy-egy ünnep lehetőség lehet arra, hogy a gyermekek, diákok hitüket bátran felvállalják és megvallják, ami nyílt és őszinte kapcsolatokat teremt a közösség tagjai között.
- A rendszeres iskolai szentmisék, lelkigyakorlatok és zárándoklatok a keresztény életvitel közös gyakorlására teremtenek lehetőséget, és erőt adnak ahhoz, hogy a hétköznapi munkáit és feladatait is áthassa az imádság és a szeretet.
- Közösségi összetartozásunk külső jele ünnepnapon az egyenruha.
- Közösségi hangnem, stílus, érzelmi eszköztár alakítása, szokások, hagyományok ápolása tanórán kívüli szabadidős foglalkozásokon: napközi, tanulószoba, szakkörök.
- A személyiség komplex fejlesztésére, az interperszonális kapcsolatok erősítésére szolgálnak az egész gimnáziumot érintő közösségi programok.
- Közösségi fórumok, csoportgyűlések; felelősök választása. Diákönkormányzati munka.
- Kirándulások, nyári és téli táborok, közös kulturális tevékenységek (pl.: színházlátogatás) más környezetben is erősítik az egymás megismerésére, elfogadására és segítségére való igényt.

Ezeket az iskola szervezi, biztosítja a helyet és a felszerelést, a tanári és egészségügyi felügyeletet, a részvételi díjat pályázatokból fedezzük, vagy a szülők vállalják.

5. A pedagógusok és az osztályfőnökök helyi feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatai:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,

- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Alaposan ismeri tanítványai személyiségét, az iskola pedagógiai elvei szerint neveli őket, a fejlődés tényeit figyelembe véve formálja személyiségüket, segíti önismeretüket.
- Együttműködik az osztályban tanító pedagógusokkal, kollégiumi nevelővel, összehangolja és segíti munkájukat, látogatja óráikat. Észrevételeit és esetleges problémáit az érintett nevelőkkel megbeszéli. Aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel (pl. pszichológus).
- Segíti az osztályközösség kialakulását.
- Tanítási napokon reggel 8 órától találkozik osztályával, napindító reggeli kört, imát szervez.
- Tanítványaival osztálykirándulást szervez, kulturális programokon tanulói kíséretet lát el.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét. Megkülönböztetetten figyel azokra, akik képességeik alatt teljesítenek, felderíti az okokat és segít kiküszöbölni azokat.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.

6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Intézményünk alapító okiratában foglaltak szerint ellátjuk a kiemelt figyelmet igénylő vagyis a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küszködő tanulókat. A törvényi rendelkezések szerint szervezzük kontrollvizsgálatukat, fejlesztő foglalkozásaikat.

Beiratkozáskor elkérjük a már létező szakértői javaslatokat. Szeptember 15-ig rendszerezzük, előzetesen fejlesztő csoportba soroljuk a kezdő és a felmenő évfolyamok tanulóit fejlesztendő terület alapján, illetve tájékoztatást adunk a tanulóknak a fejlesztő órákon való részvételi kötelezettségükről, a tantárgyi mentességek érvényesítéséről.

A tantárgyi felmentésekről a szülői kérelem beérkezése után igazgatói határozat készül, a felmentés tényét, a kedvezményeket az osztályfőnök beírja a digitális naplóba. A fejlesztő pedagógus (esetleg szaktanár) egyéni fejlesztési tervet készít minden tanulóról.

6.1. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység

„Akiben van tehetség, köteles azt kiművelni a legfelsőbb fokig, hogy embertársainak mennél nagyobb hasznára lehessen. Mert minden ember annyit ér, amennyit embertársainak használni, hazájának szolgálni tud.” (Kodály Zoltán)

A magyar ember legnagyobb kincse évszázadok óta sokoldalú tehetsége, mely népünk fennmaradásának biztosítója. Tehetséges gyermekeinkért felelősséggel tartozunk. Tudjuk, hogy a tehetséges gyermek esetenkénti másságával, igényeivel időnként nehézségek elé állíthatja nevelőit, diáktársait. A katolikus iskola szorgalmazza a tanulók képességeinek fejlesztését, Istentől kapott adottságainak hasznosítását.

A tehetség megnyilvánulhat:

- specifikus tanulmányi képesség területén (matematika, nyelvek, természettudományok, társadalomtudományok)
- kreativitás és alkotóképesség területén (teljesítményekben mutatkozik meg)
- művészetekben (ábrázoló- és zeneművészet)
- szociális területen (vezetői kvalitások)

Az egyén tehetségének kibontakozásában döntő szerepet játszik a család, a barátok és az iskola szerves együttműködése – a szociális környezet. A tehetséges fiatalok gondozása Istentől ránk szabott feladat. Minden gyermek tehetséges valamiben, s ezt a tehetséget egyéni bánásmóddal lehet kibontakoztatni és hatékonyan fejleszteni. Iskolánk eddigi tapasztalatai alapján diákjaink tehetség szempontjából heterogén összetételűek. Az a feladatunk, hogy tehetséges tanítványainknak az órákon kialakított készségek és jártasságok további fejlesztéséhez minél több alkalmat teremtsünk, képességeikhez mért segítséget nyújtsunk. Ezért iskolánk valamennyi pedagógusa arra törekszik, hogy az egyéni aktivitásra épülő módszerekkel biztosítsa azt a tehetséges fejlődést, amire ki-ki egyénileg képes.

Az egyes területeken csoportbontással is növeljük az egyéni képességek fejlesztésének hatékonyságát (az idegen nyelvi órákat, a matematikát és az informatikát minden évfolyamon csoportbontásban tartjuk).

A tehetség ápolásának lehetőségei a tanórákon

- differenciált feladatok
- önálló, közvetlen tanári irányítás nélküli munka 1-2. évfolyamon az „önálló órák” keretében
- szorgalmi feladatok, gyűjtőmunkák
- az egyéni munka váltakoztatása csoportmunkával
- saját gondolatok, saját érdeklődés felhasználása és megbeszélése a környezet, az irodalom, a művészeti és a nyelvórákon
- integrált órák
- emelt óraszámú énekoktatás az általános iskolában
- A képességek kibontakozásának fontos keretei a 11-12. évfolyamok diákjai számára az érdeklődésük alapján önként választott emelt szintű foglalkozások, melyek különösen alkalmasak az órákon szerzett ismeretek bővítésére és a sikeres továbbtanulás megalapozására.

A tehetség ápolásának lehetőségei a tanórán kívül

- differenciált egyéni foglalkozások
- szabadidős tevékenységek
- szakkörök
- önképzőkörök
- házi, területi és országos tanulmányi és egyéb versenyek
- énekkar
- színjátzó kör
- sportfoglalkozások

A tehetséggondozás újabb területe az iskolai rendezvények, ünnepségek lehetőségeinek kihasználása. Egy-egy ilyen alkalommal a különböző jellegű szerepléseken kívül a szociális kompetencia is jól fejleszthető. Például: szervezői képesség, vezetői képesség, nyilvánosság előtti megnyilatkozás.

A liturgiába való aktív bekapcsolódás kicsi kortól kezdve sokféle képességet fejleszt, és lehetőséget teremt a tanultak alkalmazására. Az előéneklés, a ministrálás, az egyéb oltárszolgálat, a felolvasás mind-mind egyben a nyilvánosság előtti megmérettetés alkalmai a gyermekek számára.

A tanulmányi versenyek nagyszerű lehetőségei a megszerzett ismeretek mérésének.

A versenyek szintjei:

- iskolai házi versenyek és pályázatok
- katolikus iskolák közötti, a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet által kiírt versenyek
- más felekezeti iskolák által szervezett versenyek
- a Minisztérium vagy pedagógiai szolgáltató intézetek által szervezett helyi, területi és országos versenyek

6.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenység

Nagyon fontosnak tartjuk a beilleszkedési, tanulási, magatartási problémákkal küszködő gyermekek, tanulók fejlesztését, mert saját fejlődésük és közösségük fejlesztésének gátjává válhatnak. A közösségben negatívnak minősített viselkedési megnyilvánulások a gyermek családi és óvodai, iskolai kapcsolatzavaraival, érzelmi életének sérüléseivel függnek össze. A magatartási problémák egy részében a gyökerek a család érzelmi-nevelési körülményeiben kereshetők. Abban a kérdésben, hogy a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vagy sajátos nevelési igényű, a nevelési tanácsadó megkeresésére a szakértői és a rehabilitációs bizottság dönt.

Megelőzés

Lehetnek olyan jelzések, amelyek előre vetítik a gondot: közöny, passzivitás, érzelmszegénység, érdeklődés hiánya, elkülönülés, közömbösség a társak iránt, túlzott félelem, szorongás, ok nélküli sírás, irigység vagy féltékenység más gyermekkel kapcsolatban, koncentrációzavar, teljesítményromlás, beszédzavar stressz-helyzetekben, apró holmik eltulajdonítása stb. A magatartási zavarok egyik, az óvodában, iskolában, kollégiumban leginkább szembe tűnő formája az agresszív megnyilvánulásokban fejeződik ki. A magatartási problémák egy része deviáns viselkedéssé válhat.

A beilleszkedési zavarok leggyakoribb formái

- az együttműködési készség hiánya
- durva hang, durva érintkezési mód

- feltűnni vágyás, imponálni akarás
- agresszivitás, kötekedés, ellenséges, tekintélyellenes viselkedés
- megbízhatatlanság, felelőtlenség
- peremhelyzet a csoportban
- az érzelmi-indulati élet szélsőséges kiegyensúlyozatlansága
- gyenge kudarctürés

Pedagógiai feladat

Az intézmény egész élet- és tevékenységi rendjével, érzelmi légkörével segítse a gyermekek harmonikus, kiegyensúlyozott fejlődését, fizikai és pszichikai teherbíró képességének növekedését. Az intézmény emberközpontú légköre, a közösségi élet nyitottsága nemcsak a teljesítésre, hanem az oldott, közvetlen, bensőséges emberi kapcsolatok alakulására is hason. Az iskolai légkör azt közvetíti az órán és az órán kívüli érintkezések során a gyermek felé, hogy problémáival, érzelmi konfliktusaival kritikus élethelyzetben bizalommal fordulhat nevelőihez. Ennek a bizalomnak a kialakítása nehéz feladat, megfelelő ápolása még nehezebb. A beilleszkedési nehézségekkel küzdő kamasz gyerekek a biztonságot adó felnőtt jelenlét, a rendszeres személyes beszélgetések segítséget jelentenek a mindennapi problémák feloldásában.

A pedagógusnak igyekeznie kell a megfelelő kontaktus kialakítására a családdal, hiszen a gyermeki személyiség fejlődése szempontjából az otthon az elsődleges nevelési színtér. A család szociális, erkölcsi és hitéleti státusza fontos kiindulási pont a pedagógiai munka során. A szülők megismerése és bevonása a pedagógiai folyamatba célszerű és egyben hasznos is. A gyermek teljesítménye, magaviselete nagyban függ az otthon uralkodó nevelési attitűdtől. Ezen attitűd megismerése fontos feladata a gyermeket tanító, oktató, nevelő pedagóguscsoportnak.

Konkrét pedagógiai tevékenység

Az iskola a tanulók érdeklődése, igénye szerint nem kötelező (fakultatív jellegű) tanórai foglalkozásokat szervezhet: felzárkóztatás, fejlesztés, tehetséggondozás, konzultáció, speciális illetve kiegészítő ismeretek átadása céljából. Ez könnyebbé teszi a pedagógusnak, aki koncentráltabban, személyre szólóan tud foglalkozni a tanulóval, és hatékonyabban lesz képes a differenciálásra, ami elengedhetetlen ezekben az esetekben. A fejlesztő munka eltér a „hagyományos” pedagógiai tevékenységtől. A fejlesztés nem felzárkóztat, hanem olyan képességeket fejleszt, melyek a gyerekek iskolai teljesítményét javítják.

A fejlesztésbe bekerülők köre:

- Azon tanulók, akik az intelligencia szintjük alapján elvárhatóan lényegesen alacsonyabb tanulási teljesítményt mutatnak.
- A tanulási képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok (továbbiakban: szakértői bizottságok) tanulási képességvizsgálata alapján részképesség zavarokkal, tanulási nehézséggel, illetve másodlagosan kialakuló magatartási zavarokkal küzdenek.

A képességfejlesztés a szülő beleegyezésével és aktív támogatásával végezhető. A fejlesztés tartalmilag kiterjed mindazon részterületekre, amelyeket a szakértői bizottság megjelöl.

Részképesség zavarok megszüntetése

- Figyelem-, viselkedési-, tanulási zavarok csökkentése
- Egészséges működéssel való ellensúlyozás (korrekció, kompenzálás)

Általános feladatunk súlyos magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő tanulóknál a szakértői bizottságokkal való kapcsolat felvétele, és szakvélemény kérése.

A szakértői bizottságok pszichológusainak javaslatai alapján, pedagógiai módszerekkel a tanuló támogatása, osztályközösségbe történő visszaillesztése, és kapcsolatainak javítása osztály- és iskolatársaival a pszichológus és a fejlesztő pedagógusok közreműködésével. A kitűzött célok elérése érdekében folytatott tevékenység alatt mindvégig előttünk áll, hogy minden gyerek individuum.

Felzárkóztatásra szorul a gyermek, ha

- szórt figyelmű;
- nehezen tud koncentrálni;
- olvasási, helyesírási, matematikai problémái vannak;
- a szakértői bizottság javaslata alapján egyéni fejlesztést igényel

A felzárkóztatás célja:

- A környezeti hátrányok kompenzálása, az osztály illetve az iskolai közösségbe való bekapcsolódás és továbbhaladás lehetőségének biztosítása, az esélyegyenlőség megteremtése.
- Készségek, képességek fejlesztése.
- A napi tanulás feltételeinek biztosítása, a korrekciós tevékenység és a korrepetálás révén a napi lépéstartás megszervezése, az eredményes tanulási folyamat megszervezése.
- Valamely rész-képesség területén megnyilvánuló hátrány kompenzálása.
- Viselkedési szokások kialakítása, változtatása, gyakorlati alkalmazása, az általános emberi normák, valamint az iskolai házirend szellemében.
- Pályára irányítás, pályaválasztás, a beiskolázás segítése.

További kiemelt területek:

1. anyanyelvi (dyslexia, dysgrafia)
2. matematikai (dyscalculia)

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
Dysgrafia, dyslexia esetén: Az írás, olvasás elsajátításának, tanulási zavarainak csökkentése, ha lehet megszüntetése. Az elmaradások mielőbbi felismerése, korrigálása. Súlyosabb esetekben speciális szakemberhez kell juttatni a gyerekeket (pszichológus, logopédus, szakorvos, a szakértői bizottság szakemberei stb.)	Diagnosztizálás, okok feltárása (logopédus, pszichológus). <u>Dysgrafia, dyslexia korrekciója:</u> A fejlesztő pedagógus terápiás foglalkozásai, mozgásfejlesztés – finommotoros, nagymozgások erősítése, írástechnikai gyakorlatok (betűelemek, rajzok stb.), betűkapcsolási gyakorlatok, térbeli tájékozódás, kommunikációs képesség fejlesztése, korrekciója. <u>Logopédiai foglalkozások:</u> artikulációs gyakorlatok, akusztikus gyakorlatok (utánzás, térbeli tájékozódás), összeolvasás, olvasástechnika fejlesztése,	A gyerekek legyenek tisztában problémáikkal. Fogadják el az erre irányuló javítást, segítséget Működjenek együtt mindenkori segítőjükkal, tanáraikkal, szakemberrel. Legyen az osztályközösség és a család megértő, elfogadó, segítő.

	intonáció, képzeletfejlesztés, szövegértés fejlesztése.	
Dyscalculia esetén: A nehézségeket előidéző okok enyhítése, megszüntetése. A tünet intenzitásának csökkentése. A lemaradás korrigálása. Legyen képes a gyermek a matematikai gondolkodás elsajátítására korosztályának megfelelően.	Diagnosztizálás, a legrövidebb időn belül a korrekció megkezdése. <u>Fejlesztő pedagógus,</u> <u>pszichológus:</u> korrigáló korrepetálás egyéni foglalkozással (méret, mennyiség, számfogalom kialakítása), logikus gondolkodás fejlesztése (következtetések, ok–okozat stb.), a sikertelenség, a kudarcélmény minimálisra csökkentése, az értéshez szükséges szókincs biztosítása, megértés gyakoroltatása (elemzés, összehasonlítás), figyelem korrekciója (memóriafejlesztés), önkontroll fejlesztése, kialakítása (önértékelés).	A tanuló legyen partnere segítőinek. Gyakorlásaival önállóan is próbálkozzon problémája megoldásával. Legyen tisztában lehetőségeivel és képességeivel. Vállalja a „küzdést”.

A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának irányelvét a 32/ 2012. EMMI rendelet szabályozza.

A tanulók értékelésénél alkalmazott alapelvek, mentesítések:

A különféle (pl. osztályozó, javító, felvételi, köztes; különbözeti; érettségi) vizsgákon alkalmazkodni kell a sajátos nevelési igényű tanuló speciális szükségleteihez, így a tanuló számára biztosítani kell bizonyos – az oktatás során is biztosított – kedvezményeket (hosszabb felkészülési idő, írásbeli beszámoló helyett szóbeli, és fordítva, más tantárgy választása, a szokásos segédeszköz-használat biztosítása).

A fejlesztő tevékenység közös célja és feladatai:

- a hiányzó vagy dysfunkciók helyreállítása, újak kialakítása,
- a meglévő ép funkciók erősítése és bevonása a hiányok pótlása érdekében,
- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása,
- az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok kialakítása.

6.3. A tanulási kudarcnak kitétt tanulók felzárkóztatását segítő program

A felzárkóztató program célja a szociokulturális hátrányokkal küzdő és egyenetlen oktatási színvonalú iskolából érkező tanulók lemaradásának csökkentése, ill. lehetőség szerint a lemaradás felszámolása, az esélyegyenlőség megteremtése.

A hátrányos helyzetű az a tanuló, aki szegény, illetve alacsony szocioökonómiai státusszal jellemezhető társadalmi réteghez tartozik.

Fő jellemzői:

- testi fejlődése sokszor nem kielégítő, kezeletlen egészségügyi problémái lehetnek
- kevésbé motivált a jó iskolai teljesítmény elérésében, az iskolával szembeni attitűdje negatív
- nevelési hiányosságai vannak
- anyanyelvi szintje alacsony, élményvilága szegényes
- önértékelése alacsony szintű

A felzárkóztatás célja tehát nemcsak az oktatási hátrányok csökkentése, illetve felszámolása, hanem a tanulás iránti érdeklődés felkeltése és fenntartása, és sajátos helyzetekben az anyagi hátrányok enyhítése (eseti kiadások átvállalása).

A hátrányos helyzetű tanuló lehet:

- tanulási zavarral küzdő, akinél alapvető pszichológiai folyamatok tekintetében mutatkozik zavar, pl. nehézséget jelent neki a koncentráció, az információ felvétele, feldolgozása és hasznosítása, bár általános intelligenciája ezt nem indokolja. Az ilyen tanulóval az egyéni foglalkozás lehet a legcélravezetőbb, mert mód nyílik a pszichológiai folyamatok fejlesztésére is a tananyag átadása mellett.
- az előző iskola alacsony színvonala miatt alulteljesítő, akinek a felzárkóztatása történhet csoportosan, mert elegendő csupán a tananyag pótlására és a képességek fejlesztésére szorítkozni.

Diagnosztizálás

Az iskola fontos feladatának tekinti, hogy időben felismerje és kiszűrje a tanulási kudarcnak kitett tanulókat. Az intézményegység-vezetők, a helyettesek és a gyermekvédelmi felelős irányításával az iskola minden pedagógusa felelős e feladat végrehajtásáért. Minden évfolyamon figyelemmel kísérjük a tanulók tanulmányi előmenetelében előforduló problémákat.

Az alkalmazott módszerek:

- Naplók rendszeres ellenőrzése
- Az osztályfőnökök és szaktanárok, nevelők jelzései
- Problémafeltáró egyéni és csoportos beszélgetések
- Felmérések, interjúk készítése
- A tanuló vagy a szülő egyéni kérése

A tanulók felzárkóztatását segítő programok, eljárások, módszerek

A felzárkóztató programok, eljárások és módszerek kiválasztása függ a tanuló problémájának sajátosságától, a probléma feltételezhető okától, a tanuló életkori sajátosságaitól, az iskola és a tanuló sajátos körülményeitől, lehetőségeitől.

- Szülő írásbeli értesítése, személyes elbeszélgetés formájában tanácsadás a gyermek felzárkóztatásával kapcsolatban
- Tanórai differenciálás
- Csoportos korrepetálás heti rendszerességgel bármely tantárgyból, ha a pedagógus szükségesnek ítéli
- A személyiség-megismerés módszereinek tudatos megválasztása, a hatékonyabb korrekció és felzárkóztató eljárások alkalmazása
- A tanulás segítése érdekében a felszínre került problémák megoldására az erős motiváció, a szemléltetés, a személyes fejlődést segítő beszélgetések alkalmazása
- A személyre szabott tudatos korrekcióhoz a szülőkkel és szakszolgálatokkal való folyamatos együttműködés
- A tanulók egyéni képességeit figyelembe véve a gátlások feloldásának segítése és a reális önismeret és önértékelés alakítása, fejlesztése.

- A fogyatékos, vagy a nevelési tanácsadó szakvéleménye alapján beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanulók számára fejlesztő foglalkozások szervezése
- Egyéni felzárkóztató foglalkozások szervezése a köznevelési törvény 52.§-ának (7) illetőleg (10) bekezdésének figyelembe vételével. Kollégista tanulóval a kollégiumi nevelő ill. a felügyelő tanár is foglalkozhat.
- Gyógytestnevelési foglalkozások szervezése
- Kapcsolatfelvétel a családsegítő szolgálattal, amennyiben az okok a családi körülményekre, magatartási rendellenességre vezethetők vissza.
- A tanuló mentesítése bizonyos tantárgyak tanulása, illetve e tantárgyaknál az értékelés alól, amennyiben ezt a tanuló egyéni adottsága, továbbá sajátos helyzete indokolja. (Szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján)
- Egyéni továbbhaladás engedélyezése, annak kikötésével, hogy melyik évfolyam utolsó napjáig kell a tanulónak utolérni a többieket
- Amennyiben a tanuló képességeire vezethető vissza a kudarc, javaslattevés és segítségnyújtás, hogy más típusú nevelési-oktatási intézményben folytathassa tanulmányait
- A gimnáziumi felzárkóztatás egyik lehetősége a leendő tanítványainkkal való kapcsolatfelvétel a nyílt napon vagy más úton történő jelentkezés alapján, melyet előkészítő követ a megadott tárgyakból. Az újonnan felvett tanulókkal szintfelmérő dolgozatot íratunk, ezek alapján a feltárkóztatásra rászoruló tanulókat kiválogatjuk

A program eredményességének értékelési módszerei

- A tanuló előmenetelének ellenőrzése az osztálynapló alapján
- Osztályfőnökök és szaktanárok, nevelők rendszeres beszámoltatása
- Felmérések és kiértékelésük
- Szóbeli, írásbeli beszámoltatás
- Az iskola félévi és év végi értekezletein

6.4. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Intézményünkben különös figyelmet szentelünk a gyengébbeknek, a nehezebb körülmények között élőknek. Minden gyermeknek meg kell kapnia a lehetőséget, hogy képességének megfelelően teljesítsen. Ezért nagy erőfeszítéseket teszünk a tehetséges diákok fejlődése, illetve a gyengébb előképzettségű vagy hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása érdekében. Tesszük ezt annak tudatában, hogy ezzel emberi értékeket mentünk meg, és hozzájárulunk ahhoz, hogy hazánk katolikus értelmiségi rétege a társadalmi mobilitás révén is erősödjön, gazdagodjon, társadalmi kapcsolatainak szélesedésével még inkább kovásza legyen társadalmunknak.

Az intézmény világnézeti elköteleződéséből következően magas a sokgyermekes családok száma, ők az értékrend eltolódása és a gazdaság adottságai miatt nehezebb körülmények között élnek. Ezért jelenleg tanulóink közel egyharmada hátrányos helyzetű. Egy részük anyagi okból, más részük családi körülményei miatt szorul segítségre, előfordul, hogy mindkét ok fennáll. Az intézmény nagy figyelmet fordít a rászoruló gyermekek támogatására. Ebben sokat segít a Svetits Alapítvány. Az osztályokon belüli szolidaritás gyakran segíti hozzá a hátrányos helyzetű osztálytársat a család anyagi erejét meghaladó programokban való részvételhez. A gyermekek védelmét a törvény biztosítja. A törvényi szabályokon túl vállalt feladatai közé tartozik az intézménynek az átmenetileg vagy tartósan nehéz helyzetbe került családok gyermekeinek támogatása, a lemorzsolódás megakadályozása.

Tanulóink előképzettségében nemcsak a megszerzett ismeretek, készségek terén mutatkoznak jelentős hátrányok, hanem a szocializáció fokában, viselkedésmódban, az udvariassági szabályok ismeretében, személyi higiénia terén. Elsődleges feladatunk a tanulók szociális hátrányainak felderítése.

Intézményünkben a leggyakoribbak a következők:

- ingerszegény környezet
- elhanyagoltság
- rossz családi körülmény (rossz anyagi helyzet, alkoholista szülők, árva, félárva gyermekek)
- helytelen nevelési eljárás

Ezek nyomán követése minden nevelő feladata, különösen az osztályfőnököké és kollégiumi nevelőké. Fokozott odafigyeléssel, egyéni beszélgetésekkel segíthetünk a személyes problémák megoldásában. Ezek a személyes beszélgetések hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a diák elfogadja önmagát jelenlegi nehézségeivel, aktivizálja erőit a hiányosságok felszámolása érdekében. Megakadályozzuk, hogy a lemaradás magatartási és lelki zavarok kialakulását idézze elő. Különös törődésben kell részesítenünk az érzelemszegény gyermekeket, akiket csak önmagunk, szeretetünk folyamatos ajándékozásával zárkóztathatunk fel.

A nevelőtestület az igazgatósággal együtt törekszik a segítségnyújtás lehetőségeinek feltérképezésére és igénybevételére. A támogatások megítélése a mindenkor hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően történik a rászorultság elve alapján. A szülőknek és a diákoknak tájékoztatást adunk a szociális támogatások helyi, regionális ill. országos lehetőségeiről. A tehetséges és szorgalmas, de anyagi gondokkal küzdő tanulók támogatása, esélyegyenlőségük biztosítása nem csupán egyének és családok, de hazánk érdeke is.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek

- Távollakók számára kollégiumi férőhelyet biztosítunk.
- Diákétkeztetés: - napközis ellátás (tízórai, ebéd, uzsonna)
- ebéd
- kollégiumi ellátás (reggeli, ebéd, vacsora)
- Ösztöndíj-lehetőségekről tájékoztatjuk diákjainkat, és bátorítjuk őket a részvételben
- Rendkívüli esetben anyagi támogatást adunk eseti kiadások fedezésére
- Intézményünkben lehetőség van használt egyenruhák cseréjére és vásárlására, ami szintén nagy anyagi segítséget jelent
- Egyéni beszélgetések, fokozott odafigyelés
- Intézményi gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkája

Tanítványainkat arra neveljük, hogy egymás között is észrevegyék, ha valaki segítségre szorul, lehetőségeik szerint támogassák a gondokkal küszködőket, gyengébb, kevésbé tehetős társaikat. Ezek az indíttatások remélhetőleg maradandó értéket képviselnek felnőtt korukban is.

7. Gyermek- és ifjúságvédelem

A gyermek nevelése elsősorban a család feladata, ebben lehet segítségére az állam, az önkormányzat, az iskola. Ez az együttes összefogás eredményezheti egyedül a gyermek életének teljes felkarolását.

Pedagógusaink feladata, hogy a hozzánk beiratkozott gyermekek, tanulók családi hátterét megismerjék. Ennek következtében figyelemmel kísérhetjük és segíthetjük azokat a családokat, amelyek anyagi helyzetük vagy egyéb körülményeik (rendezetlen érzelmi viszonyok, betegség, devianciák, szenvedélybetegség, krízishelyzet a családban) miatt nem képesek egyedül eleget tenni a gyermekneveléssel kapcsolatos követelményeknek.

Intézményünk alapvető feladatának tekinti a gyermekvédelem ügyét. Kiemelt szerepet kap a szociális hátránnyal küzdő gyermekek, családok segítése, befogadása.

Az intézményi gyermekvédelem minden pedagógus feladata, különös tekintettel az igazgatóra, az osztályfőnökökre és a kollégiumi nevelőre. A gyermekvédelmi feladatok koordinátora az igazgató és az ifjúsági- és gyermekvédelmi munkatárs.

Elsődleges a prevenció, feltárni a tényeket, okokat, amelyek a gyermekek fejlődését akadályozzák, veszélyeztetik. Feladat:

- felismerni a problémát,
- keresni az okokat,
- segítséget nyújtani,
- jelezni az illetékes szakembereknek, a Gyermekjóléti Szolgálatnak.

A **következő problémák** kiemelten akadályozzák fiataljainkat abban, hogy egészséges gondolkodású, érett, felelősségteljes felnőtté váljanak.

- **Az önismeret és a tartós, tartalmas kapcsolatok hiánya**

Rendkívül nehéz fiataljainknak megtalálni önmagukat – gyakran magukra hagyatva – a társadalomban fennálló új és kialakulatlan erkölcsi légkörben. Ha nincs olyan vezérfonal és élő példa, amit láthatnak, és amelyhez a saját életüket igazíthatják, akkor bizonytalanok, zavartak, megkeseredettek és kétségbeesettek lesznek egész életükben. Társadalmi tünet, hogy képtelenek vagyunk kapcsolatokat kialakítani és fenntartani.

- **Veszélyes magatartásformák (devianciák, dependenciák)**

Az önismeret és a tartalmas kapcsolatok hiánya változó társadalmunknak amúgy is alakulóban lévő korosztályát, a tizenéveseket kiszolgáltatottabbakká teszi azoknak a viselkedésformáknak, amelyek elsősorban önveszélyesek, de elburjánzásuk közveszélyt is jelenthet. A kábítószer kipróbáló fiatalok nagy száma, a promiszkúózus magatartásforma elfogadottsága, az alkoholizmus elterjedése nem jelenti azt, hogy ezek az életformák, szokások kívánatosak, népszerűsítendőek és helyesek. Minden erőnkkel segítenünk kell a diákjainkat abban, hogy felismerjék annak veszélyét, ha ilyen szokások felvételére bíztatják őket, és megtanítani azt, hogy hogyan álljanak ellen a környezetükből rájuk nehezedő nyomásnak. Meg kell tanítani diákjainkat arra is, hogy ha a környezetükben veszélyeztetett emberrel találkoznak, akkor kihez fordulhatnak segítségért.

Gyermek- és ifjúságvédelmi feladataink

- A gyermek- és ifjúságvédelmi megbízott az igazgató segítőtársa, aki összefogja az intézmény gyermekvédelmi munkáját, elkészíti az intézmény munkatervének gyermekvédelmi fejezetét, segíti a pedagógusokat gyermekvédelmi munkájukban, tájékoztatja őket a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos rendelkezésekről.
- Figyelemmel kísérjük a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű, valamint a magatartászavaros gyermekek fejlődését.
- Az ifjúságvédelmi felelős az óvónővel/tanítóval/osztályfőnökökkel együttműködve minden tanév elején felmérést készít az iskola veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeiről, javaslatot tehet szociális támogatásukra és pedagógiai gondozásukra.
- Az ifjúságvédelmi felelős az iskolaorvossal együttműködve gondoskodik az egészségkárosodott gyermekek megfelelő foglalkoztatásáról, pályaválasztásuk segítéséről.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket az iskola lehetőségeihez mérten támogatjuk (tanszersegély, ingyenes étkeztetés).
- Szükség esetén lehetőség van arra, hogy a veszélyeztetett tanuló kollégiumi elhelyezést kapjon (amennyiben a közösségbe be tud illeszkedni).
- Probléma felmerülése esetén a családnál környezettanulmányt készítünk, a szülőkkel, gyámokkal való személyes találkozásokkor segítségünket felajánljuk.

- A veszélyeztetett gyermekek szabadidős tevékenységét és tanulási előmenetelét figyelemmel kísérjük, és segítünk a hátrányok leküzdésében.
- Drog- és bűnmegelőzési programokat szervezünk.
- Tanácsadást szervezünk tanulóknak, szülőknek, pedagógusoknak.
- Lehetőséget biztosítunk fejlesztő és önismereti csoport szervezésére (viselkedésmódosító eljárások, konfliktuskezelés, tanulói hatékonyságot elősegítő programok), pályaaorientációs tanácsadásra (pálya ismeretéhez kötődő verseny, foglalkozások hiteles bemutatása).
- Mentálhigiénés, egészségvédő programokat szervezünk (táplálkozás, higiénia, sport, relaxációs technikák elsajátítása, kulturálódási lehetőségek).

A gyermekek, tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében intézményünk együttműködik az érintett családdal, a Nevelési Tanácsadóval, a Gyermekejóléti Szolgálattal, Családsegítő Központtal, Gyermekvédelmi Ügyintézővel, Pedagógiai Szakszolgálat, Szakértői Bizottsággal, a gyermekorvossal és a védőnővel.

8. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

Az intézmény tanulóinak közösségét diákönkormányzat képviseli intézményünkben, így a diákönkormányzat által biztosítja az iskola a lehetőséget, hogy a tanulók összességét érintő ügyekben tájékozódhassanak, valamint azokban a kérdésekben, melyekben a jogszabályok erről rendelkeznek egyetértési, illetve véleményezési jogukat gyakorolhassák. A diákönkormányzat az iskola diákjainak érdekvédelmi, jogérvényesítő szervezete, tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. Minden tanév szeptemberében osztályonként 2 főt választanak, akik képviselik diáktársaikat a havonta tartott megbeszéléseken. A diákönkormányzatot segítő tanárt az iskola igazgatója bízza meg. A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni az iskolai SZMSZ, Pedagógiai Program, a Házirend elfogadása előtt.

A Diákönkormányzat feladatai:

- A kulturált véleménynyilvánítás formáinak megtanítása.
- Érezhetővé kell tenni a diákok számára, hogy van lehetőségük a környezetük alakítására, a körülmények formálására. Diákönkormányzatunk önkéntesség alapján létrejövő és elkülönülten működő, gondosan körülhatárolt autonómiájú diákközösségekre épülő, mely megfelelő beleszólással rendelkezik az iskola ügyeibe.
- Jelöljön ki olyan közös értékeken, érdekeken alapuló közös és konkrét célokat, amellyel nem sérti az egyéni érdekeket.
- Fejlessze a meglévő közösségi munkákat, közösségépítő tevékenységeket.
- Törekedjen a közösség iránti felelősségtudat kialakítására, fejlesztésére.
- Az iskolánkban működő diákönkormányzatok lehetőséget biztosítanak, hogy a benne résztvevő diákközösségek sokszínű diákeletet, hagyományt teremtő és azt őrző diákközösséget alakítsanak ki.
- Egy tanítás nélküli munkanap programjának megtervezése, megszervezése.

9. Kapcsolatrendszerünk.

A szülő, gyermek, pedagógus együttműködésének formái

A katolikus intézmény légkörét elsősorban az ott dolgozók közötti viszony határozza meg. Ez a dolgozók közötti megbecsülésben, együttműködésben, szeretetben nyilvánul meg. A Svetits szellemiségét kifejezi a nevelőtestületi (óvoda, általános iskola, gimnázium) egység, melynek kialakításában segítséget nyújtanak a lelki gyakorlatok, a rekollekciók, felnőtt hittanórák, a szakmai továbbképzések, a kirándulások, az ünnepi együttlétek, közös imák.

Intézményünk a nevelésben elismeri a család elsődlegességét. Nyitottak vagyunk a szülők felé, nemcsak szemlélői, hanem tevékeny részesei az „együtt nevelésnek”. Segítő, megbecsülő partneri viszonyra törekszünk, a kapcsolattartás különböző módjainak, lehetőségeinek kialakításával.

Segítjük a családokat a keresztény nevelés helyes értelmezésében, hogy az óvoda/iskola/kollégium és a család együtt kiegészítve tölthesse be szerepét, annak érdekében, hogy a gyermek személyiség fejlődése kiegyensúlyozott legyen, hitben és szeretetben növekedjen.

A szülőkkel való együttműködés szempontjai:

- Kiemelt fontosságú a szülőkkel való szoros kapcsolattartás, evangelizálás.
- A fogadóóra a gyermek fejlődésének nyomon követését szolgálja.
- Szülői értekezletek szervezése.
- Szülői közösség, képviselőlet működésének segítése.
- Játsonapok, foglalkoztató tevékenységek, nyílt napok lehetőségének megteremtése.
- Közös kulturális programok szervezése.
- Zarándoklatok, kirándulások felkínálása.
- Közös szentmisén való részvétel.
- Az intézményt népszerűsítő egyedi programok megvalósítása.
- Intervenciós gyakorlat: a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásai.

Az együttműködés formái:

- Speciális jelentkezési lapok kitöltése
- Az intézmény programjának, nevelési alapelveinek megismertetése
- Személyes beszélgetés, ismerkedés a családokkal, a gyermekekkel. Családlátogatás.
- Az óvodában beszoktatás
- Szülői értekezletek
- Nyílt napok
- Ajándékkészítés szülőkkel, nagyszülőkkel
- Kirándulások, családi sportnap
- Közös ünneplések (adventi időszakban, anyák napján, az óvodában apák napján, „óvodai búcsún”, az iskolában Veni Sancte, Te Deum, végzős bál, ballagás alkalmával)
- Szülői szemináriumok, lelki napok, lelki gyakorlatok, közös imák.
- Személyes kapcsolattartás (óvodában, általános iskolában naponta).
- Hirdetőtábla (tájékoztatás, ismeretterjesztés, könyvajánlás)
- Múzeum, kiállítás, hangverseny látogatás

A családokhoz való közeledés jellemzői:

- A szülőknek jogai vannak, s azokat a gyermek érdekében érvényesíthetik.
- A szülővel szemben nincsenek előítéletek.
- A Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat önzetlenség, figyelmesség közvetítése.
- A szülő partner a nevelésben, akinek igényei és szükségletei vannak.
- A gyermekek fejlődéséről rendszeres információkat adunk a személyes beszélgetéseken.
- Feltételezi, hogy minden család értékeit közvetíti.
- A keresztény család modellszerepének erősítése, tisztelete.
- Szükség esetén intervenciós stratégia, cselekvési terv és gyakorlat kidolgozása a helyi, családi szükségletek alapján.

Szülő – tanuló – pedagógus (igazgató, óvodapedagógus, osztályfőnök, kollégiumi nevelő, szaktanár) kapcsolatrendszere

Szülői munkaközösség ↔ igazgató

- havonkénti találkozások (minden osztály/csoport 2 szülőt delegál)

szülő ↔ igazgató

- körlevél
- szülői értekezlet
- fogadóóra

szülő ↔ óvodapedagógus /osztályfőnök /kollégiumi nevelő

- körlevél
- szülői értekezlet
- fogadóóra
- családlátogatás
- személyes beszélgetés

szülő ↔ szaktanár

- fogadóórák
- írásbeli tájékoztatás

gyermek ↔ igazgató

- igazgatói óra
- fogadóóra
- óvodai foglalkozás, szakóra látogatása
- DÖK vezetőségi értekezleten való részvétel

gyermek ↔ óvodapedagógus

- a gyermekközösség vezetőjeként a belőle áradó szeretet által vonzza magához a gyermeket.
- A pedagógus és a gyermek közötti kapcsolat kiindulópontja az elfogadás.

tanuló ↔ osztályfőnök

- osztályfőnöki óra
- szakórák látogatása
- reggeli tájékoztatás és imádság
- személyes beszélgetés
- az osztály programja
 - lelki programok (osztálymise, lelkigyakorlat, közös ima, Szentírás-olvasás)
 - kirándulások
 - mikulás
 - karácsony
 - kulturális programok (színház, múzeum, videofilm, mozi)
 - név- és születésnap
 - testvérosztállyal fenntartott kapcsolat

tanuló ↔ szaktanár

- szakórákon

- szakórán kívül: (szakkör, versenyre való felkészítés, felzárkóztatás, személyes beszélgetés)

tanuló ←————→ **kollégiumi nevelő**

- tanulóóra
- kollégiumi óra
- csoportprogramok
- személyes beszélgetés

Az óvoda és az általános iskola:

A Svetits általános iskola és gimnázium tanulói szeretettel fogadják „testvéreikké” az óvodásokat. A mindennapi találkozások lehetőségét elősegíti az óvoda elhelyezkedése (közös épület, udvar).

Kapcsolattartás formái:

- Közös ünnepek (Karácsony, Mikulás, stb.),
- apró ajándékok,
- hangversenyek,
- közös kirándulások,
- vendégség az óvodában,
- vendégség az iskolában,
- a leendő tanítóknak átadjuk a Svetits óvodásokat az „óvoda búcsú” alkalmával, tájékozódunk előmenetelükről.

Külső kapcsolataink:

A katolikus oktatási intézmény úgy tölti be küldetését, ha nem szigetelődik el. Sajátos nevelési programunkból adódóan a családi házon túl más közösségekkel, személyekkel, illetve intézményekkel építettünk kapcsolatokat. Külső kapcsolataink:

- Iskolanővérek közössége,
- Iskolanővérek intézményei Magyarországon, müncheni testvériskolánk
- Egyházi köznevelési intézmények, óvodák (pl.: Református Óvoda Debrecenben)
- Debreceni gimnáziumok, általános iskolák, óvodák – kiemelten a debreceni ökoiskolák, akikkel együttműködési megállapodást kötöttünk
- Püspökség,
- helyi egyházközösségek,
- közművelődési intézmények (Bábszínház, Csokonai Színház, Zeneműv. Főisk., múzeumok, művelődési házak, Debreceni Campus Nonprofit Közhasznú Kft. stb.)
- Magyar Diáksport Szövetség, Bozsik labdarúgó program, Sportági szakszövetségek
- HABIDISZ (városi, megyei diákönkormányzat)
- Nevelési Tanácsadó,
- Gyermekjóléti szolgálat,
- Pedagógiai szakszolgálat (logopédus, fejlesztőpedagógus, stb.),
- Egészségügyi intézmények (fogorvos, óvodaorvos, védőnő),
- Gyermekotthon,
- kisebbségi szervezetek.

A továbbfejlesztés lehetőségei

Folyamatos törekvésünk az együttműködés mélyítése a nyitottság, családi légkör jegyében. Évről-évre szervezünk családi hétvégi programokat, közös bográcsozást, kirándulást, óvodában sportnapot, pedagógiai témájú, kulturális ill. lelki programokat, ezeket szeretnénk a jövőben is megtartani.

10. Az intézmény egészségnevelési programja

Oktatási intézményünknek a klasszikus tudományos területeken felhalmozódott tudáson kívül át kell adni a felnövekvő generációknak a hétköznapi életre és magatartásra vonatkozó alapvető ismereteket is.

Az intézmény egészségnevelő munkájának résztvevői: az intézmény

- pedagógusai
- az iskolaorvos, védőnő, szociális segítő
- tanulói
- és a szülők

Feladat

- Modellnyújtás, példaadás.
- Pontos, naprakész, objektív, tájékoztató ismeretterjesztés.
- Lényeges, hogy a gyermekek, tanulók minél több oldalról megközelített, árnyalt képet kapjanak az őket érintő kérdésekről és veszélyekről. Legyenek tisztában a környezetük és saját viselkedésük pozitív vagy negatív következményeivel, s ezek ismeretében hozzák meg felelős és tudatos döntésüket.
- A gyermekek, tanulók mentálhigiénés fejlesztése. Ehhez oldott, toleráns, feszültségmentes légkör és összetartó kis közösségek megléte szükséges, melyek segítik a tanulók önismeretének, stressztűrő és konfliktuskezelő képességének kialakítását, fejlesztését.
- Fontos a folyamatos kontroll.
- Pozitív és negatív életvezetési stílusok és tevékenységek ismertetése, a helytelen életmód megváltoztatása, és ennek érdekében a káros szenvedélyek leküzdésének ismertetése.

Az intézmény egészségnevelő munkája részeként a testnevelés célja, hogy a testkultúra eszközeinek és a természet egészségfejlesztő tényezőinek integrált hatásaként járuljon hozzá ahhoz, hogy a gyermekek, tanulók életigenlő, az egészséget saját értékrendjükben kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak!

A gyermekek, tanulók:

- Ismerjék motorikus képességeik szintjét, fenntartásuknak és fejlesztésüknek módját.
- Fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják egészséges testi fejlődésüket.
- Legyenek tisztában azzal, hogy a testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az egészségmegővésben, az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében.
- Értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes.
- Az egészség és környezet komplexitásának tudatosítása.

10.1. Az egészségnevelési program megvalósításának területei

- az intézmény környezeti nevelési programja
- az osztályfőnöki és kollégiumi munka részfeladata
- mindennapos testnevelés megvalósítása (a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg):

- heti 3 testnevelés óra,
- rendszeres sportfoglalkozás (5-12.évf. tanulónként min. heti 2 órában),
- délutáni játékorák (1-4. évf. tanulónként min. heti 2 órában),
- sporttáborok szervezése,
- sportversenyek lebonyolítása,
- Diáksport Egyesület működtetése,
- szünetekben udvari játék,
- kondicionáló terem használata,
- edzések sportáganként, igény szerint
- tantárgyi orientációk
- iskolaorvosi, egészségügyi szolgálat
- gyógytestnevelés (már óvodáskortól)
- felvilágosító-preventív előadások

A diáksport révén diákjaink bekapcsolódnak a különféle versenyekbe: a Diák Sportszövetség által kiírt városi, megyei, országos versenyekbe, a diákolimpiába, a különféle iskolai kupaküzdelmekbe.

10.2. A mindennapos testnevelés szervezése

A mindennapi testedzés szolgálatában állnak az órarendi testnevelési órák, edzések, sportkörök, szünetek.

Diákjaink számra a pedagógiai programunk heti öt testnevelési órát tartalmaz, amelyből heti három órát az órarendbe iktatva osztálykeretben szervezünk. A 4. és 5. testnevelés órát diákjaink számára az alábbi rendben biztosítjuk:

- a diáksportkörben sportoló tanulók számára a választott szakosztályban heti 2-2 óras kötelező sportköri foglalkozáson való részvétellel
- a tanulók által a délutáni időszakban választott sportágban biztosított heti 2-2 óra foglalkozáson történő részvétellel, a választható sportágakat az intézmény igazgatója a tanév indításakor szept. 5-ig nyilvánosságra hozza
- a külső szakosztályokban igazolt, versenyszerűen sportoló tanulók számára a szakosztályban történő sportolással – a köznevelési törvényben meghatározott tartalommal beszerzett igazolás benyújtásával

A diáksportköri feladatokat részben, megbízás alapján a Svetits DSE látja el.

Az iskola és a diáksportkör vezetése közötti kapcsolattartás alapja a diáksportkör munkaterve, amelyet a sportkör vezetője készít az iskola vezetésével folyamatosan egyeztetve. Az iskola vezetése biztosítja a szükséges erőforrásokat és a megvalósításhoz szükséges feltételeket. A diáksportkör elnöke a tanév végén beszámol a sportkör tevékenységéről. Egyebekben a diáksportkör vezetőjével napi operatív kapcsolatot tart az intézmény vezetője.

10.3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanírási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és elsősegélynyújtó szakkör keretében valósul meg a védőnő bevonásával.

10.4. A gyógytestnevelés az egészségnevelési program része

A tanév eleji egészségügyi felmérés és az előző évek tapasztalatai fokozottan szükségessé tették a gyógytestnevelési órák számának növelését. A szűrés, kategóriákba sorolás során egyre több a gyógytestnevelésre utalt tanulók száma, ami a mai mozgásszegény és stresszel terhes életmódnak is köszönhető. A félévenkénti gyógytestnevelési szűrés és preventív munka fontos része a programnak.

A gyógytestnevelés célja, hogy sajátos eszközeivel elősegítse – elsősorban a mozgásszervi és belgyógyászati panaszokkal gyógytestnevelésre utalt – tanulók egészségszintjének emelését a testi deformitások javításával, a szív és a keringési szervek munkaképességének növelésével, alkalmassá téve a tanulókat az iskolai munkában és az életben adódó feladatok teljesítésére.

Feladatok:

- Az optimális élettani állapot elérése érdekében az életkorhoz, az előző képzettségi szinthez igazodva, fejlessze készségeiket és speciális mozgáskultúrájukat az egészség-helyreállító munka értelmének és várható eredményének tudatosításával.
- Az alapkondíció fejlesztése és fenntartása, magasabb szintre emelése.
- A továbbromlás megakadályozása, „izomfűző” kialakítása.
- A mozgásműveltség fejlesztése.
- A rendszeres mozgásigény felkeltése, a korrigáló egyéni gyakorlatok készséggé válása.
- Az önellenőrzéssel összekapcsolt önálló, tudatos munkára nevelés, felkészítés a későbbiek során végezhető rendszeres testmozgásra, sportolásra.
- Az önfegyelem, önbizalom, akarat erő és bátorság növelése, a pszichés gátlások feloldása, nehézségek leküzdése, a helyes testtartás kialakítása.
- Sikerélmény biztosítása.
- A testi munkához, terheléshez szoktatás.
- Egymás iránti tolerancia fejlesztése.

10.5. A táplálkozás mint az egészségnevelési program része

Az intézményben jellegénél fogva gyermekétkeztetés folyik.

Az étkezések száma a korosztálytól és a benttartózkodás idejétől függ:

- óvoda: tízórai, ebéd, uzsonna
- alsó tagozat: tízórai, ebéd, uzsonna
- felső tagozat, gimnázium: ebéd
- kollégium: reggeli, ebéd, vacsora

Az intézmény felekezeti elkötelezettségéből adódóan az étrend kialakításában figyelembe vesszük az egyházi előírásokat.

10.6. Orvosi ellátás

A hatályos jogszabályok értelmében minden tanévben a területileg kijelölt orvos látja el az iskolaorvosi teendőket.

Óvoda

Az óvoda orvosa havi egy alkalommal – előzetes megbeszélés alapján - látogatja az óvodát (státus vizsgálat; iskola-alkalmassági vizsgálat, speciális szűrővizsgálatok: hallás, látás, ortopédia; tisztasági ellenőrzés)

Logopédus foglalkozik adott óraszámban a gyermekekkel.

Általános iskola, gimnázium

Rendelési idő: heti egy alkalommal 8⁰⁰ – 12⁰⁰ óráig.

Feladat: általános szűrővizsgálatok, látás-, ortopéduszűrés évenként minden páratlan osztályban, szükség esetén szakorvosi vizsgálat kérése, az előírt oltások, adott esetben akut ellátás.

Elsősegélynyújtást, kisebb betegségek tüneti ellátását folyamatosan biztosítjuk.

Logopédus: szükség szerinti időbeosztásban

Gyermekevédelmi felelős: A hatályos jogszabályoknak megfelelő időkeretben és feltételekkel alkalmaz az intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst.

Iskolapszichológus: megbeszélés szerinti időpontokban

Kollégium

A betegek ellátása a körzeti orvosi rendelőben történik korcsoportok szerint (14 év alatt, illetve 14 év fölött). Szükség esetén elsősegélynyújtást, kisebb betegségek tüneti ellátását biztosítjuk.

Fogorvosi ellátás az iskolafogászaton. Az általános iskolai és gimnáziumi korosztály minden évfolyamának szűrővizsgálata alkalom szerinti időegyeztetés alapján történik.

11. Környezeti nevelés

A teremtett világnak mint létező értéknek a tisztelete és megőrzése. Kiemelkedő környezeti nevelésünk elismeréseként elnyertük az Örökös Ökoiskola ill. Örökös Zöld Óvoda, Madárbarát Óvoda címeket.

A környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel formálása. Tanítványaink környezeti erkölcsének, társadalmi-természeti felelősségének megalapozása. Tanítványaink alakuló értéktudatának, együttműködési képességének, életviteli szokásainak, a személyes és a közös felelősségtudat alapjainak formálása. Épüljön a hagyományok védelmére.

Az alábbi területek szolgálják környezeti nevelésünk gyakorlati megvalósítását:

- Környezetkultúra: művészetek, kézművesség, mikrokörnyezet (óvoda, iskola, tanterem, iskolaudvar) kialakítása.
- Környezetvédelem: hulladékgyűjtés, növények, állatok védelme, tájvédelem, energia-takarékosság az intézményben, otthonokban, környezetbarát közlekedés.

A környezeti nevelés színterei

Minden tanulót egyformán érintő elemek

- Példamutató iskolai környezet
- Tantermek, folyosók, udvar, élő sarok kialakítása,
- Anyag- és energiatakarékos, környezetbarát iskolaműködtetés,
- A pedagógusok, a dolgozók példamutatása,
- Kerékpáros és gyalogos közlekedés ösztönzése,
- Szelektív hulladékgyűjtés,
- Iskolai médiumok „zöld” rovatai.
- Kötelező tanórai keretben végzett környezeti nevelés
- Tantárgyakba, osztályfőnöki és kollégiumi órákba beépített környezeti nevelés, az eltérő tanítási foglalkozásokon (kirándulások, múzeumi, állatkerti órák, iskolai projektek).

A tanulókat különböző mértékben érintő, tanórán kívüli elemek

- Szakkörök, táborok,
- Környezetvédelmi akciók,
- Előadások, kiállítások,
- Rendszeres természetjáró túrák,
- Madarak és fák napjának megtartása,
- A környezetvédelem jeles napjainak megünneplése,
- Látogatások: múzeumba, állatkertbe, botanikus kertbe, nemzeti parkba, szennyvíztisztítóba, hulladékégetőbe,
- DÖK-nap.

A környezeti nevelésünket szolgáló módszerek

A környezeti nevelés szempontjából is jelentősége van az élményalapú, tevékenység-alapú módszerek minél sokoldalúbb alkalmazásának.

- Játékok (szituációs, drámajáték, memóriafejlesztő),
- Projektek (savas eső mérése),
- Riport (kérdőíves felmérés),
- Terepgyakorlati módszerek (terepgyakorlatok, térképkészítés, célzott megfigyelések, mérések, táborok, iskolakert, „iskolazöldítés”),
- Aktív, kreatív munka (természetvédelmi munkák, madárvédelmi feladatok, szelektív hulladékgyűjtés, rend- és tisztasági verseny, pályázatok, versenyek, kiállítás rendezése, újsággészítése, kutatómunka),
- Művészetek (vizuális művészetek a környezeti nevelésben, irodalmi alkotások zeneművészet, népművészet, esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése).

A környezeti nevelésében résztvevők

- Belső (intézményi) résztvevők: óvodapedagógusok, osztályfőnökök, szaktanárok, kollégiumi nevelők
- Külső résztvevők: szakemberek: környezetvédők, erdészek, meteorológusok, művészek, intézmények

12. A beszámoltatás alapelvei

12. 1. A követelményrendszer

A követelményrendszer három nagyobb részre osztható:

- Tantárgyi követelmények – ezt a helyi tanterv határozza meg.
- Magatartási követelmények – ez az alapvető keresztény értékekre, erkölcsre épül, és konkrétan az iskola házirendje tartalmazza.
- Szorgalmi követelmények – ez a diákok tanulásához, munkához való viszonyát tükrözi, és konkrétan az iskola házirendje tartalmazza.

12. 1.1. Tantárgyi követelmények teljesítésének értékelése

- Az ellenőrzés - értékelés - osztályozás a pedagógiai tevékenység szerves része, melynek jelentős szerepe van a személyiség fejlesztésben: ösztönzést ad, fejleszti a felelősségérzetet és önértékelő képességet, önnevelésre készítet.
- Az objektív, igazságos értékelés-osztályozás előfeltétele a világosan megfogalmazott és következetesen érvényesített követelményrendszer. Ugyanakkor a tanulót önmaga teljesítményéhez, egyéni képességeihez is viszonyítani kell. Az értékelés, osztályozás a

tanulókat egyénenként is segíti abban, hogy a tőlük elvárható legtöbbet nyújtsák. Akár elismerő az értékelés, akár bíráló, legyen a bizalomra építő!

- Az ellenőrzésnek ki kell terjednie az írásbeli házi feladatra, füzetvezetésre is.
- Bármely tantárgy ellenőrzési-értékelési rendszerében a folyamatosság elengedhetetlen követelmény. Az ellenőrzés formái tantárgytól, tananyagtól, az oktatási céltól, a tanulók egyéniségétől, életkori sajátosságaitól és más tényezőktől függően változatosak.
- A félévi és év végi osztályzat tükrözze a tanuló évközi teljesítményét. Értékelje igyekezetét, a tanulmányi változásának irányát.
- A tanulók tantárgyi teljesítményét a tárgyat tanító pedagógus ellenőrzi, értékeli, osztályozza - teljes jogkörrel és felelősséggel.

12. 1.2. Általános jutalmak

- Az iskola a kiemelkedő tanulmányi munkát szaktárgyi dicsérettel jutalmazza. Ezeket az osztálynaplóba írjuk be.
- A diákok külön feladatok sikeres teljesítéséért szaktanári, osztályfőnöki vagy igazgatói dicséretben részesíthetők. Ezt az osztálynaplóba írjuk be.
- Kiemelkedő, a kötelező tananyagon túli tanulmányi vagy más jellegű, az iskola hírét öregbítő teljesítményért, versenyen elért eredményért a tanulók könyv-, vagy tárgyjutalomban részesülhetnek, melyet ünnepélyes körülmények között hirdetünk ki és adunk át.

12. 1.3. Fegyelmező intézkedések és fegyelmi büntetések

Az alapvető viselkedési szabályok vagy a házirend ellen vétő diákok a vétek súlyának és a kihágások gyakoriságának figyelembevételével az alábbi módon büntethetők:

- Szóban: szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói elbeszélgetés, figyelmeztetés, elbeszélgetés a szülőkkel, illetve a tanulóval, szüleivel és osztályfőnökével, nevelőjével.
- Írásban: szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói figyelmeztetés vagy intés. Minden esetben beírjuk a naplóba.
- Ezek a fegyelmező intézkedések a súlyuknak megfelelően az év végi magatartás, illetve szorgalom osztályzatban is tükröződnek.
- Különlegesen súlyos esetekben: igazgatói megrovás, szigorú megrovás, az okozott kár megtérítése, a diák áthelyezése másik osztályba, kizárás az iskolából, eltiltás a tanév folytatásától. A fegyelmi eljárás megkezdéséről és a döntésről a szülőket időben értesíteni kell.
- A büntetési irányelvek a házirendben is szerepelnek.

12. 2. A tantestületek egységesen alkalmazott mérési-értékelési rendszere

- A félévi, ill. év végi osztályzatok kerekítési szabályait a tantestület szavazza meg.
- A témazáró dolgozatok az átlag számításánál két jegynek számítanak.
- Közismereti tantárgyakból átlagosan legalább havi egy jegyet kötelező adni. Lehetőség szerint feleltetünk szóban is.
- A teljesítmények értékelése munkaközösségenként egységes.
- Az év végi osztályzat kialakításánál egész éves átlagot számítunk. Ugyanakkor tekintettel vagyunk a hetedik évfolyamra különböző felkészültséggel érkező, valamint a felsőbb évfolyamokra később csatlakozó tanulókra.
- Témazáró dolgozatból naponta kettőnél több nem íratható.
- A gimnáziumban a tanulók minden év végén egy-egy tárgyból vizsgát tesznek, melynek tételsorát február közepéig kiadjuk, és amelynek érdemjegye 3-szoros súlyú.

12. 3. Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Iskolánk a házi feladatot elengedhetetlen pedagógiai eszköznek tartja a kitűzött oktatási cél elérésében. Segíti a tanulót az órán hallott ismeretek rendszerezésében, elmélyítésében, kreatív alkalmazásában. Nagymértékben hozzájárul a helyes önismeret kialakulásához.

12. 3.1. Általános iskola

Az alsó négy évfolyamon a tanulók a házi feladatot az iskolában az önálló órák keretében készítik el. Csak indokolt esetben adható otthoni feladat (felzárkóztatás stb.). 5-6. évfolyamon a házi feladatokat a tanulók a napközis foglalkozásokon, nem napközis tanulóink otthon készítik el.

12. 3.2. Gimnázium

Az otthoni írásbeli és szóbeli feladatok célja a tanítási órák tanultak megszilárdítása, gyakorlása, elmélyítése, kiegészítése. Jó alkalom nyílik ekkor is a differenciált foglalkoztatásra, tehetséggondozásra.

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatokkal kapcsolatos legfontosabb elveink, valamint a feladatkiadással kapcsolatban a túlzott terhelés elkerülését segítő korlátozásaink a következők:

- rendszeresen legyen házi feladat, mely a tanítási órák anyagához kapcsolódjon, az ott történtek következménye, folytatása legyen,
- a feladatok mennyisége és minősége alkalmazkodjon a tanulók tudásához, életkorához,
- a fejlesztés érdekében egyenletes, folyamatos terhelésre törekszünk,
- a differenciált feladatok és szorgalmi feladatok a képességfejlesztést szolgálják,
- az otthoni felkészüléshez szükséges idő átlagos képességű tanuló esetében se legyen több átlagosan napi 2-2,5 óránál,
- fontos szempont, hogy a feladatokat a tanuló önállóan el tudja készíteni,
- a következő órán történjen meg a házi feladatok visszacsatolása (ellenőrzése, értékelése),
- az írásbeli feladatokat tartalmi, helyesírási és esztétikai szempontok szerint is értékeljük, igénytelenség esetén a feladatot újra íratjuk,
- törekszünk arra, hogy a tanítási szünetekre minimális mennyiségű házi feladatot adjunk, de nem kötelező gyakorló és szorgalmi jellegű feladatok ekkorra is kijelölhetők.

A leggyakoribb szóbeli feladattípusok a következők:

- tananyagrögzítés, felkészülés szóbeli feleletre,
- szabályok, definíciók, tételek megtanulása,
- fogalmak, elnevezések, összefüggések megtanulása,
- memoriter (versek, idegen nyelvű szavak, szövegek).

A leggyakoribb írásbeli feladattípusok a következők.

- a tankönyv, munkafüzet, feladatgyűjtemény, feladatlap kijelölt feladatainak megoldása,
- írásbeli fogalmazás,
- vázlat, jegyzet készítése,
- megfigyelések, kutatási feladatok lejegyzése,
- írásos gyűjtőmunka,
- rajzok, térképek, folyamatábrák, tervek készítése.

A fentieket kiegészíthetik egyéb, szorgalmi jellegű feladatok (pl. versenyfeladatok, forrásmunkák feldolgozása, pályamunkák, tanulói kiselőadások, ajánlott olvasmányok bemutatása, projektmunkák).

A belső vizsgarendszer keretében tantárgyanként egy témakörlista adandó ki. A tételsorok elkészítése a vizsgáztató tanár jogköre. A vizsga témáit legkésőbb február elejéig kell kihirdetni a tanulóknak. A vizsgákra való felkészítés az illetékes szaktanár feladata. A felkészítést tanórai keretben folyamatos ismétléssel kell megvalósítani.

12.4. A tanulmányok alatti vizsgák

Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:

osztályozó vizsga, pótló vizsga, javítóvizsga, érettségi vizsga

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi/tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,
- engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
- a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott.

Különbözeti vizsga letételét írhatja elő az iskola igazgatója iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként. A különbözeti vizsga tantárgyait, tartalmát, időpontját az igazgató határozza meg, a határozatot írásban megküldi a tanulónak és szüleinek.

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.

A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel

- osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két hónappal,
 - javítóvizsga esetén a tanév végén (bizonyítványosztáskor)
- közölni kell.

Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit az iskola helyi tantervében (a kerettantervben) szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve a szaktanárok állapítják meg. Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit a mindenkorai tantervek tartalmazzák, melyek a pedagógiai program mellékletét képezik.

Az érettségi vizsga állami vizsga, amelyet országosan egységes vizsgakövetelmények (a továbbiakban: központi vizsgakövetelmények) szerint kell megtartani. Az érettségi vizsga központi vizsgakövetelményeit a vizsgaszabályzat és az érettségi vizsga részletes vizsgakövetelményeiről szóló jogszabály alapján kell meghatározni.

13. Az intézménybe való felvétel, átvétel, tanulói jogviszony megszűnése

A gyermeki és tanulói jogviszony keletkezésének feltételei

A beiskolázást az igazgató a fenntartóval egyeztetve végzi a Köznevelési törvénnyel összhangban. A felvételtől az igazgató dönt.

A felvétel alapvető szempontja, hogy a szülő és gyermeke elfogadják a keresztény értékeket, az intézmény pedagógiai programját. Erről egy személyes beszélgetés alkalmával tájékozódunk. Plébánosi (lelkészi) ajánlás bemutatása ajánlott.

A második évfolyamnál magasabb évfolyamokon a felvételnél tanulmányi szempontok is érvényesíthetők.

A gimnáziumi felvételt a középfokú iskolákba történő jelentkezés rendje szerint szervezzük: központi írásbeli felvételi van magyar nyelv és irodalom, matematika tantárgyakból.

Az elutasító döntés ellen az iskolafenntartónál lehet fellebbezni. A fellebbezést az iskola igazgatójához kell benyújtani az elutasítás kézhezvétele utáni 8 munkanapon belül.

Átvétel más intézményből

Az általános iskolába: Az átvételnél a tanulmányi eredményt, a magatartást, a keresztény értékek felé való nyitottságot, a tanuló és családja életkörülményeit mérlegeljük.

A 2-8. évfolyamba jelentkező tanulóknak - az iskola helyi tanterve által meghatározott követelmények alapján szintfelmérést végzünk, annak érdekében, hogy megállapítsuk, melyik évfolyamon javasoljuk továbbhaladását.

A 2-12. évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni: az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt, ellenőrző illetve tájékoztató füzetét

A gimnáziumba: Az átvételnél a tanulmányi eredményt és a keresztény értékek felé való nyitottságot mérlegeljük.

A gyermeki, tanulói jogviszony megszűnése

A köznevelési intézményekben a tanulói jogviszony megszűnéséről a Köznevelési törvény rendelkezik.

14. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Az intézményben a tanulócsoportok elhelyezésére, szakszerű oktatására és egyéb kiszolgálására (étkezés, könyvtár, orvosi ellátás, szállás, liturgia stb.) van lehetőség. Az oktatást szaktantermek, sportpályák, informatikai eszközök is segítik.

A taneszközöket szakszerűen tároljuk, ugyanis az intézmény rendelkezik megfelelő szertárhelyiségekkel.

Az iskolai nevelő-oktató munkát jól felszerelt szaktantermek, elégséges számú technikai eszközök segítik (videó, CD-lejátszó, laptop, projektor, digitális tábla, multimédiás eszközök stb.).

A tantermek és előadók szemléltető eszközei is a tananyag elmélyítését szolgálják.

Az iskolai és kollégiumi működéshez szükséges, kötelezően előírt funkcionális taneszközökkel rendelkezik az intézmény. Különösen jónak mondható az oktatást közvetlenül segítő eszközökkel (fénymásoló, számítógép, internet-hozzáférés) való ellátottság.

III. Az óvodai élet megszervezésének sajátos elvei, tevékenységi formái

Programunk az óvodai nevelés alapprogramjából indul ki, és a gyermeki játék központba helyezésével készült. Nagy hangsúlyt kap az anyanyelvi nevelés, amely az alapját képezi az összes többi nevelőtevékenységnek. Kiemelten megfogalmazódik, hogy óvodánk sajátos jellege vallási – erkölcsi -közösségi nevelésen alapszik, a tevékenységeken keresztül a keresztény értékek eljutnak a gyermekekhez.

Óvodánkban kezdettől fogva sajátos pedagógiai arculat kialakítására törekedtünk, melyet befolyásoltak az alábbi tényezők:

- az óvodát fenntartó szerzetesrend elvárásai,
- az óvodát választó szülők elvárásai,
- a gyermekek adottságai, tehetsége, szociális körülmények miatt kialakult hátránya,
- a gyermeket fogadó iskola nevelési programja, helyi tanterve,
- a pedagógusok szakmai felkészültsége, továbbképzési elkötelezettsége,
- a kompetencia alapú óvodai programcsomag innovatív alkalmazása.

Az Alapprogram szellemiségének megfelelően a köznevelési szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség deklaráljuk. Ezzel koherensen kiegészül az óvoda befogadó nevelési, és a pedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdjével, továbbá a nemzetiségi, etnikai kisebbségi, illetve migráns gyermekek nevelésével, valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésével összefüggő inkluzív pedagógiát támogató célokkal és feladatokkal.

Nagy hangsúlyt fordítunk az óvodás korosztály életkori sajátosságait figyelembe vevő pedagógiai szemlélet folyamatos fejlesztésére. Nagyobb prioritással szerepel a szabad játék és annak súlya, a környezettudatos magatartás, a népi és családi kultúra értékei, a hagyományok, a norma és szokásrendszer megalapozása. Korszerűbb pedagógiai értelmezést kapott a feladatokon belül az anyanyelvi nevelés, valamint a tevékenységek közül a tanulás, mely lehetővé teszi, hogy a gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmeneteknek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá érik.

Programunkba beépült a kompetencia alapú nevelés, mely a képességek, készségek, valamint a kulcskompetenciák fejlesztésén keresztül az alkalmazásképes tudás megszerzését célozza meg. Ezzel összhangban felerősödött a differenciált fejlesztés, az egyéni fejlődési ütemhez igazított pedagógiai gyakorlat. Nagyobb figyelmet kapott a családdal történő együttműködéssel kapcsolatos pedagógussal szembeni elvárás, mely területen „Jó gyakorlat”-tal is rendelkezünk.

- Inklúzió: befogadó pedagógia, mely az esélyteremtés alapja, és feltétele az egyéni differenciálás.
- Anyanyelvi nevelés: az óvodai élet minden tevékenysége során feladatot jelent a pedagógus és gyermeket körülvevő felnőttekkel szemben.
- A környezettudatos magatartás megalapozása: nem csak a külső világ tevékeny megismerése céljából szervezett tevékenységek alkalmazásával megvalósítandó feladat.
- Kompetenciafejlesztés: ismeret- képesség- attitűd viszonylatában a gyermekek egyéni fejlettségéhez igazított pedagógiai tevékenység.

1. Az óvodai nevelést-fejlesztést meghatározó körülmények

Debrecen és vonzáskörzetében óvodánk az egyetlen, amely felvállalja az óvodáskorú gyermekek katolikus nevelését. Az óvodába többnyire keresztény családok gyermekei kerülnek. Férőhely esetén nyitottak vagyunk az óvoda értékrendjét elfogadó családok számára.

- Az óvodába járó gyermekek 70%-a többgyermekes családból származik.
- Minden évben vegyes életkorú gyermekek kerülnek be az óvodai életbe, eltérő képességszinttel.
- Jellemző, hogy az intézményben tanulnak a gyermekek testvérei és a szülők egy része is itt dolgozik.
- A gyermekek 90%-100%-a a Svetits Katolikus Általános Iskolában folytatja iskolai tanulmányait.

Óvodánk jellegét a **családi nevelést** kiegészítve, erősítve a **katolikus nevelés** határozza meg, hiszen a Svetits intézetbe bekerülő hároméves gyermek akár felnőtt koráig is ebben a szellemiségben nevelődhet - mint az aprócska „mustármag” hatalmas fává növekedhet. A Svetits Katolikus Óvoda 1996. óta működik Svetits Katolikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium intézményegységeként.

Az intézmény fennállásának száz éves évfordulóján, 1996-ban az óvoda két vegyes életkorú csoporttal kezdte meg működését. A nagyfokú túljelentkezés és a folyamatos érdeklődés alapján a 2013/2014-es tanévben már nyolc óvodai csoportban folyik a nevelés.

2. Gyermekkép, óvodakép

2. 1. Gyermekkép

„A keresztény ember számára a gyermek Isten ajándéka az élet folytonosságának láncszeme, az Isten adta természet és erkölcs törvényei szerint lép az életbe és az Isten adta törvények szerint kell belőle embert fejleszteni”
(Dr. Marcell Mihály)

A katolikus óvodában a gyermeket áldásnak tartjuk, és úgy tekintjük őket, mint akiket Jézus a bizalom és a hit, a ráhagyatkozás példájaként állított elénk.

Óvodánkban az alábbi tényezők figyelembevételével formálódott ki a gyermekkép:

- Óvodai nevelés pedagógiai alapelvei.
- A gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- A gyermek személyiségének kibontakozásában meghatározó szerepe van a személyi és tárgyi környezetnek.
- Az óvodai nevelésünk. gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik. Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

Nevelési feladatunk, olyan pedagógiai a kialakítása, ahol a befogadó szemlélet természetessé válik. Az óvodáskor szenzitív időszak a különbségek elfogadásában. Az inkluzív, a játék elsődlegességét, az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítőkésszé válik.

A katolikus nevelés alapvető feladata kiformálni a gyermekben Isten rejtett kincseit az által, hogy figyelembe veszi az egyéniség és a személyiség közötti különbséget. Fontosnak tarjuk a keresztény erkölcs normáihoz igazodó magatartás, az emberi kapcsolatokban a szeretet, bizalom, türelem, jószág, szelídség megbocsátás megismertetését, gyakoroltatását, befogadását. A képességfejlesztés terén a versengéssel szemben az együttműködés fejlesztő szerepét kívánjuk hangsúlyozni a lényeglátásra, szemlélődésre, szociális érzékenységre nevelés terén. Nevelésünk arra irányul, hogy a gyermek szeretetben, szeretet által meg tanuljon kapni, adni, másokkal törődni.

2. 2. Óvodakép

„Tanuljunk meg megismerni, tanuljunk meg dolgozni, környezetünket megváltoztatni, tanuljunk meg együtt tevékenykedni, tanuljunk meg boldognak lenni” (Don Bosco)

A katolikus óvoda a katolikus köznevelési rendszer legalsó láncszeme. A családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvodában a gyermekeket különleges védelem illeti meg. Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció. Ennek értelmében gondoskodunk:

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkörről,
- a testi, az érzelmi-, szociális-, anyanyelvi-, értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak megfelelő tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról,
- az életkornak megfelelő műveltség tartalmak közvetítéséről,
- az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezetről, a környezettudatos magatartás formálásáról.

Az óvodai nevelésben alapelv:

- a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi,
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását.

Az óvodai nevelésünk **fő célja**, hogy a gyermek az óvodában **boldog legyen**.

Az óvodánk az a célja, hogy a sokoldalú képességfejlesztés segítségével a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődést biztosítsa, elősegítse, megteremtse ennek feltételrendszerét. Ezt a célt a keresztény életszemlélet szerint igyekeznek elérni.

A katolikus óvoda egész napja a játék, a munka, a tanulás, valamint a közösségformálás sajátos világszemlélettel történik. A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevésbé ismerik, s a katolikus óvoda evangelizáló munkája során ez a kincs a szülő és a pedagógus számára is fokozatosan föltárul.

Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvónők és dajkák) élete példájából tapasztalja meg Isten szeretetét. Az óvodai közösség minden tagja - bár más-más fokon - osztozik a keresztény világszemléletben, ezért az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá.

Az óvodánk családi szellemre épít, módszere a prevenció, melynek belső tartalma a szeretet és a bizalom. „*A nevelés a szív dolga*”. (Don Bosco)

Fontos a nevelő állandó jelenléte, ez az együttlét vidám bensőséges légkörben biztosítja a gyermek sokoldalú és harmonikus fejlődését. Az igazi jelenlét közös tevékenységre, játékra, párbeszédre motivál. A gyermek ezeken keresztül tapasztalja meg a személyére irányuló tiszteletet, elfogadást, szeretetet, megbecsülést.

Nevelésünk épít a keresztény értékekre, hagyományokra, átörökíti azokat a gyermek tárgyi, értelmi, szellemi, lelki világába, így „megtanítja” őt rácsodálkozni a teremtett világra. Az óvodánk az egyház kis része, mivel minden embert testvérként él meg, segítjük ennek az elfogadását. A katolikus óvoda arculatából adódóan és az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaira építve, a nevelésünkben az egész napot át kell hatnia a keresztény lelkiségnek.

Óvodánk nevelési céljai:

- Óvó - védő, szociális nevelő – személyiségfejlesztő színteret nyújtani.
- A gyermekeknek alkalmat adni nagyobb közösségben a társakkal való játékra, amire a családi nevelés keretei között másképp van módja.

- A játékra, mint az óvodás életkor legfejlesztőbb tevékenységére megfelelő színteret, lehetőséget biztosítani.
- A gyermeket - egyéni sajátosságait figyelembe véve - eljuttatni az iskolai életmód megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintre, biztosítani az óvoda-iskola közötti átmenet sikeressége érdekében a beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlesztését.
- A keresztény értékek, hagyományok átörökítése.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez, tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, multikulturális nevelésen alapuló integráció megvalósítása.

3. Az óvodai élet megszervezésének elvei

3. 1. Személyi feltételek

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, a pedagógiai munka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodában dolgozó felnőtt minden pillanatban értéket közvetít. Példaként kell állnia a gyermek, a szülő előtt. Meghatározó az óvodapedagógus és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak viszonya: nemzethez, hazához, egymáshoz, neveléshez, óvodához, munkatársakhoz, a gyermekek szüleikhez, családokhoz, a gyermekekhez.

Az óvodapedagógusi párok összehangolják munkájukat, a nevelési-fejlesztési tervet közösen készítik el. A pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkatársak tevékeny segítők a nevelőmunkának. A gyermekek, a szülők is ismerik egymást, az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkatársak is ismernek minden gyermeket. Sok közös élménnyel, játékkal, énekléssel, ünnepléssel erősítjük ezeket a kapcsolatokat.

3. 2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda a belvárosban helyezkedik el. Az óvoda épülete műemlék. Az udvaron homokozó és különböző fajtájú játékok, babaház található. Az óvoda a csoportszobákban kívül tornateremmel és ebédlővel rendelkezik. Felszereltségét tekintve jól ellátott.

Óvodánkban mértéktartóan és igényesen tükröződik a vallásos jelleg. Az intézménynek saját konyhája van, ahonnan az ételt kapjuk, lehetőségünk van figyelembe venni az egyéni szükségletű gyermekek igényeit (liszt érzékeny, diabetes).

A tárgyi feltételek biztosításának szempontjai:

- Pedagógiai programunk hagyományos óvodai berendezések, eszközök meglétét feltételezi, valamint a kompetencia alapú óvodai programcsomag megvalósítását segítő tárgyi eszközrendszer biztosítását igényli.
- Az óvodaépület berendezésének, udvarának kialakítása oly módon, hogy biztonságos, esztétikus, kényelmes legyen az óvodáskorú gyermek számára.
- Az óvoda tükrözze külsőségeiben is a keresztény szellemiséget, illetve a Svetits intézményhez alkalmazkodva a jellegzetességeket.
- Legyen a gyermekek számára elég hely, megfelelő eszköz az egészséges mozgásra, játékra, fejlesztő játékokra, mozgásfejlesztő tornaszerek biztosításával.
- Színekben, formákban legyen vidám, harmonikus hangulatot árasztó a környezet berendezése.

- A keresztény ember számára fontos az ünneplés. Legyen olyan hely kialakítva, ahol tudunk ünnepelni, díszíteni.
- Óvodánk megfelelő munkakörnyezetet biztosít munkatársaink számára.
- Az óvodánkba járó gyermekeket és szüleiket igyekszünk esztétikus környezetben fogadni, megéreztetve velük ily módon is intézményünk szellemiségét.

3.3. Az óvodai élet megszervezése

Csoportszervezés

Az óvoda hagyományait, adottságait, lehetőségeit figyelembe véve, szervezhető heterogén és homogén életkorú csoport is. Fontosnak tartjuk azt, hogy a testvér gyermekek egy csoportba jár hassanak, illetve a már korábbi baráti kapcsolatokat is erősítjük azzal, hogy ők is egy csoportba kerülhetnek. A helyi program hatékonyságát nem a csoport szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógus felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, azaz egész egyénisége. Elsősorban az óvoda személyi lehetőségei, valamint a gyermekek korösszetétele határozza meg a csoportok kialakításának kritériumait.

A csoportok napirendje - hetirendje

„Csakis rendben van szerepe az igazi szabadságnak, a rendhez való igazodás hozzá létre az otthon melegét.”
(Barsi Balázs)

Az óvodai élet megszervezésekor fontos a **szokás**, az értelmes fegyelem, amely alkalmazkodik a **közösségi élet** szabályaihoz.

A **napi élet** szervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét, fejlődési ütemét, illetve a keresztény szokásokat (pl.: étkezés előtt, után ima). Mindezek kielégítésére elsősorban indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.

Az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a szükséges differenciált tevékenykedés feltételrendszerét.

A jól kidolgozott **napirend** a maga rugalmas változásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében elmélyült tevékenykedésre, megfelelő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezzék, pontosan elvégezzék. Mivel a **szabadjátékot** tekintjük a gyermek fő tevékenységének, ezt vesszük kiindulópontnak, ebből következik, hogy a legtöbb időt a napirendben erre a tevékenységre fordítunk. Az óvoda nevelő funkciójának kiteljesedése megköveteli a rendelkezésre álló időkeret minél jobb kihasználását. A napirend keretei között, a gyermeki szükségletek kielégítése, differenciált fejlesztése történik. A napirend segíti a gyermekek életritmusának, **közösségi keretek** között történő kialakítását.

A napirend és a hetirend alakításakor figyelembe vesszük a különböző tevékenységek idő igényét, a helyi szokásokat, intézményünk feltételrendszerét, a környezeti adottságokat, a szervezési lehetőségeket, a különböző tevékenységek megfelelő arányát.

Óvodai életünk szervezésében kiemelt szerepe van a **gondozási feladatok** ellátásának, e tevékenység során is neveljük, fejlesztjük a gyermekeket. Önállóságuk fejlődését összehangoljuk, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

4. Az óvoda nevelési célja és feladata

Nevelésünk kiindulópontja: A gyermek a család és a pedagógus számára
Isten ajándéka.

Nevelésünk embereszménye: Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása.

Az óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve - prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Nevelési célok:

- 1./ Istenkép kibontakoztatása a gyermek lelkében a keresztény pedagógus példája nyomán.
- 2./ Feltétel nélküli szeretet.
- 3./ A teremtett világhoz való viszony és védelem.
- 4./ A keresztény hitélet gyakorlásának megalapozása:
 - a./ keresztény erkölcsi értékek elsajátítása,
 - b./ viselkedési formák, és a felelősségtudat,
 - c./ liturgikus év ünnepei.
- 5./ A keresztény állampolgár nevelése.

Feladatok:

- 1./ A keresztény családi nevelés folytatásaként a keresztény értékek erősítése és kiteljesítése.
- 2./ Isten szeretetének megsejtetése a gyermekkel.
- 3./ A teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése. Öröm, hála, megbecsülés, védelem.
- 4./ A keresztény élet megtapasztalása az óvodai élet során:
 - a./ felebaráti szeretet,
 - b./ keresztény erények,
 - c./ ünnepi áhítat.
- 5./ A keresztény ember felelőssége.

5. A nevelés tartalma

A nevelés tartalma az óvodai nevelés feladatainak rendszere. A nevelési célok és feladatok az egész óvodára nézve azonosak. A hívő nevelési szemlélet középpontjában a **szeretet** áll. A katolikus nevelésben fontos tényező az érzelmi biztonság, derűs, oldott légkör, a jó közérzet, a nyugalom, az érzelmi kiegyensúlyozottság. Ebben az érzelmi biztonságot nyújtó légkörben fontosnak tartjuk a segítséget annak érdekében, hogy az ide járó gyermekek képesek legyenek majd Krisztussal hívő kapcsolat kialakítására „mert Krisztusban minden érték elnyeri teljességét”.

5. 1. Vallási, erkölcsi nevelés

Hitre nevelés erősítése

Alapvető fontosságú, hogy a hit nem tudást jelent, hitet nem lehet megtanulni. A hit Isten ajándéka. Ha azonban a hitet csak kaphatja az ember, de adni nem tudja, miért beszélünk mégis hitre nevelésről? Jézus Krisztus megadta erre a kérdésre a választ, amikor elküldte tanítványait szerte a világba, hogy hirdessék az evangéliumot.

A nevelés - fejlesztés feladatai:

- Katolikus embereszmény, Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása.
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben.
- A keresztyén családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családban.
- A katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során.
- Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség stb. megismertetése, gyakoroltatása.
- A katolikus vallási élet eszközei: Egyház, egyházi év, liturgia, szentségek, szentek tisztelete.
- A teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, felelősség stb.).

Erkölcsei nevelés

A keresztyén nevelést a keresztyén erkölcsi értékekre és normákra kell alapozni, ezért a tudatos erkölcsi nevelés érvényesül, és hangsúlyozott szerepet kap az óvodai élet minden területén. A gyermek első erkölcsi tapasztalatait a családban, majd az óvodában szerzi.

A nevelés - fejlesztés feladatai:

- Pozitív erkölcsi tapasztalatok erősítése.
- A keresztyén erkölcs normáihoz igazodó magatartás, az emberi kapcsolatokban a szeretet, bizalom, türelem, jóság, szelídség, megbocsátás, önzetlenség, együttérzés, igazmondás stb. megismertetése, gyakoroltatása, befogadása („adventi jócselekedetek”, apró lemondások nagybőjt időszakában).
- Segítségadás a negatív tapasztalatok (irigység, közömbösség, harag, durvaság stb.) által kialakult magatartás korrigálásához.
- Versengéssel szemben az együttműködés fejlesztése.

Módszer, eszköz, szervezeti keret:

- A hitre nevelés folyamatában az alkalmoszerű, életszerű mindennapi tapasztalatoknak tulajdonítunk jelentős szerepet, amelyek természetes módon beépülnek a gyermekek életébe.
- A hitre nevelés terén ezeket szem előtt tartva az óvodapedagógusnak elsősorban példát kell adnia, életével, tetteivel, szavaival. A gyermek nem a vele szemben támasztott szóbeli követelmények nyomán lesz olyan, amilyennek szeretnénk, hanem az őt nevelő felnőttek példájának hatására.
- A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermek erőnlétét, alkalmazkodó képességét, harmonikus fejlődését.
- Nagyon fontos a folyamat, ahogyan a pedagógus vezeti a gyermeket a hitéletbe. E folyamatban teremtsen meg a szükséges feltételeket (pl.: szimbólum a csoportszobában).
- Gondoskodjon a békés, időnként csendes légkorról.
- Fontos hogy az óvodapedagógus a gyermek párbeszédre tett kezdeményezéseit ne hagyja figyelmen kívül. Bátorítsa, kellő tapintattal és empátiával alkalmat kell teremtenie a vallásos tapasztalatok megszerzésére és ezek értelmezésében is segítenie kell (pl.: katolikus köszönés, templomlátogatás, bibliai történet elmondása, rácsodálkozás a természet szépségére).
- A gyermekek ismerkedjenek meg Jézus életének főbb eseményeivel. Ismerjék meg Jézus Krisztust, a karácsonyi, a húsvéti ünnepkörhöz kapcsolódva. Ismerjék meg a Jézusi tanítás sarkalatos elemeit néhány evangéliumi példabeszéd feldolgozása révén.
- A hitre nevelésnek gyakorlati része is van (pl.: templomlátogatás, szentmisén való részvétel, Balázs áldás, házszentelés, hamvazkodás stb.).

- A hitre nevelésben fontos az ima is. Az óvodás gyermeket meg kell tanítani arra, hogy Istent megszólíthatjuk, hogy Vele beszélgethetünk- ez az ima-. Ne csak kötött imádságokat halljon a gyermek, hanem az óvodapedagógus tudjon hangosan hálát adni és kérni, akkor a gyermekek megérik ennek az értékét.
- Óvodánkban napi gyakorlat: étkezések előtt, után, reggel és lefekvés előtt rövid hálaimák.
- A közös imaalkalmak szervezése, melyek lelki közösséget kovácsolnak, kapcsolatot teremtenek az óvoda, általános iskola, gimnázium tanulói, a pedagógusok és a szülők között.
- A hitre nevelés folyamatának sokszínűsége óvodapedagógusonként változó lehet.

Hagyományaink, ünnepeink

Az egész év szerkezete az egyházi ünnepköréhez igazodva épül fel. A keresztény világnézet úgy tekint a múltra, hogy abban fölfedezi Isten végtelenül irgalmas szeretetét.

A kereszténység tehát alapot teremt a múlt tiszteletéhez, és így egy nagyon értékes pedagógiához. Ezért óvodánk, gyermekeink életében fontos szerepet játszanak az ünnepek, hagyományok. Minden ünnepet hosszas előkészület vezet be, maga az ünnep sokszor nem is óvodánkban teljesedik ki. Fontosnak tartjuk a várakozást, a tevékenységen keresztüli érzelmi átélést, ráhangolódást.

Az **évkör** számtalan lehetőséget kínál az ünneplésre (az egyházi év ünnepei mellett a nemzeti ünnepek, a névnapok, születésnapok, néphagyományból származó ünnepek, helyi hagyományok). Az egyházi ünnepek, az ünneplés liturgikus jelentéssel bír. Ezáltal lelki ajándékokkal gazdagítjuk a gyermekeket. Az óvodai ünneplés éppen úgy, mint a családi összefügg - előkészíti vagy levezeti azt - az egyház liturgiájával.

Módszer, eszköz, szervezeti keret:

- Betartjuk a liturgikus év időpontjait és lehetőség szerint ugyanazokat a szimbólumokat használjuk, mint a templomban.
- Válganak a gyermekek számára ismerőssé, érthetővé a főbb vallási szimbólumok, jelek, valamint ezek szerepe a liturgiában.
- Törekszünk arra, hogy a gyermekek megsejtsék saját életük és a liturgikus cselekmények összefüggéseit. Érezzék meg, hogy ők tagjai az Egyház közösségének, tegyék lehetővé számukra a liturgikus események egyre teljesebb átélését, az eleven részvételt és az alkotó, alakító bekapcsolódást.
- Közös élmények, cselekvések kapcsán a csoport tagjai erősödjenek összetartozásukban. Közös áhítat élménye révén válganak képessé személyes imádságra, de gyakorolják a közösségben végzett ima liturgikus formáit is.
- Az óvoda őrzi és ápolja az alapító és az óvodát fenntartó szerzetesrend szándékait, hagyományait. Az óvodások az ünnepi megemlékezéseken lehetőség szerint részt vesznek. Az ünneplésben nincsenek szigorú szabályaink, de bizonyos kötöttségek szükségesek, mert ezek a gyermeknek biztonságérzetet adnak. Az ünneplés előkészítésében a gyermekek mindig részt vesznek.
- Figyeljünk az ünneplés során arra, hogy a keresztény és a népszokások hogyan jelennek meg az életünkben (betlehemezés, pünkösdlés).
- Nemzeti hagyományaink őrzése, átadása egyaránt kötelességünk, hiszen amint a növény a gyökereiből táplálkozik, úgy a gyermeknek (mint a „növekedő lény”) fejlődéséhez is nélkülözhetetlen a gyökereihez, nemzeti kultúránkhoz való szerves kapcsolódás, illetve a gyökerekből való táplálkozás.

5. 2. Érzelmi és közösségi nevelés

A keresztény közösség fontossága a felebaráti szeretet megtapasztalásában

Valljuk és nevelésünkben fontos tényező az **érzelmi biztonság**, amely a gyermek és a felnőtt sikerességének, boldogságának egyaránt biztosítója. (A „szeretet-léggör”, amely körülveszi.) Az érzelmi intelligencia az alapja a szociális képességek, kompetenciák alakulásának, az alkalmazkodásnak, az empátiának, a toleranciának.

A gyermek számára az óvodai csoportja második olyan közösség, ahol idejének nagyobb részét tölti. A keresztény testvériség, felebarátság élményét ebben a közösségben éli meg igazán először. A gyermek felhasználja a korábban - családban - szerzett mintákat és ezekhez újakat „gyűjt”, társaikkal és a felnőttekkel életszerű szociális formákat gyakorolhat.

A gyermekek szempontjából fontosnak tartjuk a **vegyes életkorú** csoportot. A szocializációjukhoz megfelelő alapot nyújt, hogy a gyermekek a különböző életkorú társak között lehetnek. Csoportjaink légköre egyre közelebb kerül egy jól működő nagy családhoz, rokonsághoz.

Pedagógiai és pszichológiai ismereteink, valamint tapasztalataink azt mutatják, hogy az egyes gyermek saját érési ütemének megfelelően fejlődhet ebben a közösségben. Az óvoda közösségében folyó élet **mintát, állandó értékrendet** tár a gyermek elé.

A nevelés - fejlesztés céljai:

- A gyermekek biztonságérzetének megalapozása, az önbizalom erősítése.
- Az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok formálása.
- A gyermeki jellem alakítása.
- Kortárs gyermekcsoportok értékeinek észrevétele.
- Türelem, szolidaritás, igazságosság formálása.
- Érzelmek megjelenítésének formái.
- Szeretet, féltés, félelem kifejezése.
- Önfegyelem, fegyelem, udvariasság elsajátíttatása.
- Szocializáció, társadalmi elvárások tudatosítása.
- Szerepazonosulások megélése.
- Hagyományaink ápolása, jeles napok feldolgozása.
- Egyházi ünnepek megélése.

A nevelés - fejlesztés feladatai:

- **Erkölcsei-szociális érzelmek**
 - Barátságos, derűs kiegyensúlyozott csoportlégkör alakítása.
 - A kötődési hajlam erősítése a gyermek-óvodapedagógus, a gyermek-dajka és a gyermek-gyermek kapcsolat alakításával, pozitív érzelmi töltésű fejlesztésével.
 - A gyermek szociális érzékenységének fejlesztése, éntudatának, önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek alakítása.
 - Biztonságos szokásrendszer, és norma rendszer kialakítása.
 - Közös élmények, tevékenységek pozitív átélése.
 - Viselkedéskultúra átörökítése.
 - Erkölcsi, érzelmi és akarat tulajdonságok fejlesztése: a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés, szeretet, humor, figyelmesség, egymás segítése, együttérzés, illetudó viselkedés, fegyelmezettség, kooperáció, kitartás, nyíltság, felelősség, feladattudat, szabálykövetés, türelem, szelídség, szolgálat.
 - A gyermekek nyitottságára építünk, és ahhoz segítjük a gyermekeket, hogy ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy tudjanak rácsodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

- A gyermeki magatartás alakítása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális fejlesztése, szükség esetén szakemberek bevonásával.
- **Esztétikai érzelmek**
 - A teremtet világ szépségének, esztétikájának felfedeztetése.
 - A MŰVÉSZET szépsége iránti fogékonyság kialakítása (zene, mozgás, képzőművészet, építészet), esztétikai értékítélet megalapozása.
- **Intellektuális érzelmek**
Társas kapcsolatok:
 - felajánlja segítségét a felnőtteknek, gyermektársainak,
 - szívesen tevékenykedik a csoport érdekében,
 - érdeklődik társai és a felnőttek iránt (a csoporton belül),
 - képes egyéni érdekeit a csoport érdekeinek alárendelni,
 - legalább egy társ kapcsolattal rendelkezik a csoporton belül,
 - figyelemmel van a felnőttek és gyermektársak iránt igyekszik - a szituációktól függően - elfogadni az alá, fölé, mellérendeltségi helyzeteket.
 - Egymás közötti bizalom kiépítése (óvodapedagógus-gyermek, felnőtt – gyermek, gyermek-gyermek között).
 - Biztonságérzet biztosítása a csoportban való tartózkodás során.
 - Alá-, fölé- és mellérendeltségi helyzetek átélése, elfogadása.
 - Egymás iránti tolerancia alakítása.
 - Hagyományörzés szokásainak alakítása.
 - Kíváncsiság, érdeklődés felkeltése a szűkebb-tágabb környezete iránt.
 - Kommunikáció, metakommunikáció fejlesztése.
 - Szabad önkifejezés biztosítása.
 - Öntevékenységre szoktatás.
 - Konfliktushelyzetek megfelelő kezelésének megtanítása.

Módszer, eszköz, szervezeti keret:

- Fontos az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig, a gyermek iskolába kerüléséig (a Svetits hagyományok, jelképek, szülők bevonása, véletlen és tervszerű találkozások a környezetünkben élőkkel).
- Az érzelmi alapigények biztosítása, a kölcsönös bizalom légköre segítse a gyermeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással vagy vizuális eszközökkel szabadon kifejezhessék. Mindez örömforrás legyen a gyermek számára, megerősítést nyerjen környezetük által.
- Sok közös élmény, tevékenység szervezése, közös együttlétek, közösen végzett munka során a keresztény értékek kapjanak hangsúlyt (együttérzés, örömszerzés a nővéreknek, szülőknek, másokért végzett apró figyelmességek).
- A szocializálódás folyamatában a valláserkölc normáihoz igazodó pozitív tapasztalatok, élmények megerősítése (közös liturgikus ünnep öröme, élmény).
- Napirend szerinti tevékenységek (játék, munka, tanulás) biztosítása.
- A családi és az óvodai élet közötti folyamatosság biztosítása a szülők aktív közreműködésével.
- Érzelmi megnyilvánulásokra való reagálások segítsék a gyermek egészséges fejlődését.
- Az egyes gyermekek viselkedésében zavart okozó tényezők (haláleset, válás, kistestvér születése) feltárása.

- Kapcsolatteremtés, kapcsolattartás, udvarias viselkedés elemi formáinak gyakoroltatása (a felnőttek kérésének elfogadása).
- Társas kapcsolatokra természetes rokonszenv alapján szerveződő csoportok közös tevékenységeinek támogatása.
- Közös élmények átélése (születésnapok, kirándulások, szereplések, színházlátogatások, ünnepek, játszóház stb.).
- Közös készülődés műsorokra, rendezvényekre.
- Részvétel helyi, ill. egyéb rendezvényeken.
- Az óvodapedagógus a gyermek számára a minta, aki a keresztyény felebaráti szeretetet hordozza és közvetíti. Meg kell teremteni a feltételeket, hogy a gyermeket aktív tevékenysége közben megismerje, és egyénileg vezesse, segítse fejlődésében.
- Kíváncsi, hogy az óvodapedagógus elfogadó, megértő, segítő magatartását minden gyermek megtapasztalja, a sajátos pedagógiai attitűdöt a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyaránt.
- Az óvoda teremtsen meg a mélyebb személyes találkozások létrejöttének feltételeit, vidám hangulatot, szívből fakadó öröm lehetőségeit.
- Ebben az érzelmi kiegyensúlyozottságot nyújtó, biztosító légkörben tapasztalja meg, tanulja meg a gyermek: a feltétel nélküli szeretetet, egymás elfogadását, az egészséges, reális önértékelést.

Így napról napra szeretetük segítségével, észrevétlenül természetes módon kialakul bennük a szociális érzékenység. Elfogadnak, belátnak, képessé válnak a változásra.

Feltételek:

A fejlesztési eredmények érdekében kíváncsi feltételek:

- otthonos körülmények a csoportszobában,
- lehetőségek a közös élmények, tapasztalatok szerzésére,
- az óvodapedagógusok, ill. más dolgozók pozitív, határozott mintaadásai.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, szívesen játszanak együtt.
- A közös tevékenységekben aktívan és érdeklődéssel vesznek részt.
- Figyelemmel, türelemmel hallgatják az óvodapedagógust, társaik közlését, ébredezik bennük a közösségi öntudat.
- Örülnek a közösen elért sikernek, a közös élményeknek.
- Kialakul a környezetükben élők iránti érdeklődés.
- Igényükké válik a helyes viselkedés szabályainak betartása.
- Segítenek egymásnak, megértőbbek, türelmesebbek lesznek, társas viszonyaik megszilárdulnak.
- A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik.

Önálló:

- a kapcsolatteremtés és kapcsolattartás következő területein: kérés, köszönés, köszönetnyilvánítás, válaszolás, megszólítás,
- a véleménynyilvánításban,
- döntésekben, választásokban,
- a vállalt feladat elvégzésében,
- tiszteletudó a viselkedése,
- ismeri és érti az óvodapedagógus metakommunikációs jelzéseit,
- igazmondásra törekszik,
- megkezdett munkáit befejezi,

- képes a belátásra,
- észreveszi a környezete rendjét megbontó elemeket, korrigálni tudja az ilyen jellegű helyzeteket,
- együttműködik a közös cél érdekében,
- örül a csoport közös sikereinek.

Társas kapcsolatok:

- felajánlja segítségét a felnőtteknek, gyermektársainak, ha szükségét látja,
- szívesen tevékenykedik a csoport érdekében,
- érdeklődik társai és a felnőttek iránt (a csoporton belül),
- képes egyéni érdekeit a csoport érdekeinek alárendelni,
- legalább egy társ kapcsolattal rendelkezik a csoporton belül,
- figyelemmel van a felnőttek és a gyermektársak iránt,
- igyekszik - szituációtól függően - elfogadni az alá, fölé - és mellérendeltségi helyzeteket.

Jellemzi:

- örömteli optimizmus,
- a szépség és jószág iránti igény.

5. 3. Az egészséges életmód alakítása

A gyermekek ismerjék és sajátítsák el a kitűzött feladatok egyes elemeit. Kiemelt figyelmet szentelve a szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek egészségügyi nevelésére:

- higiénés szokások fejlesztése,
- aktivitás,
- étkezési szokások,
- mozgáskultúra megalapozása, a testi fejlődés elősegítése,
- pihenési szükségletek,
- prevenció, korrekció,
- szükség esetén speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával a szülővel együttműködve.

Egészséges életmód alakítása:

- Az egészséges életmódra és életvitelre nevelés.
- Önmaguk és környezetük esztétikuma iránti igény alakítása.
- A gyermekek gondozása, testi szükségleteik kielégítése. megfelelő egészségügyi szokások elsajátíttatása.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Folyamatos testedzés, testi nevelés, prevenció, korrekció.
- Étkezési kultúra alakítása, erősítése.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.

A nevelés - fejlesztés feladatai:

- Gondozási feladatok:
 - Testápolási szokások kialakítása, intimitás tiszteletben tartása;
 - Öltözködési tudnivalók rögzítése, öltözködési szokások fejlesztése.
 - Étkezés, korszerű, helyes táplálkozási szokások kialakítása.
 - Kulturált étkezés szokásainak elsajátítása.
 - Pihenésszükséglet kielégítése.
- Egészségvédelmi feladatok:
 - Tárgyi környezet biztonságának, tisztántartására, a környezet rendjének óvására való igény kialakítása.
 - Nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó kialakítása.

- Alvás és pihenésszükségletek kielégítése.
- Higiénés szokások fejlesztése.
- Életmód- életszemlélet-életvitel:
 - Aktivitás fejlesztése.
 - A szervezet ellenálló képességének fejlesztése.
 - A helyes testtartás elsajátítása, javítása - az e téren különösen nagy eltérést mutató gyermekek észrevétele - szükség esetén differenciált korrekció speciális gyakorlatokkal.
 - Az óvodai életritmus és a családi életrend közelítésére való törekvés.
 - Helyes táplálkozási szokások kialakítása.
 - Egészségmegőrző szokások kialakítása.
 - Környezettudatos magatartás megalapozása.

Módszer, eszköz, szervezeti keret:

- Az óvodapedagógus példamutató magatartása, a gyermek igényeinek megfelelő segítségnyújtás.
- Pihenés feltételeinek megteremtése igény szerint.
- Higiénikus szokások, szabályok kialakítása során minta, segítségnyújtás, intimitás tiszteletben tartása.
- Rendszeres és igény szerinti szakorvosi ellátás szervezése, biztosítása.
- Korszerű táplálkozás biztosítása.
- Kiegyensúlyozott élettempó biztosítása.

Feltételek:

A fejlesztési eredmények érdekében kívánatos feltételek:

- tágas, világos csoportszoba,
- berendezési tárgyak természetes anyagból, könnyen tisztítható, elérhető magasságban,
- esztétikus terített asztalnál étkezés, nyugodt körülmény,
- higiénikus környezet,
- sokféle mozgáslehetőséget biztosító játszóudvar,
- megfelelő napirend,
- intimitás biztosítása,
- mosdóban jellel ellátott törülközők, fogmosó felszerelések, fésűk,
- öltözőben váltóruha, cserecipő, ruhafogas,
- a családdal való együttműködés - szokásainak ismerete: személyi és mentálhigiénia, öltözködés, napirend, étkezési szokások, szabadidős szokások-,
- egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása,
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Meg tanulnak alkalmazkodni a körülményekhez, megfelelően mozogni, tájékozódni, erejükkel gazdálkodni.
- Önállóan végzik a személyükkel kapcsolatos tisztálkodási, öltözködési teendőket, ezek igényükké válnak és az óvodán kívüli helyzetekben is alkalmazzák.
- Képesek lesznek szükségleteik felismerésére, kielégítésére.
- Képesek lesznek mozgásigényük szándékos irányítására.
- Igényükké válik a rendszeres mozgás és beépül szokásrendszerükbe.
- Igénylik a szabadban való tartózkodást, sétát, kirándulást, a „zöld környezetet”.

- Igényükké válik a higiénés szabályok betartása.
- Figyelnek saját külsejükre, ruházatuk rendezett, testük ápolt legyen.
- Igénylik környezetük rendjét, a hulladékot a kijelölt helyre gyűjtik.
- Az egészséges életmódhoz kapcsolódó helyes táplálkozási és higiénés szokások beépülnek a gyermeki személyiségbe, pozitívan formálva azt.

Önálló:

- a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában és azok használatában,
- a WC használatkor,
- fogápolásban,
- öltözködésben, képes megválasztani a helyes sorrendet, igényli ruhája rendezettségét,
- önkiszolgáláskor,
- a kimerített étel mennyiségének megítélésében,
- az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.

Megfelelően használja:

- az evőeszközöket (kés, villa, kanál),
- a játék és egyéb eszközöket,
- az óvoda és az épület egyéb helyiségeit,
- a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök).

Tud:

- cipőt fűzni és kötni, gombolni, teríteni.

Ismeri:

- a kulturált étkezés szokásait,
- a zsebkendő használat módját,
- ruházatának tisztántartási lehetőségeit,
- a rendetlenség megszüntetésének módjait.

Segít:

- a környezet tisztántartásában, a rend megőrzésére irányuló tevékenységben,
- a kisebbeknek a különböző önellátására irányuló tevékenységében.

5.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása az óvodai nevelőtevékenységünk egészében jelen van.

Nevelésünk lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése, mert a nyelv, a beszéd a gyermeki személyiség része. A beszéd közös értelmi tevékenység. A szép anyanyelvi beszéd, a verbális képesség fejlesztése, a gyermek lelki, szellemi fejlődésének alapját biztosítják. A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban (pl.: játék számtalan lehetőséget teremt ehhez).

Az óvodai élet változatos tevékenységei a gyermek anyanyelvi képességeinek fejlesztését is szolgálják, és az óvodáskorban ért élmények meghatározhatják az anyanyelvhez fűződő viszonyt.

A gyermekek életének korai szakaszában igen sok információt gyűjtenek be látszólag „öntudatlan” szemlélődésből, az átélt tapasztalatból és cselekvésből. Az óvodai értelmi nevelésen értjük a gyermek beszédképességének, nyelvi képességének, zenei képességének alkotó-alakító tevékenységének fejlesztését.

Az értelmi nevelés fejlesztő feladatainak megvalósulását az óvodai élet változatos tevékenységei szolgálják. Minden értelmi képesség, akarati tulajdonság fejlesztése elsősorban játékon keresztül történik.

A nevelés-fejlesztés célja:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- Beszélő környezet kialakítása, helyes minta és szabálykövetéssel a nevelőmunka teljes egészében.
- A kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység egészében.
- A beszéd alapját jelentő belső képalkotás folyamatának elősegítése.
- Oldott derűs légkör megteremtése, amelyben felébred a gyermek közlési vágya, gyermeki kérdések támogatása.
- Az értelmi nevelés során valósuljon meg a gyermek értelmi képességeinek fejlesztése, ismeretének gazdagítása és rendszerezése. Fontos minél tágabbra nyitni a gyermek környezetét a teremtett világ megismerésére.
- Az értelmi nevelés során az intellektuális érzelmek megjelenése, segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy alakulását a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.

A nevelés – fejlesztés feladatai:

- Kognitív képességek fejlesztése:
 - vizuális észlelés, alaklátás és formaállandóság (alak, forma, méret, szín, rész-egész viszony),
 - érzékelés, emlékezet, képzelet, alkotóképesség,
 - téri tájékozódás (irányok, viszonyok),
 - keresztcsatornák fejlődése,
 - észlelt összefüggések vizuális megfogalmazása,
 - feladatmegoldó képesség,
 - gondolkodási műveletek (következtetés, konkretizálás, általánosítás, összehasonlítás, különbség-azonosság),
 - verbális, vizuális memória és a figyelem tartóssága, terjedelme.
- Az anyanyelvi nevelés feladatai, a kommunikációs képesség fejlesztése:
 - a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése,
 - beszédészlelés, beszédhallás, beszédértés, szóbeli reprodukció, beszédelfogás, tiszta beszéd alakítása,
 - hangok ejtése, szókincs gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása,
 - mondatszerkesztés, értelmes, folyamatos, összefüggő beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása,
 - kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása,
 - egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazása.
- A gyermek egyéni érdeklődésére alapozva.
- A környező világról szerzett tapasztalatok rendszerezése.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.
- „Énkép” fejlesztése, testséma kialakulásának segítése.
- Önálló gondolkodásra nevelés, döntési képesség fejlesztése.
- Vizuális percepció (formaérzéklet, formaészlelések) fejlesztése.
- Taktilis-kinesztéziás (mozgásérzeti) szféra mobilizálása.

Módszer, eszköz, szervezeti keret:

- Az óvodába kerülő gyermekek beszédállapotának megismerése, a fejlesztési feladatok tudatos tervezése.
- Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges az óvodapedagógusi minta, példa.
- Kommunikációs helyzetek teremtése:
 - a meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélő kedvét „beszélgető kör”, tudjanak másokat meghallgatni.
- Játékos fejlesztéssel (pl.: bábozás) beszéd - és nyelvi képességek mozgósítása, a gyermek sikerélményhez juttatása, beszédöröm biztosítása.
- A nyelvi képességek fejlesztése terén leghatásosabb eszköznek a mesét, a verset, a bábozást és a dramatikus játékot tartjuk. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet.
- A mese, dramatikus szöveg párbeszéd elemeinek, részleteinek reprodukálása
- Az óvoda hagyományos felszerelésén túl szükséges anyanyelvi fejlesztő játékok biztosítása is.
- Logopédiai óvodafejlesztés.
- Logopédus tanár alkalmazása, akinek a munkája az óvodapedagógusok és a szülők bevonásával történik. E speciális fejlesztést fontosnak tartjuk, hiszen a tanulásnak az olvasás elsajátításának az alapja az életkornak megfelelő anyanyelvi teljesítmény, elsősorban megfelelően működő beszédészlelési, megértési és ehhez kapcsolódó egyéb folyamatok.
- Esetenként a családon belüli kommunikáció irányítása és pedagógiai támogatása.
- A gyermek egyéni érdeklődésére alapozva spontán és tervezetten szervezett tapasztalatainak rendszerezése.
- Megfelelő motivációval, érzelmi ráhangolódással, indirekt módszerek alkalmazásával, komplex módon történjen a nevelés folyamatában a fejlesztő tevékenység.
- Érdeklődés, kíváncsiság felébresztése az egyes tevékenységek iránt.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása.
- Egyéni különbségek, adottságok, hajlam, rátermettség, képességek felfedezése.
- A gyermekek kíváncsisága, utánpótlás kedve fejlessze az értelmi képességeket, az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást, kreativitást.
- A gondolkodás képességének fejlesztésekor alapfeladatnak tekintjük a gyermekek problémátérítésének, érzékének fejlesztését, melyhez elengedhetetlen a gondolkodási műveletek - analízis, szintézis - tevékenység során történő fejlesztése.
- A figyelem fejlesztése, az ismeretek, jártasságok, készségek tudatos elsajátítása a gyermek tanulásában, egyén fejlődési ütemének megfelelően.

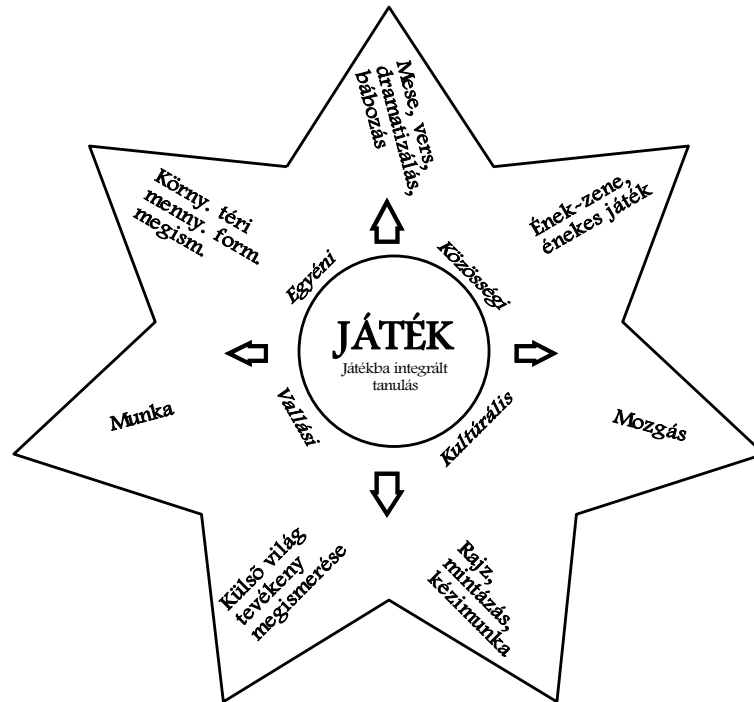
A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Fejlődjön beszédképességük, gazdagodjon szókincsük, érzelmeket kifejező kultúrájuk.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk szándékos figyelmük erősödjön.
- Érthetően fejezze ki magát szóban.
- Gondolatait megfelelően tudja megfogalmazni.
- Mondókák, versek, mesék megértése és ismerete.
- Bővített mondatokban való fogalmazás a magyar nyelv szabályainak megfelelően.
- Életkornak megfelelően képesek legyenek élményeiket, gondolataikat minél színesebben kifejezni, társaikkal megosztani.
- A felnőtt minta alapján képesek legyenek saját szavaikkal rövid imát megfogalmazni
- Törekedjen a végzett tevékenységek összefüggéseinek felfedezésére.
- Próbálja kifejezni a változások tartalmát szóban, rajzban.
- Rendelkezzék problémafelismerő és megoldó képességekkel.

- Tudja figyelmét meghatározott ideig ugyanarra összpontosítani.
- Segítséggel javítsa saját tévedéseit, ellenőrizze saját tevékenységét.
- Törekedjék a reális önértékelésre.
- Ismereteit tudja alkalmazni a gyakorlatban is.

6. A nevelés tevékenységformái

A nevelési és fejlesztési feladatok, a nevelés tartalma az óvodai élet tevékenységei során valósul meg.

6. 1. Játék

„Játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.”

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, ezért az óvodai élet során a gyermek fő tevékenységének a játékot tekintjük.

Az óvodában előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesítését. A játék kiemelt jelentősége megmutatkozik a napirendben, időbeosztásban, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is.

A kisgyermek képes sok-sok új ismeret elsajátítására, rendezésére, rögzítésére. Alapvetően a játék által ismeri meg a világot, a személyes és tárgyi viszonylatokat. A játékos ismeretszerzés és önkifejezés nem csak a gyermek nagyobb mozgásigényének felel meg, hanem életkori sajátosságainak is, melyben elsősorban az érzelmileg motivált ismereteket képes megragadni. A játéktájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység, a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete.

Jelentős szerepe van az utánzó, szimbolikus és a kreatív játékoknak, a bábozásnak, a szerepjátékoknak.

A játékkal töltött idő a legnagyobb érték, a teljesítményre és az alkotásra készülődés lelki töltődés vissza nem térő kora.

A nevelés - fejlesztés céljai:

- Az óvodába lépéstől a gyermek iskolába kerüléséig megfelelő játékfajták és azok tartalmának, minőségének alakítása a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva.
- Lehetőségek biztosítása a gyermekek számára, hogy a képességeiket önállóan választott, sokrétű játéktevékenységgel fejlesszék, gyakorolják.
- A játék a gyermek életeleme. Egésznap tevékenységei között legjelentősebb, személyiségének alakulásában mással nem helyettesíthető.
- A játék által keresztény értékekre fogékony, kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermek nevelése.
- A gyermekek játékigényének kielégítése változatos játéktevékenységeken keresztül.
- Szabad-képzettársítások, pszichikus szükségletek kialakulásának segítése.
- A pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő élmények biztosítása.
- Társas kapcsolatok alakítása.

A nevelés - fejlesztés feladatai:

- Az óvodába lépéstől a gyermek iskolába kerüléséig megfelelő játékfajták és azok tartalmának, minőségének alakításával, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva, sokszínű játékkínálat biztosítása.
- A szabad, elmélyült, önkéntes, spontán játék lehetőségének biztosítása.
- A játék formáinak és tartalmának gazdagítása.
- A szociális kreativitás fejlesztése (kreatív együttműködés, magatartásmódok, nyitottság a másik iránt, viselkedési szabadság, izlésformálás, társas - kapcsolatok, konfliktusmegoldások).
- A játék rendjének szokássá alakítása.
- Egészséges versenyszellem, kiegyensúlyozott együttműködés kialakítása.
- Élmény gazdag óvodai élet szervezése.
- A gyermek óvodán belüli - kívüli tapasztalatainak feldolgozása.
- Az agresszió és a szorongás feloldása játékban.
- Az óvodapedagógus tudatos jelenlétével és indirekt irányításával a szabad játék zavartalanságának biztosítása.

A játék tartalma:

A gyermek társas kapcsolatának és játéktartalmának alakulása az óvodába lépéstől a gyermek iskolába kerüléséig tart.

- A gyermek játékának formái, tartalmi jellemzői.
- A játéktevékenység időtartama, mélysége, szintje, tartalmi gazdagsága.
- Társas kapcsolatok minősége.
- A kialakult társas kapcsolatok szintje.
- Nyelvi szint.
- Magatartásformák és szokások.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása:

- A keresztény közösségben átélt tapasztalatok, élmények meghatározó szerepe (pl.: keresztelő, körmenet, barkaszentelés stb.).
- Alkotó kedvű, kreatív légkör.
- A különböző típusú játékokhoz szükséges hely.
- A játékhoz szükséges idő.
- Az együttműködést, kreativitást segítő játékeszközök (természetes anyagok, „én készítettem alkotás öröme”).
- Tapasztalatok gazdagítása, a gyermek a játék által ismeri meg a világot, fedezi fel a személyes és tárgyi viszonylatokat, keresztény viselkedési mintát.

- A különböző fejlettségű gyermekek együttjátzásának segítése, a játékfajták, építőjáték, konstrukciós játék.
- Társas viselkedésükben jelenjenek meg az egymás segítése, szeretete, engedelmesség.
- A vegyes életkorú csoportban a különböző fejlettségű gyermekeknek más a játékeszköz igénye és a szociálisabban érettebb gyermekek mintát adnak az együttműködésre.
- Kapjon fontos szerepet a játékban a gyermekek beszédképességének fejlesztése.

Az óvodapedagógus játéksegítő módszerei:

- Az óvodapedagógus játéksegítő módszerei legyenek szituációktól függők.
- Az óvodapedagógus alkalmazza azokat a nevelési eljárásokat, ami a családban különböző korú testvérek esetében természetes.
- Tanulják meg a gyermekek tisztelni egymás igényeit, alkalmazkodni egymáshoz.
- Ha a gyermekek játéka nyugodt problémamegoldó, az óvodapedagógus magatartása legyen a szemlélő, követő, hagyja a gyermekeket cselekedni.
- A gyermekek otthoni játékfeltételeinek megismerése, szükség esetén tanácsadás a szülőknek.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- A játék legyen belső indítékok alapján létrejövő önkéntes tevékenység, amelyben a gyermek élményeit, vágyait feldolgozza, közben ismereteket és készségeket sajátít el.
- A játék tükrözze a gyermek fejlettségét, és az ismeretei bővülésével változzon a játék minősége is.
- Szívesen vegyen részt bonyolultabb játéktevékenységben, hogy annál magasabb szinten segítse készségeinek fejlődését.
- A gyermek őrizze meg a játék örömforrás jellegét, melyben tudja levezetni a benne lévő feszültséget.
- Épüljön be személyiségébe az együttjátzás élménye, a szabályok, a szituációk közös tevékenység során létrejövő szocializációja.
- A játék hatására az esztétikai érzék, a „szép” szeretete alakuljon ki.
- Alakuljon ki a tanulás, a tudás szeretete, sikert, örömet hozó fejlesztő játékszerek alkalmazásával.
- Szükségleteinek és életkorának megfelelő játékot válasszon.
- Kapcsolódjon be a közös játékokba.
- Legyen önálló, kezdeményező megnyilvánulásai.
- Alakuljon ki pozitív érzelmei társai iránt.
- Legyen kezdeményező magatartású.
- Vegyen részt aktívan az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban.
- Legyen képes szabályjátékok megtanulására.
- Tartsa be és kövesse a megismert szabályokat.
- Hozzon létre egyszerű modelleket, maketteket.
- Legyen egyéni ötletei, javaslatai.
- Válasszon helyesen adott tevékenységhez anyagot és eszközöket.
- Legyen képes saját élményei eljátszására.
- Fogadja el társai javaslatait, ötleteit.
- Legyen képes a csoportban való játékra.

6. 2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulás nemcsak társadalmilag hasznos ismeretek elsajátítása, hanem a biztonság és kölcsönösség, az elfogadás és elfogadottság élményének sokféle módon történő megélése. Az

óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a gyermek teljes személyiségének fejlődését, fejlesztését támogatja.

A tanulást a gyermek megismerési vágya, érzelmi beállítottsága, önkéntelen figyelme, képességei és motiváltsága befolyásolja. A tanulás nem csak ismeretszerzés, hanem jártasságok, készségek, képességek kialakítása, melyek érzelmi, akarati tulajdonságok fejlődését és a viselkedés alakulását is elősegíti. A gyermekek a tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, általa fejlődnek. A játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvónő által kezdeményezett tevékenységek játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás.

A gyermekek a tevékenységek után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz, újat kezdhetnek. Tehát a játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok. A tanulás az óvodáskor végére - óvodából iskolába való átmenet - az óvodai élet sokszínű tevékenységeinek segítségével válik általában teljesen elkülönült önálló tevékenységi formává.

A nevelés - fejlesztés feladatai:

- A gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembe vételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek kínálása.
- Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükségletekhez és egyéni képességekhez igazodva, optimális terhelhetőség figyelembe vételével.
- Kompetenciák fejlesztése, attitűdök erősítése, képességek fejlesztése.
- Felfedezés lehetőségének biztosítása, cselekvéses tanulási helyzetek megteremtése, a kreativitás fejlesztése.
- Személyre szabott, pozitív értékeléssel a gyermek megerősítése.
- Megismerési képességek fejlesztése.
- A tudás, a tanulási vágy felébresztése.
- Problémahelyzetek megoldása.
- Tapasztalatok és élmények nyújtása.
- Önálló megfigyelések ösztönzése.
- Emlékezés fejlesztése.
- Ok-okozati összefüggések felismertetése.
- Beszéd fejlesztése.
- Kognitív képességek fejlesztése a tevékenységek során.
- A vizuális, akusztikus, kinezetikus észlelés és érzékelés képességének, a verbális emlékezet fejlesztése.
- A tanulás akadályba ütközése esetén a gyermek fejlődési üteméhez igazodóan egyéni felzárkóztatás, fejlesztés szükséges.
- A feltételek javításával a fejlődést gátló tényezők kiiktatása, a gyermek állapotromlásának megelőzése, az esetleges kialakuló rendellenességek kiküszöbölése.
- A testi és a személyiségben bekövetkezett tüneteket, károsodásokat a lehető legalacsonyabb szinten érzékeljük, legmagasabb szinten javítjuk, befolyásoljuk, kiküszöböljük.
- Tehetségigéretre utaló tulajdonságok megléte esetén a képességhez igazodó egyéni fejlesztés.

Módszer, eszköz, szervezeti keret:

- A tanulás folyamatában az egyéni adottságok, az optimális terhelhetőség és a motiválás figyelembevétele.
- Fontos a spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, egymásra épülése.

- Az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet és eszközt kell biztosítani, valamint olyan elfogadó megerősítő légkört, amelyben a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a lehetőségek közül.
- A prevenció során arra kell törekednünk, hogy a másodlagos degeneratív elváltozásokat meggátoljuk. A megelőzés nem csupán a testi, lelki állapot romlására vonatkozik, hanem az egész személyiségre együttesen.
- Az egészséges gyermekek fejlődési ütemének ismeretében a megtorpanások okainak felderítése, a problémás gyermekeknél a másodlagos személyiség, vagy viselkedés zavarok kialakulásának megelőzése.
- A korrekció során arra törekszünk, hogy a sérült funkciókat mindig egyidejűleg korrigáljuk, mivel mindegyik hatással van a másik területre is, természetesen a kiemelt feladat mindig a legfőbb hiányosság korrekciója.
- A fejlesztő feladatainak megvalósítása során figyelembe vesszük az alábbiakat:
 - a gyermek fejlődése megrekedhet (fejlődési, szomatikus, pszichés retardáció),
 - az egyéni fejlődés nyomon követése az óvodáskor kezdetétől az iskolába lépésig
 - az óvodába lépéskor anamnézis, aktuális állapot felmérése alapján szükséges elkészíteni az egyéni fejlesztéseket, illetve ennek megfelelően történik a fejlődés nyomon követése.
- A tehetséggondozás számunkra azt jelenti, hogy keressük a gyermekben azokat az adottságokat, amelyek alapján a legjobban fejleszthetők, s amelyek kiművelése a legtöbb sikerélményhez juttatja el őket. Ezért gazdag, változatos óvodai életet szükséges biztosítanunk, melyben lehetőség nyílik a sokoldalú képességfejlesztésre, hiszen minél sokszínűbb a tevékenység - fejlesztés, annál többféle tehetség mutatkozhat meg, az átlag feletti képesség kibontakozhat.
- Tehetségigéretre utaló tulajdonságok:
 - gyakori kérdezősködés,
 - környezet apró változásaira való felfigyelés,
 - koncentrált figyelem,
 - kiemelkedő emlékezet,
 - képzelőerő és eredetiség.
- A tehetséggondozás során szem előtt kell tartanunk:
 - a tehetséges gyermekek erős oldalának fejlesztése,
 - a tehetséges gyermekek tehetséggel összefüggő gyenge oldalának erősítése,
 - légkörjavítás,
 - relaxáció.

Feltételek:

- eszközök, berendezések, hely biztosítása,
- szakirodalom,
- szükség esetén szakember biztosítása,
- vizsgálati eljárások szakszerű alkalmazása.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Tudjon önállóan konkrét, elemi, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni megismert modellek alapján.
- Alakuljon feladattudata.
- Ismerje saját értékeit.
- Legyen önálló a begyakorolt feladatok megoldásában.
- Végezzen önálló megfigyeléseket, ismerje fel a jelenségeket változásukban is.
- Fedezzen fel konkrét összefüggéseket, ok- okozati viszonyokat.
- Törekedjen többféle megoldás keresésére.

- Szándékos figyelmének tartalma érje el a 10-15 percet.
- Legyen képes gondolatait érthetően szavakba, mondatokba foglalni.
- Különítse el a mese és a valóság elemeit.
- Alakuljon ki a szociális tanulás érzéke.

6. 3. Verselés, mesélés

„A mese az anyanyelv zenéje és észjárása, a mese szórakozás, mulatság, egymásra hangolódás, a mese éppúgy a játék, örömforrás, beszédnevelő, erősítő, személyiséget összerendező, a mese az óvodai nevelés páratlan eszköze.”
(Zilahi Józsefné)

A gyermek érzelmi-értelmi és etikai fejlesztésének, fejlődésének egyik legfőbb eszközei. A magyar gyermekköltészet, a népi dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese-vers erkölcsi, érzelmi, értelmi töltésű, emberi kapcsolatokat tanít, segíti a világ megismerését, lelket táplál. Az anyanyelv ritmusát, dallamát, szókincsét bővíti és a legtagabb értelemben tanít. A mese mozgásba hozza a gyermeki képzeletet, megbékíti félelmeivel, erősíti önbizalmát. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A nevelés - fejlesztés céljai:

- Az anyanyelvi nevelés elősegítése.
- A lelki és szellemi fejlődés biztosítása.
- A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése.
- Tehetséggondozás.

A nevelés - fejlesztés feladatai:

- Beszédkedv felkeltése.
- Beszéértés erősítése.
- Irodalmi élmény nyújtása.
- Érzelmi, esztétikai nevelés.
- Közösségi élmény erősítése, személyiségfejlesztés.
- Erkölcsi fejlődés biztosítása.
- Önálló verselésre, mesélésre ösztönzés.
- Nemzeti, keresztényi öntudat erősítése.
- Bibliai történetek meghallgatására nevelés.
- Könyv szeretetére nevelés.
- Mindennapos élmény nyújtása.

Módszer, eszköz, szervezeti keret:

- Az irodalmi művekben rejlő erkölcsi tanulságok segítsék a gyermek szocializációját, értékítéletét, magatartási kultúráját.
- Az anyanyelvi nevelés „magvát” a szokásokat, hagyományokat, értékeket közvetítő mondókák, versek adják.
- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása, melynek gerince a magyar népmesekincs megismertetése.
- A népi és az irodalmi művek mellett bibliai történetekkel is ismerkedjenek a gyermekek. (Alapforrás: magyar népmesék, népi mondókák, elbeszélések, bibliai történetek.)

- A mondóka, vers, és mesemondás során a hangsúly a szöveget mondó, a gyermekekkel játszó felnőtt kapcsolatteremtő beszédén, cselekvésén van, az óvodapedagógus ügyeljen a gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolat, a meghitt légkör megteremtésére.
- A játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához és anyanyelvi neveléséhez.
- Mindennapi mesélés fontossága (délelőtt, elalvás előtt, délután).
- Folyamatos meseregények hallgatása.
- Lehetőség biztosítása a gyermekek önálló szöveg és mese mondásához (pl.: mese kitalálása, meseírás élményének megismertetése, hangsúlyos jó beszédtempójú olvasás előkészítése).
- Segítsük, hogy megfelelő eszközökkel el is játszhasssák a gyermekek a nekik tetsző meséket. (A gyakori ismétlés, a mese többszöri feldolgozása elősegíti.)
- Szorosan kapcsolódjon a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez a bábozás, dramatizálás.
- Az irodalmi élmények feldolgozásának segítése különböző anyagok, eszközök, barkácsolási lehetőségek biztosításával. „Kincsesláda”, „Mesedoboz”.
- A gyermekek bátran használják és kezelik a bábokat.
- A szóbeli szabad önkifejezés kibontakoztatása.
- Az alapvető illemszabályok, jó modor szófordulatainak megtanítása.
- A Vojtina bábszínház rendszeres bábelőadásainak, játszóházi előadásainak látogatása (a fejlesztési feladataink hatékonyabb megvalósítását szolgálják).
- A családok segítése pl.: könyvajánlat, programajánlat, hirdetőtáblán mondóka, vers.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Szívesen, örömmel hallgasson mesét.
- Szívesen mondjon spontán módon is mondókákat, verseket, meséket, hozzájuk tartozó játékok szövegeit és ismerje mozgásait.
- Önállóan vállalkozzon vers-és mesemondásra, bábozásra.
- Kapcsoljon ismert irodalmi szöveget az adott ünnepi alkalomhoz.
- Tudja a megismert szavak jelentését, megfelelően használja azokat.
- A szöveghez mellett az alkotó fantázia is jelenjen meg, a történetek folytatásában.
- Legyen képes a hallottak képi megjelenítésére.
- Legyen képes a hallott mű tartalmának lényegét felfedezni és elmondani.
- Jegyezze meg a mese legfontosabb elemeit (szereplők, események), nevezze meg azokat.
- A természeti környezet szépségeinek megfogalmazásakor jeleljenek meg az ismert jelzős szerkezetek versekből, mesékből.
- Ismerjék és szeressék meg a könyveket, elemi könyvtárhasználatot.
- Tudjon könyvben kép alapján tájékozódni, óvja a könyv állagát.
- Vegyen részt dramatikus és mimetikus játékokban, közös műsorkészítésben.
- Legyen igénye a hallott irodalmi művek újrhallgatására.
- Figyelmesen tudja végighallgatni óvónőjét, társait.
- Alkalmazza a kapcsolatteremtés elemi szabályait (köszönés, kérdés).
- Képes legyen korának megfelelő színházi előadás cselekményeinek követésére.

6. 4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„A zene közvetlenül váltja ki az érzelmeket, ezért is elengedhetetlen eszköze a nevelőmunkának. A dalok éneklése fejleszti a gyermek érzékenységét, fogékonyságát. Színessé

teszi érzelmvilágát. A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Minden nép zenei nevelésének a saját hagyományából kell kiindulnia.”

(Forrai Katalin)

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Az óvodai zenei nevelés fejleszti a gyermekek hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését, zenei önkifejező-készségüket. Elsősorban az érzelmekre hat, esztétikai élményt jelent, fontos szerepe van a komplex személyiségfejlesztésben is.

A nevelés - fejlesztés céljai:

- Zenei anyanyelv elsajátítása.
- Élhangsúlyos magyar beszéd erősítése.
- Ritmusérzék fejlesztése.
- Ismerkedés a hangszerekkel.
- Hallás fejlesztése.
- Éneklési készség fejlesztése.
- Kreativitás, improvizáció fejlesztése.
- Érzelmi, esztétikai nevelés.
- Egyházi zene megismertetése.
- Tehetséggondozás.

A nevelés - fejlesztés feladatai:

- Az éneklés, zenélés tevékenységeinek megszerettetése.
- Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.
- A néphagyományok, a műzenei, az egyházi és más népek dalainak, zenéinek megismertetése.
- Ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése, a hagyományok ápolására való törekvés.
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei kedv fejlesztése.
- Zenei mozgáskultúra megalapozása, esztétikai élménynyújtás.
- A gyermek-, néptáncok és népi játékok, hagyományok megismertetése.
- Közösségi élmények nyújtása énekes játékokon, közös zenéléseken keresztül.

Módszer, eszköz, szervezeti keret:

- Elsődleges az óvodapedagógus és a gyermek hangja, érzékszervei.
- Az óvodai ének-zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány.
- Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés óvodai nevelésünkben hatékonyan megvalósítható. Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozása, néphagyományörzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése.
- A gyermekek zenei élményekhez juttatása, az óvodapedagógus éneke, vokális és hangszeres zene segítségével közös éneklésen és a zenei érdeklődés felkeltésén keresztül.
- Felhasznált zenei anyagok igényes életkornak és képességszintnek megfelelő válogatása. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzeti, etnikai, migráns gyermekek hovatartozását is.
- Fejlettségnek megfelelő hangterjedelem megválasztása.

- Az ünnepekhez kapcsolódó egyházi énekeknél vegyük figyelembe az óvodába lépéstől az iskolába lépésig, hogy a gyermek, hang és ritmus képzetének feleljen meg (Jézus hív és vár énekgyűjtemény óvodásoknak).
- Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás az óvodai mindennapok része (mint pl. napi mesélés). Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására, gyermektáncra, zenehallgatásra, zenei képességek fejlesztésére.
- Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték, a mondókázás az esztétikai nevelés szempontjából kitüntetett helyet kap
- Élményfeldolgozás zenén keresztül.
- Hagyomány: meghallgatjuk a Svetits Intézmény énekkarának előadásait, ünnepi hangversenyeit, zenélni tudó szülők zenélnek alkalomszerűen az óvodásoknak.
- A szülőkkel közösen szervezett programokon törekszünk az együtténeklésre (hagyományok, ünnepek belső tartalmának mélyítése).

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Szívesen énekeljen, zenéljen spontán, önmaga öröme.
- Tudjon természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.
- Énekeljen hat hangterjedelmű dalokat, dúdolja az ismert dallamokat.
- Sajátítsa el néhány, egyszerű népi szituációs játékot, dalt, mondókát.
- Felelgetős dalt énekeljen társával, vagy a csoporttal.
- Énekeljen vissza dallamot.
- Legyen képes a hang jelenlétének és megszűnésének (dallam és ritmusbújtásra) az egyéni éneklésre.
- Különböztesse meg és reprodukálja a halk- hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalompárokat dallamban, ritmusban.
- Legyen képes akusztikailag és ritmikailag is jól differenciálható motívumok elkülönítésére, improvizálására.
- Fejezze ki cselekvéssel a dalritmust és az egyenletes lüktetést.
- Tudjon egyszerű mozgásokat végezni helyes testtartással.
- Ismerjen néhány térforma-alakítási lehetőséget (sor, csigavonal).
- Törekedjen a tiszta éneklésre.
- Hallgassa figyelmesen a bemutatott zenét.
- Énekeljen alkalmi dalokat, hangkészletének megfelelő egyházi énekeket ünnepkörökhöz kapcsolódva.
- Ismerjen fel dallammotívumok alapján hallott dalt, néhány környezetbeli hangot (többféle zenei és zöreijhangot), hangszereket (ritmushangszereket, a furulya hangját, az óvónő által bemutatott hangszereket).
- Próbálkozzon dallamrögtönzéssel.
- Találjon ki dallamhoz mozgást, játékot, gyermektáncot.

6. 5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A vizuális nevelés összetett, sokszínű terület. Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal és egyéb nevelési területekkel. Az óvodás életkor az igazi rajzkorszak. A gyermekek legalább olyan szívesen rajzolnak, mint játszanak. Gyakran a két

tevékenység annyira együtt jelenik meg, hogy alig lehet különválasztani. Mindkét tevékenység lényege az, hogy a gyermek a világról való benyomásait, tapasztalatait, élményeit a rajzolásban (mint a játékban is) elrendezi, olyanná alakítja, hogy biztonsággal eligazodjon benne. Ez a rend, rendteremtés azonban a sajátos gyermeki „tudás” alapján történik, nem a felnőttek látásmódja szerint.

A nevelés - fejlesztés céljai:

- Vizuális látásmód erősítése.
- Érzelmek, gondolatok vizuális megjelenítése.
- Szokásrendszer alakítása.
- Különböző anyagok, változatos technikák megismertetése.
- Térbeli tájékozódás, szín és formavilág gazdagítása.
- Finommotorika fejlesztése.
- Esztétikai élménynyújtás.
- Alkotás örömeinek megtapasztalása.
- Műalkotás elemzés.
- Tehetség gondozás.

A nevelés - fejlesztés feladatai:

- Érdeklődés felkeltése az ábrázolás tevékenységei iránt
- Vizuális tapasztalatok nyújtása életkornak megfelelően
- Vizuális nyelv, kifejezés:
 - képalakítás a vizuális elemek használatával (vonal, folt, forma, színek),
 - a képfelület kitöltése,
 - a vizuális elemek egymáshoz való viszonyának megfigyelése, rendezése a képfelületen (soralkotás, hasonlóságok, ritmus),
 - vizuális, taktilis ingerek (ujjfestés),
 - táj, terek viszonyainak megfigyelése, ábrázolása,
 - egyszerű természeti és mesterséges formák megfigyelése, ábrázolása,
 - képalakítás saját élmények, emlékezet után,
 - képző - és népművészeti alkotások, képek nézegetése,
 - technikák megismerése (rajzolás, festés, papírragasztás, mintázás, papírhajtogatás, egyszerű nyomhagyások).
- A vizuális megértés, befogadás alapozása.
- A képi, plasztikai, konstruáló kifejezőképességek kibontakoztatása.
- A vizuális percepció fejlesztése:
 - alak – háttér, keresztezett vonalak felismerése, rejtett formafelismerés, keresztezett formák differenciálása, alak és háttér cseréje,
 - alakállandóság, formaállandóság, geometriai formák különböző nagyságainak összehasonlítása,
 - térbeli helyzet: tárgyak szemléltetőhöz viszonyított kapcsolatának felismerése, figurák fordítása, forgatása, részek helycseréje, tárgyak egymáshoz viszonyított helyzete,
 - térbeli viszonylagosság: két tárgy helyzetének megnevezése, alak kiegészítése, részek összeillesztése, célirányos útkeresés.
- Vizuális kommunikáció:
 - színek keverése
 - a mindennapokban használt információs jelek, megismertetése (közlekedési jelzőtáblák, járművek jelei, egyszerű ábrák).
- Taktilis (tapintási) ingerek erősítése.

- Az ingerek más ingerekkel történő integrálása.
- A szín - és formavilág gazdagítása.
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességének fejlesztése (különböző anyagok és technikák megismertetése).
- Kézmozgások finomítása.
- Az alkotás örömeinek megtapasztaltatása.
- Sokféle lehetőség megmutatása a képi, térbeli megjelenítésre.
- Képi gondolkodás fejlesztése.
- A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása.
- Tárgy - és környezetkultúra:
 - téralkotás szabadon,
 - térrendezések,
 - konstruálás,
 - mintázás,
 - anyagalakítások (gyurma, agyag, textil, fonal, dobozok, papír, gyöngyfüzés, termések, kavicsok, homok, építőkocka, hó, gipsz).

Módszer, eszköz, szervezeti keret:

- Legfontosabb, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit.
- A gyermekek számára megszokott és elérhető helyen mindig álljon rendelkezésre mindenféle anyag és eszköz, amivel a fantáziájának megfelelően dolgozhat, alkothat („ábrázoló sarok”, eszközök, anyagok helye, munkák helye, alkotás helye).
- Bátran éljenek a változatos kifejezési módokkal az alkotás, létrehozás, lehetőségeivel, hogy ötleteiket megvalósíthassák.
- Juttassuk el a gyermekeket az anyagok és az eszközök megismerésétől az önálló kiválasztás és alkalmazás élményéhez, fokozatosság, technikák nehezítése.
- Egyéni bánásmód, differenciálás, komplexitás.
- Célszerű a vizuális tevékenységek és munkatevékenységek összehangolása. (A szabad önálló tevékenykedés együtt jár a viszonylagos rendetlenséggel.)
- A tevékenységek megszervezésénél kitűnő alapot adnak az évszakok változásai, természet szépségei.
- Mint élményforrás az egyházi év ünnepei, jelképei és egyéb ünnepek, érzelmileg közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat, ösztönözzük ezek vizuális nyelven való kifejezését.
- Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermek alkotókedve, teljes önállóság szükséges. Az óvónő vigyázzon arra, hogy a felnőttek képi sablonjaival, sémáival ne kösse meg a gyermek fantáziáját. Az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást, dicséretet alkalmazzon.
- Tapasztalja meg a gyermek, hogy saját keze munkájával örömet tud szerezni (pl.: társnak, szülőnek stb.).
- Érdeklődjenek egymás munkái iránt, s tudjanak együtt örülni saját és társaik sikerének, hiszen a kreativitás hajtóereje a szeretet, ami motiválja a gyermeket.
- Egyházi képzőművészeti alkotásokkal való ismerkedés (festmények, ikonok).
- A gyermekek munkáiból rendszeres kiállítás az előtérben.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Tudjon kifejezni a képfelületen elemi térviszonyokat.
- Használja a képi kifejezés eszközeit.
- Hangsúlyozza alkotásaiban a jellemző jegyeket, formákat.

- Emberábrázolásában jelenjenek meg a részformák, esetleg egyszerű mozgások.
- Alkosson képet élmény, emlékezet alapján.
- Megfelelően használja az eszközöket, rendelkezék helyes ceruzafogással, tartsa tisztán az eszközöket.
- Tudja alkalmazni mintakövetéssel a technikai eljárásokat.
- Nevezze meg a színeket, azok sötét és világos árnyalatait.
- Vegyen részt a tér rendezésében figyelembe véve az alapvető térviszonyokat.
- Megfigyelés útján tudjon formát mintázni.
- Készítsen önállóan vagy társaival közösen modellt, makettet.
- Díszítsen tárgyakat saját elképzelései alapján.
- Rendelkezék koordinált szem és kézmozgással.
- Legyen véleménye saját és társai "műveiről", műalkotásokról.
- Tartsa tiszteletbe mások véleményét, fogadja el mások alkotását, lássa meg benne a szépet

6. 6. A külső világ tevékeny megismerése

Nyitott szemmel, szívvel fordulni a természet csodái felé!

A nevelésükben - mint minden más területen - a külső világ tevékeny megismertetése, megszerettetése szorosan összekapcsolódik a vallásos neveléssel.

Bizalom a világ, az élet értelmességében jó mivoltában. Az egész természet szépsége, rendje a Teremtő dicséretét zengi.

A nevelés - fejlesztés céljai:

- Rácsodálkozás a teremtett világ szépségeire, (öröm, hála).
- Ismerkedés a természeti és társadalmi környezettel.
- Ismerkedés a szülőföld, és a közvetlen környezet hagyományaival, szokásaival.
- Ismeretek gyűjtése tapasztalati úton (évszakok, jelenségek, növények, állatok).
- Természetsarokban történő változások folyamatos megfigyelése.
- A környezet védelmére, óvására nevelés,
- A „Zöld Óvoda” feltételrendszerének fenntartása, biztosítása, környezettudatos magatartás képviselése és formálása.
- Környezet formái, mennyiségi, téri viszonyai, matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése, tevékenységekben való alkalmazása.
- Téri tájékozódás fejlesztése.
- A közlekedés biztonságára, önfegyelemre, egymás óvására nevelés.

A nevelés - fejlesztés feladatai:

- Megismerési módszerek alapozása, tapasztalatszerzés a környezetről.
- Természeti környezet:
 - élettelen természet anyagai,
 - az élettelen természet változásai: időjárás, évszakok, illetve a négy őselem szerint,
 - természetvédelmi teendők, tevékenységek évszakok szerint, illetve a négy őselem szerint,
 - élő természet elemei: növények, állatok tulajdonságai, életmódjuk, környezetük,
 - az ember testrészei, külső tulajdonságai, környezetük.
- Tárgyak, személyek összehasonlítása:
 - tárgyak válogatása szabadon, vagy adott szempont szerint,
 - tárgyak, objektumok méreteinek összehasonlítása, összemérése, különbségeik megfogalmazása (hosszabb-rövidebb, nehezebb- könnyebb, alacsonyabb- magasabb, keskenyebb- szélesebb, több-kevesebb),

- sorba rendezések mennyiségi tulajdonságok szerint (tőszámok, sorszámok sorba rendezések egyéb szempontok szerint),
- halmazok elemeinek meg és leszámblálása (több- kevesebb, ugyanannyi),
- halmazok keletkeztetése (hozzátevés, elvétel, egyenlővé tevés a tízes számkörben),
- soralkotások, sorváltások balról jobbra, föntről lefelé (szemmozgás),
- állítások fogalmazása (igaz-hamis eldöntése),
- történetek alkotása képekről a mennyiségek figyelembevételével.
- Emberi környezet:
 - család, a család élete, családtagok,
 - foglalkozások a családban,
 - életmód.
- Az óvoda és környezete:
 - felnőttek munkája, a gyermekek tevékenysége,
 - az óvoda épülete, közintézmények a környéken,
 - az emberek munkája az egyes munkahelyeken, foglalkozások, eszközök, felszerelések az egyes munkahelyeken.
- Tulajdonságok, formák, a színek, méretek vizsgálata.
- Közlekedés a városban:
 - eszközei, lehetőségei, dolgozói, szabályai (különösen a gyalogos közlekedésre).
- Geometria tulajdonságok megfigyelése:
 - építés szabadon,
 - építmények besorolása,
 - építés rajz alapján,
 - síkbeli építések síkmértani elemekből (takarások) elemek összehasonlítása, válogatása geometria tulajdonságaik alapján.
- Irányok, arányok megfigyelése: (bal-jobb, alá-fölé, mellé, közé, előtt-mögött, vízszintes- függőleges).
- Kiemelt figyelem a térbeli tájékozódó-képesség zavarával rendelkező gyermekekre (ferde, görbe, álló, fekvő, eleje-közepe, első-utolsó, fenn-lenn, felső- alsó-középső fogalmának gyakoroltatása - a helyviszonylatokat kifejező névutók gyakorlása).
- A rész és egész viszonyának megfigyelése.
- A „Zöld Óvoda” feltételrendszerének speciális feladatai:
 - Mindennapjainkban nagy hangsúlyt fektetünk a víz, papír takarékos használatára. A hulladékokat szelektív hulladékgyűjtőbe helyezzük el, mely az intézmény udvarán található.
 - Figyelünk arra, hogy feleslegesen ne legyenek lámpák felkapcsolva és a téli, fűtési időszakban a lehető leghatékonyabb hőmérsékleten legyenek a fűtőtestek használva (rövid, intenzív szellőztetés).
 - Évszakonkénti munkajellegű tevékenységek: őszi levél gereblyezés és söprés, téli hólapátolás, hó szobrászat, tavaszi virágpalántázás, ültetés, ápolás, hajtatás, virágágyás ápolása.
 - Madarak megfigyelése évszakonként. Az itthon telelő madarokról történő gondoskodás: madáretető gondozása, feltöltése eleséggel. (a „Madárbarát Óvoda” feladatai)
 - A víz tulajdonságainak megfigyelésére, hiszen az udvaron található egy kis halastó, illetve rendelkezünk egy vízes terepasztallal, amit nagyon jól tudunk hasznosítani a gyermekek örömeire.
 - A csoport szobákban természetsarkokat alakítottak ki az óvodapedagógusok. Itt gyűjtjük az évszakok kincseit, melyeket adott esetben a barkácsoláshoz is

felhasználjuk (pl.: őszi alkotónapon termésbábokat készítünk.). A gyermekekkel közösen gondozzuk az óvoda növényeit.

- Az egészséges életmód szokásait megalapozzuk a zöldség- és gyümölcsnappal is, amely minden csoportban, a hét egy kijelölt napján van. A nyers gyümölcs és zöldségek fogyasztásával igyekszünk kialakítani a helyes táplálkozási szokásokat.

Módszer, eszköz, szervezeti keret:

- Élettapasztalataik, a teremtet világ csodái alapján ismerjék fel Istent, mint teremtető és gondviselő Atyánkat.
- A környezet megismerése közben, természetes élethelyzetekben tartjuk fontosnak a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítását, matematikai tapasztalatok, ismeretek szerzését, irányított formában mélyebb és sokoldalúbb összefüggések feltárását.
- Segítjük a gyermek mindennapi tapasztalatait, élményeit feldolgozni (érzelmi megközelítéssel, keresztényszellemű értelmezés, fogalmi feldolgozás).
- A szűkebb-tágabb emberi, tárgyi környezet megismerését szolgáló tevékenységek biztosítása. Alapvető ismeretek jelenségekről, összefüggésekről, természeti változásokról.
- Tapasztalatgyűjtés természetes környezetben, megfigyelő séták, kirándulások szervezése, komplex feldolgozása, gyakorlása játékos formában.
- A természethez kötő pozitív, érzelmi viszony kialakítása.
- Tanulja meg a gyermek, hogy a természetet az ember óvja, mert életünk része, de tönkre is tehetjük, ha nem vigyázunk rá.
- Minden esetben támaszkodni kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba integráltan szükséges megvalósítani (minden tevékenységben megjelenik a matematika).
- Matematikai képességeket fejlesztő játékok, eszközök elérhető helyen álljanak a gyerekek rendelkezésére.
- Az iskolai életmódra való alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása, eligazodás a gyakorlati életben, hetente egyszer tervezett, irányított formában történjen a matematikai képességek játékos fejlesztése.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:

- Hasonlítsa össze mennyiségeket (több, kevesebb, ugyanannyi, hosszabb, rövidebb, egyforma hosszú, magasabb, alacsonyabb, szélesebb, keskenyebb).
- Alkosson megfelelő szóbeli kifejezéseket a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről.
- Nevezze meg a térbeli állások helyzetének irányait (jobb, bal, előtt, mögött, alatt, fölött, mellett, között), a névutók helyes használata.
- Végezzen méréseket, becsléseket, válogatásokat szempontok alapján.
- Másoljon, vágjon, hajtogasson síkban és térben.
- Tájékozódjon a valóság formavilágában (geometria alapfogalmak, formaészlelés, formaemlékezet, formaazonosság).
- Válogassa a síkbeli alakzatokat tulajdonságaik szerint.
- Tudja személyi adatait (lakcím, név, szülők neve, foglalkozása, testvérek neve) életkorát.
- Nevezze meg saját testrészeit, érzékszerveit, beszéljen az öltözködésről évszakhoz illően.
- Tudja az évszakok nevét, jellemzőit, a napok nevét, sorrendjét, napszakokat.

- Ismerje néhány környezetében lévő épület funkcióját.
- Nevezze meg a közlekedés eszközeit, néhány alapvető szabályát (a közlekedési jelzőlámpa színeinek jelentése, gyalogátkelőhely jele).
- Helyezze főbb csoportokba az élőlényeket (ember, állat, növény).
- Tudjon alapvető növény, állatgondozási műveletekről.
- Ismerje és tegyen különbséget zöldség és gyümölcs között, ismerje a környezetében fellelhető virágok nevét.
- Vegyen részt természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, az élőlények óvása, szemét újra hasznosítás), a környezetvédelem szabályainak megfelelő magatartást tanúsítson.

6. 7. Mozgás

A kereszténység nagyra értékeli az emberi testet. A keresztény nevelés az egész embert szolgálja, az „egész”-t-ségre irányul. A testi nevelés magába foglalja a gyermek testi szükségleteinek, természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épiségének védelmét, edzését, prevenciót, korrekciót.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és a testi képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség). Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi, a testnevelési foglalkozások mellett jelen van a játékban, az egészséges életmódra nevelésben, az esztétikai nevelésben is.

A nevelés - fejlesztés céljai:

- Egészséges életmód kialakítása.
- Mozgásigény kielégítése, mozgásöröm átélése.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Testi képességek fejlesztése, önbizalom, teherbíró képesség erősítése.
- Nagymozgás és finommotorika fejlesztése.
- Szabad levegőn való tudatos mozgásfejlesztés.
- Tartásjavítás, lábtorna beépítése a mindennapos mozgásba.
- Baleset megelőzés a megfelelő környezet biztosításával, erkölcsi neveléssel.
- Tehetséggondozás.

A nevelés - fejlesztés feladatai:

- Az egészséges életmód kialakítására nevelés.
- A természetes mozgások alakítása, fejlesztése.
- Pozitív személyiségtulajdonságok erősítése.
- Egészséges versenyszellem alakítása.
- Testi képességek alakítása, fejlesztése (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, testtartás).
- A növekedés elősegítése.
- A légző, keringési, csont, és izomrendszer teljesítőképességének növelése figyelemmel a mozgásfejlődés lépcsőfokaira.
- A térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Az alkalmazkodóképesség fejlesztése.
- Mozgáskoordináció alakítása.
- A szem, kéz, láb koordinációjának fejlesztése.

- A nagymozgások, rugalmasság, egyensúly párhuzamos fejlesztése.
- A testrészek megismertetése, testséma ismerete.
- A vesztibuláris (egyensúlyérzetet befolyásoló) mozgások végeztetése.

Mozgásfejlesztés fő feladatai:

- A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással egészséges életvitel alakítása.
- A mozgástapasztalat bővítése, sok gyakorlással mozgáskészség alakítása.
- Mozgáskultúra fejlesztése, prevenció, korrekció szakember segítségével (gyógytestnevelő).
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs).
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban:

- Biztosítsunk egész nap megfelelő eszközöket, helyet mozgásos tevékenységre a csoportszobában, tornateremben, udvaron (mozgásra készítő környezeti eszközök; szükséges szabályok megtanítása).
- Minden gyermek találja meg a fejlettségének, érdeklődésének a legmegfelelőbb tevékenységet.
 - Természetes mozgások.
 - Szem- kéz-láb koordináció fejlesztése.
 - Egyensúlyérzék fejlesztése.
 - Finommotorika fejlesztése.

Mozgásfejlesztés a testnevelés foglalkozásokon és mindennapi testnevelésen:

- A testnevelés foglalkozások anyaga az atlétikai, torna játékjellegű fő gyakorlatokból tevődik össze. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben. A játék egy foglalkozáson belül sokszor megjelenik a feladattól függően hol, mint eszköz, hol, mint cél.
- A testnevelés foglalkozásokon teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a test alaki deformitások megelőzésére is (lábboltozat erősítés, gerinctorna).

A testnevelés anyag évi elrendezésének szempontjai:

- didaktikai,
- pszichológiai,
- adottság (tornaterem - udvari sportlehetőségek),
- időjárás változásai,
- a mozgásos anyagokhoz természetesen igazodjanak a prevenciós fejlesztési feladatok (testséma, észlelés, verbális fejlesztés).

Az egyes foglalkozások megszervezésénél szempont:

- a csoport általános fejlettsége,
- a fejlődés üteme.

Testnevelés foglalkozások szervezeti kerete:

- Kisebkeknek heti 1-2 alkalom
- Nagyobbaknak heti 2 alkalom
- Mindennapi testnevelés: mozgásos játékok szervezése 15-20 perc

Módszer, eszköz, szervezeti keret:

- Óvodánk alapvető feladata az egészséges életmódra nevelés, a gyermek egészséges életvitel igényének alakítása, testi fejlődésének elősegítése.
- Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermek egészséges életmódjának szintjét.
- A gyermekek környezetében kevés a mozgáslehetőség, ezért az óvodánk a mozgásfejlesztés, természetes mozgásigény kielégítése terén tudatosan fel kell

vállalnia - a lehetőségekhez mérten - hogy a legjobb feltételeket biztosítsa a gyermekek számára.

- Változatos eszközök alkalmazása.
- Mozgásos játékok szervezése, feltételeinek biztosítása.
- A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk és mintát adunk a szülőknek is (a közös sportrendezvények pozitívan befolyásolják a családi nevelést is).
- A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységhez szükséges, fontos a meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte.
- Az óvodába érkező gyermekről anamnézis készítése (szokások, egyéni sajátosságok, igények megismerése).
- A testi adottságok, képességek terén kiemelkedő tehetséges gyermekek számára a városi tornaversenyen való részvétel biztosítása.
- Biztosítunk a gyermekeknek az óvodai időn kívül az intézmény sportprogramjain részvételi lehetőséget.
- Az óvodapedagógus adjon tanácsot a szabadidő hasznos eltöltésére.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- A mozgásfejlődés útját figyelembe véve sajátítsa el a természetes mozgások elemeit (fejmelés, kúszás, mászás, ülés, állás, nyakizom-erősítés, járás, futás).
- Legyen képes megfelelő tempójú, ritmus-, irányváltoztatással célzott nagymozgások és finommozgások végzésére.
- Tegyen különbséget a harmonikus, összerendezett járás, futás között.
- Ismerje az alapvető téri irányokat.
- Legyen képes mozgását koordinálni.
- Ismerje a vezényszavakat, tudjon a hallottak szerint cselekedni.
- Tartsa be és kövesse az adott szabályokat.
- Mozdás közben tudjon irányt változtatni, jobbra, balra, hátra fordulatot tenni az irányok megnevezéseivel.
- Legyen képes a sor és köralkotásokra.
- Egyensúlyozzon egy lábon, valamint különböző szereken, emelt magasságban (10-30 cm.) két lábon.
- Tudjon fél és páros lábon szökdelni, ugorjon át kisebb akadályokat.
- A mozgásokban legyen kitartó.
- Ismerje saját testrészeit.
- Sajátítsa el a bonyolult rajzoló mozgásokhoz szükséges grafomotoros készségeket.
- Alakuljanak ki az egyes érzékelési területek (tapintás, nyomás, kineztésia).

6. 8. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység.

A munkajellegű tevékenység célja a gyermeki munka megismertetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait. A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és a munkatevékenység.

A nevelés - fejlesztés céljai:

- A munka jellegű tevékenységek megszerettetése.

- Munka során a meglevő tapasztalatok erősítése, azok újakkal való bővítése.
- Munkamegosztásra nevelés.
- A munka eredményének megbecsülésére nevelés.
- Tapasztalatszerzés, a környezet megismerése.
- A munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakítása.
- Községi kapcsolatok, köteleességteljesítés alakítása.
- A gyermek célirányos figyelmének, kötelezettségvállalásának alakítása.
- Jártasságok szerzése az eszközök, szerszámok használatában.

A nevelés - fejlesztés feladatai:

- A gyermekek megismerési vágyának sokrétű kielégítése, kezdeményező készségének formálása.
- Kitartás, feladattudat, önfegyelem állóképesség fejlesztése.
- A munka iránti tisztelet megalapozása, az eredmény megbecsülése, a dolgozó ember szeretete.
- Az önkiszolgálás, öltözködés, testápolási teendők, étkezéssel kapcsolatos munkálatok, feladatok végzésére nevelés.
- Konkrét, reális, a gyermek fejlettségi szintjének megfelelő differenciált, fejlesztő értékelés.
- A közösség érdekében végzett munka:
 - a naposi tevékenység,
 - csoport életéhez kapcsolódó állandó feladatok,
 - az alkalomszerű munkák és egyéni megbízatások,
 - a környezet rendjének biztosítása,
 - segítség a felnőtteknek, egymásnak és a kisebbeknek,
 - egyéb megbízatások teljesítése.
- Az évszakoknak megfelelő tevékenységek:
 - csoportszobában,
 - udvaron.

Módszer, eszköz, szervezeti keret:

- A család és az óvoda munkához való elvárásainak közelítése.
- A munkában vállalt önkéntesség és a közösség érdekében végzett tevékenység örömeinek érzékeltetése.
- Minden gyermeknek biztosítsunk lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet (pl.: naposi munka, növényápolás, udvari rész rendezése, csoportszoba átrendezése, alkalmi megbízatások).
- Biztosítsuk, bővítsük folyamatosan a munkatevékenységhez szükséges, a gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket (hely biztosítása, ahol elérhető és használható a szükséges eszköz).
- Baráti, egymást segítő kapcsolatok kialakulásának segítése, támogatása.
- Tartsuk fontosnak, hogy a munkavégzés rendszeres és folyamatos legyen.
- A mindennapi élettel kapcsolatos munkákat rendszeresen és alkalmakhoz kötötten végezzük (havi tervezés).
- Válgjon természetessé a munkajellegű tevékenység:
 - Tanulják meg tisztelni a munkát végző embert.
 - Éljük meg a „mi csináltuk”, „én csináltam” élményét, örömet.

- Tanuljanak meg munkájuk által másoknak örömet szerezni, áldást kérni munkájukra.
- Tudjanak alkalmazkodni egymáshoz.
- Gyakorolják a fegyelmezett, kitartó munkavégzést, helyes eszközhasználatot!

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Törekedjen önállóságra, vállaljon önként is feladatokat.
- Ismerje fel saját képességeinek határait, ismerje fel a segítségadás lehetőségeit.
- Ismerje meg az eszközök használatával járó veszélyeket is.
- Végezzen egyéni fejlettségi szintjének megfelelő feladatokat.
- Legyenek rendszeresen visszatérő feladatai, teljesítse pontosan a megbízatásait.
- Ismerje a szerszámok, munkaeszközök tárolási helyét, azok használatát.
- Képes az eszközök megóvására és saját testi épségének megőrzésére.
- Legyen igénye felfedezett kisebb hibák kijavítására.
- Gondoza, óvja környezetében levő növényeket.

7. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége hat-hét éves korra eléri az iskolai életmód megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Ötéves kortól (2014. szeptember 1-től 3 éves kortól) kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata, a gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
- Az iskolaérettségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai tanuláshoz.
 - A testi fejlettség szintje (alakváltozás, fogváltás, teherbírás, összerendezett, harmonikus mozgás, finommotorika megfelelő fejlettségi szintje, testi szükségletek kielégítésének szándékos irányítására való képesség).
 - A lelki képességek szintje (lelkileg kiegyensúlyozott, ismeri a viselkedés általános szabályait, a tanuláshoz szükséges képességek fejlettsége, szándékos bevetés és figyelem, megfelelő kommunikáció, elemi ismeretek önmagáról, a környezetéről).
 - A szociális képességek szintje (szociális érettség, elfogadás, együttműködés, kapcsolatteremtés, alkalmazkodó képesség, feladattudat kialakulóban, az ismeretszerzési tevékenységhez szükséges tulajdonságok megléte).

7. 1. Testi fejlettség, mozgás

Hétéves korra megtörténik az „első alakváltozás”, a testarányok eltolódnak. A megtanult mozgások tökéletesebbek, összerendezettebbek lesznek, jellemző a mozgáskombinációk megjelenése.

A fejlődés - a fejlesztés segítségével - három fő irányt követ: a teljesítményjavulást, a mozgásvégrehajtás minőségét, pontosságát, az ismert mozgás kombinációját. A gyermekek ugyanazt a mozgást egyre több kombinációban és egyre több feladathelyzetben képesek felhasználni.

A gyermekek mozgása összerendezett, harmonikus fejlődést tükröz. Állóképesek, erősek, mozgásukban gyorsak, ügyesek, lazák, szervezetük ellenálló, egészségesek.

Fejlettek a gyermekek motorikus képességei:

- **Kondicionális képességek:** a mozgásnak az energetikai feltételeit biztosítja, ezen belül kiemelten az állóképesség, mely a fizikai megterheléseknél a szervezet biológiai egyensúlyát hosszú időre biztosítja. E képességek légzési és keringési funkciók fejlesztését is szolgálják.
- **Koordinációs képességek:** (jellegzetes elemét a szabályozási folyamatok alkotják) térbeli tájékozódás, helyzet változtatás érzékelése és a mozgás megfelelő szabályozása, egyensúlyozó képesség, ritmus képesség (változó hangritmusok megragadása, illetve egyszerű ciklikus mozgások ritmusának tartása). A mozgásfejlesztő játékeszközök rendszeres használatával fejletté válik a kéz finommotorikája.

7. 2. Szociális magatartás

A gyermekek képesek megfelelni bizonyos alkalmazkodási követelményeknek. Környezetükkel való kapcsolatrendszerük széleskörű. Nagy a nyitottságuk, közvetlenségük társaik és a felnőttek irányában. Szívesen vesznek részt - keresik is a lehetőséget - közös tevékenységekben. Azonos korú társaikkal tartalmas kapcsolatot alakítanak ki. A tevékenységekben képesek a szerepek kiosztására, döntéshozásra. Saját és társaik kiszolgálásában önállóak. Egymással és a felnőttekkel szemben udvariasak, türelmesek. Környezetük - óvodai - elvárásai egyre nagyobb szerepet kapnak cselekvéseikben, mindezek fontosabbak és tudatosabbak lesznek.

- **Teljesítmény igény:** a gyermekek tevékenységében egyre inkább elhatárolódik a játék a feladattól. Belső igényként jelentkezik, hogy elsajátítson valamit - egy készséget, ügyességet, tudást - és ezzel létrehozson valamit.
- **Kitartás:** feladatvégzés közben figyelme kevésbé elterelhető, a véletlenszerű ingereknek képes ellenállni.
- **Feladattudat:** a kapott feladat elvégzését előbbre valónak tekinti minden más tevékenységnél. Belső szükségletének kielégítését képes késleltetni.

A vallás erkölcs normáihoz igazodó magatartás, társaikhoz való viszonyulás, segítőkészség, figyelmesség jellemzi személyiségüket. Kialakul az egészséges versenyszellem, reális önértékelés. A figyelem, türelem, kitartás, kudarcátűrés viselkedésükben is nyomon követhető.

7. 3. Értelmi fejlettség, kommunikációs képesség

Gazdag ismeretekkel rendelkeznek, a sokoldalú tapasztalat segítségével. Mindezeket gondolati síkon is képesek megfogalmazni, kifejezni. Testükről szerzett információik széleskörűek. Magatartásukban erősen csökken a gondolkodás érzelmi telítettsége, előtérbe kerül az ismeretszerzés igénye.

Megismerő funkciók: érzékelés, tér és belső érzékelés, észlelés, térészlelés, térlátás magas szintű.

Az óvodai és külső környezetben magabiztosan mozognak, könnyen teremtenek kapcsolatokat. Bátran kommunikálnak a felnőttekkel és társaikkal. Minden helyzetben képesek megértetni magukat. Tisztán, érthetően, választékosan beszélnek. Aktív szókincsük - széleskörű tevékenységek segítségével - gazdag. Értik és használják a különféle metakommunikációs jelzéseket. Ennek fejlődéséhez a mozgásos tevékenységek nagymértékben hozzájárulnak.

A nevelésünk sikerkritériumait a „**A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére**” címmel programelem jelenti.

A gyermekek fejlettségének megállapításában a saját területet érintve az óvodavezető, az óvodapedagógusok vesznek részt:

- Testi fejlettség szintjének megállapításával.

- Lelki érettség szintjének megállapításával.
- Tanuláshoz szükséges képességek szintjének megállapításával.
- Szociális képességek szintjének megállapításával.

A vizsgálat módszere:

- Dokumentumelemzés,
- közvetlen megfigyelés:
 - mindennapi élet, napirend,
 - az óvodapedagógus munkája,
 - a gyermek:
 - társas kapcsolatok, szokásismeret, érintkezési formák,
 - érzelmek, beállítódás,
 - percepció,
 - tájékozottsági szint, gondolkodás,
 - motivációk, pszichikus funkciók,
 - verbális képességek (anyanyelvi kulturáltság),
 - zenei képességek,
 - testi képességek.
- igény és elégedettségi vizsgálat:
 - szülő,
 - gyermekek,
 - óvodapedagógusok,
 - dajkák,
 - óvodavezető,
 - tanítók.
- beszélgetés fenntartóval, szülőkkel, óvodapedagógusokkal,
- interjú (volt óvodásaink szüleivel, tanítókkal),
- mérés.

A vizsgálat leírása:

- szervezés,
- a vizsgálat időpontjának kiválasztása,
- instrukciók,
- vizsgálat kritériumok meghatározása,
- a vizsgálat menete,
- a vizsgálat dokumentálása,
- a vizsgálat eredményeinek elemzése,
- a vizsgálat eredményeinek összegzése, következtetések levonása,
- a vizsgálat meghatározása.

8. Az óvodai nevelőmunkát szabályozó dokumentumok

Az óvodai nevelőmunkát alapjaiban meghatározó dokumentumokat a mindenkor érvényben lévő törvényi előírások határozzák meg.

A külső irányítás által előírt kötelezően alkalmazott pedagógiai dokumentumok:

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Helyi Pedagógiai Program
- Óvodai Csoportnapló

Az óvodavezetés és a nevelőtestület által meghatározott pedagógiai dokumentumok:

- A gyermek fejlődésének nyomon követése

E dokumentumnak ki kell terjednie a gyermek megismerésére, a fejlődési folyamatok megfigyelésére, a fejlődés rögzítésére és a gyermek aktuális fejlettségi állapotának meghatározására.

- **Anamnézis:**
 - A gyermekkel történő első ismerkedés eszköze.
 - Információ a fejlődés jellemzőiről, jelentkező zavarokról.
- **Megfigyelőlap, fejlődési napló:**
 - Összhangban van a helyi nevelési programmal a személyiségjegyek, készségek, képességek s alkalmazott fejlesztések, közvetített értékek vonatkozásában.
 - A gyermek aktuális állapotát tükrözi.
 - Kiterjed a gyermek sokoldalú személyiségjegyeire.
 - Folyamatos észrevétel, bejegyzés.
- **Személyi dosszié:**
 - Anamnézis
 - Megfigyelőlap
 - Fejlődési napló
 - Egészségügyi státusz lap
 - Gyermekmunkák, ábrázolások, munkalapok
 - Pedagógiai szakszolgálatok vizsgálati eredményei

A tervezés lehetséges irányai:

Tervszerű előrelátással kell végeznünk a pedagógiai tevékenységünket. A tervezőmunka ki kell, hogy terjedjen a nevelőmunka egészére. A pedagógiai folyamatok tervezése az óvodai nevelés minden szereplőjének kötelessége.

A tanulási folyamatok tervezése:

A helyi nevelési program alapján éves tématerv készítése. Az tervező munka a csoportnaplóban havi rendszerű tématervekben, projektekben történik. A nevelő-fejlesztő munka ütemének és eszközeinek megválasztásában az óvodapedagógusok a helyi pedagógiai programban megfogalmazott céloknak, feladatoknak figyelembe vételével felelősen dönthetnek.

A feladattervek tartalma:

- A kultúrákövetítés témakörei, azoknak a tevékenységeknek, tapasztalatoknak a köre, amelyekkel az óvodában töltött idő alatt a gyermekek találkozhatnak.
- A **képességfejlesztés** fejlesztő tevékenységekből eredő **feladatai**.

A gyermekcsoportok nevelési, fejlesztési terve:

A gyermekcsoportok nevelési- fejlesztési tervei az óvodapedagógusok pedagógiai programjai. A gyermek csoport nevelését, a tanulási folyamatot, az egyes gyermekek képességfejlesztését tartalmazó stratégiák. A tervezés, fejlesztés, haladás ciklusai, a gyermekcsoport összetétele, célok, feladatok a fejlesztés lépéseinek megfelelően történjen.

A gyermekek egyéni fejlesztési programja:

A fejlesztési program az egyes gyermekekre irányuló fejlesztési célokat, feladatokat tartalmazó dokumentum. Tervezés a csoportnaplóban és a fejlődési naplóban, az eredmény dokumentálása fejlődési naplóban. Az egyes gyermekek kompenzációs nevelésének, a kiugró képességű gyermek egyéni igényéhez igazodó nevelés tervezése.

IV. A kollégiumi élet megszervezésének sajátos elvei

1. A kollégium működése

1.1. Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások a kollégiumban

A kollégium belső és külső környezete biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, szolgálja a kollégisták biztonságát, kényelmét, megfelel az otthonosság általános kritériumainak. Megteremti - a jogszabályi előírásoknak megfelelően - a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális, a sport és egyéb szabadidős tevékenységnek, valamint a diákkörök, szakkörök működésének feltételeit. A kollégium gondoskodik a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről.

Fontosnak tartjuk a vallási vizuális környezetet, az egyházi könyvekhez való hozzáférést, a kápolna és a közösségi terek termék rendelkezésre állását.

Anyagi és infrastrukturális hátterünk nagymértékben a gimnáziumtól függ, mivel terület és felszereltség tekintetében is jórészt közös használatú eszközeink, helyiségeink vannak.

1.2. Személyi feltételek, elvárások

A kollégiumban a nevelési feladatokat - a törvényben meghatározott végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező - nevelőtanár végzi, aki

- képes a nevelési folyamat megszervezésére, irányítására, ellenőrzésére, értékelésére; jártas a különböző pedagógiai eljárások alkalmazásában,
- személyes jelenlétével folyamatosan együttműködik a tanulók közösségeivel, a nevelésükben résztvevő személyekkel, intézményekkel, kisebbségi szervezetekkel, önkormányzatokkal,
- rendszeres önképzéssel, szervezett továbbképzéssel megújított, korszerű szakmai, lelki, vallási, hitbeli ismeretekkel rendelkezik
- szakmai tevékenysége során együttműködik az intézmény és a kollégiumi nevelőtestület vezetőjével és tagjaival.

1.3. A kollégiumi élet megszervezése

A kollégium - belső életének szabályozása során - biztosítja a gyermekek optimális testi-lelki és vallási fejlődésének feltételeit, figyelembe veszi - a lehetőségek határán belül - a speciális tanulói, szülői és iskolai igényeket, valamint az intézményi szokásokat.

A kollégiumi nevelés alapsejtje a kollégiumi csoport, ami általában az egy évfolyamon tanuló diákokból áll. A csoport élén a nevelőtanár áll, aki teljes egészében felelősséget vállal a rábízottakért. Amennyiben szükséges, munkáját segéd nevelőtanár és/vagy tanulószobai felügyelő segíti. Ez mindig az adott nevelőtől, valamint a pillanatnyi lehetőségektől függ.

A kollégiumi nevelés egységesítését szolgálják a rendszeres nevelőtanári gyűlések, amikor nevelési elveinket egyeztethetjük, valamint közösen megoldandó feladatainkat beszéljük meg.

Törekszünk a vallásos programok egyensúlyát biztosítani: egyéni kápolna-látogatási lehetőség, valamint kisebb-nagyobb csoportok közös imája, szentmise-hallgatási lehetőségek biztosításával.

A tanulók napi életének kereteit úgy tervezzük, hogy az egyes tevékenységek belső aránya - a jogszabályi keretek között - a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodjon.

A rendszeresen szervezett kollégiumi évfolyamfelelősök megbeszélésén a tanulóknak lehetőségük van saját meglátásaikat elmondani, illetve problémáikat megvitatni a kollégium vezetőjével és a többi évfolyam képviselőjével.

A tanulók kötelességeit és jogait a kollégium házirendje tartalmazza.

1.4. A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium nevelőtestülete felelősen részt vesz a gimnáziumi nevelőtestület munkájában, szorosan együttműködik a tanulók és a csoportok fejlesztésének és a közösségi élet szervezésének, elmélyítésének terén.

A diákok szüleivel rendszeres formában a fogadóórákon, szükség esetén telefonon, e-mailben, megbeszélte személyes találkozás során tartjuk fenn a kapcsolatot.

A gimnáziummal együttműködve szervezzük meg az iskolaorvos, iskola pszichológus és iskolai védőnő ügyeletét.

Szoros kapcsolatot ápolunk az intézményt fenntartó iskolánövérrel debreceni közösségével. Igyekszünk minél több debreceni és vidéki plébánossal kapcsolatban lenni, a jelenlegi és leendő diákjaink településeiről.

Kollégista diákjaink debreceni középiskoláival is kölcsönös és folyamatos a kapcsolatunk. A kollégiumi nevelőtanár és az osztályfőnök alkalmanként keresik a kapcsolattartás lehetőségeit.

A városi kulturális rendezvények szervezőivel, valamint a megyei és városi kollégiumi munkaközösséggel is kapcsolatban állunk, kulturális és sporteseményekről, egyházi rendezvényekről kölcsönösen tájékoztatjuk egymást.

2. A kollégium nevelési elvei

2.1. A kollégium nevelési célja

A kollégiumi nevelés célja a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésnek segítése, keresztény személyiségnek fejlesztése, kibontakoztatása.

2.2 A kollégium nevelési elvei megegyeznek az intézmény nevelési elveivel

(lásd: II. fejezet megfelelő részénél)

2.3. A kollégiumi nevelés feladatai

A kollégista diákok személyiségének, egyéni tulajdonságainak, családi körülményeinek megismerése, az elfogadó, bizalmi viszony kialakítása a kollégiumi jogviszony létrejöttétől kezdődően tervezetten történik. A hatékony és eredményes kollégiumi pedagógiai munka egyik alapfeltétele, hogy a pedagógusok tartalmas és rendszeres együttműködés során segítsék a tanulók személyiségfejlődését.

A kollégiumi nevelés feladata különösen az alábbi területek fejlesztése:

2.3.1. Énkép, önismeret, szociális képességek fejlesztése

A kollégiumi nevelés segíti a mindenkori szociális környezetbe történő sikeres beilleszkedést. Fejleszti a szociális tájékozódás készségét, alkalmat és közeget teremt a közösségi értékrend és

normarendszer fejlesztéséhez, segíti az egyensúly megteremtését a közösségi és az egyéni érdekek között. A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai.

A kollégium a nevelési folyamatban figyelmet fordít a társadalmilag elfogadott közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek - empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs és vitakultúra, szervezőkészség - fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértését, különös figyelemmel a nemzeti, etnikai kisebbségi és vallási sajátosságokra.

E feladatok megvalósításában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a kollégiumi képviselők diákönkormányzati rendszere.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: szociális, kommunikációs és állampolgári kompetencia.

2.3.2. A tanulási és gondolkodási kultúra fejlesztése

Az ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztése érdekében a kollégium lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Fejleszti a kreativitást, erősíti a tanulási motívumokat – az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyát. Törekszik a tanulási kudarcok okainak feltárására, azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges pozitív önértékelés kialakítására. Segíti a mindennapi feladatokra történő felkészülést. Gondot fordít arra, hogy az ismeretek elsajátítása közben a tanulásra belső igény is ébredjen a tanulóknál, s így mindennapi életük részévé váljon a tanulás.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: hatékony, önálló tanulás, matematikai kompetencia, digitális kompetencia.

2.3.3. Felzárkóztatás, a tehetségek kiválasztása és gondozása, a pályaorientáció segítése

A kollégium olyan változatos szervezeti és módszertani megoldásokat alkalmaz, amelyek segítségével az egyes tanulók közötti műveltségi, képességbeli, felkészültségbeli különbségeket, a tanulók egyéni szükségleteit kezelni képes.

A kollégium feladata a tanulók képességeinek megismerése. Támogatja a tanulásban elmaradt és a sajátos nevelési igényű tanulókat, biztosítja annak esélyét, hogy a választott iskolában eredményesen végezzék tanulmányaikat. Létrehozza a tehetséges tanulók megtalálására szolgáló rendszerét, segíti a tehetséges tanulókat képességeik kibontakoztatásában, tudásuk bővítésében. A kollégiumi élet színes, tevékenységközpontú szervezésével alkalmakat teremt a diákok alkotóképességének megnyilvánulására, a tehetségek kibontakoztatására, a diákok helyes önértékelését erősítő sikerélményekre. A kollégium – az iskolákkal együttműködve – valamennyi tanulója számára lehetővé teszi az egyes szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a választott életpályára való felkészülést.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció, esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőkészség, hatékony, önálló tanulás, digitális kompetencia.

2.3.4. Kulturált életmódra nevelés, szuverén világkép kialakulásának segítése

A kollégiumi nevelés bővíti a diákok ismereteit az egyetemes emberi civilizációról, annak legnagyobb hatású eredményeiről. Felkelti az érdeklődést a kultúra, a tudományok, a művészetek iránt, továbbá az emberiség globális problémáival kapcsolatban. Természeti és társadalmi ismeretek átadásával, művészeti élményekkel segíti a világban való tájékozottság, a személyes és szociális azonosságtudat fejlődését. Motivál és helyzeteket biztosít az önkifejezési lehetőségek megtalálásához. Elősegíti az esztétikai-művészeti tudatosság megjelenését, az érzelmvilág gazdagodását. Fejleszti az idegen nyelvi kommunikációt.

A kollégium kiteljesíti a nemzet, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájának, értékeinek tiszteletét, a nemzeti, történelmi és vallási hagyományok megismerését és ápolását, ezzel is erősítve a tanulók hazaszeretetét.

A kollégium változatos, sokrétű kulturális tevékenységével hozzájárul a magyar, az európai és az egyetemes kultúra értékeinek megismeréséhez, elsajátításához és értékeléséhez.

A világról kialakított képben a gyakorlati élet terén is kiemelt helyet kap az Európához való kötődés, az európai kultúrkör.

A kollégiumi nevelés elősegíti a tanulóknál az európai uniós polgár identitásának kialakulását, bemutatja az Európai Unió tagság révén megnövekedett lehetőségeket, kihívásokat és a kollégium a programjaival és kapcsolatépítésével elősegíti azok intézményes és személyes hasznosítását.

A nemzeti és etnikai kisebbségi tanulók nevelését ellátó kollégium kiemelt feladata az anyanyelvű nevelés, az adott kisebbséghez való tartozás tudatának erősítése, nemzeti, etnikai kisebbségi kultúrájának, nyelvének szokásainak ápolása és fejlesztése.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőképesség, szociális és állampolgári kompetencia, idegen nyelvi kommunikáció, digitális kompetencia.

2.3.5. Egészséges életmód, környezettudatos magatartás kialakításának segítése

A testi és mentális képességek folyamatos megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges a megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása. A tanulók olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátítanak el, szokásokat tanulnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.

A kollégium a diákok számára otthonos, kulturált, esztétikus közeget biztosít, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszt is ízlésüket, igényességüket. Környezeti adottságai révén hozzájárul az egészséges életvitel, a helyes életmód iránti igény kialakulásához.

A kollégiumban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése során kiemelt figyelmet kap a saját állapot pontos megértése, szükség esetén a gyógyászati, illetve az egyéb speciális eszközök használata.

A kollégium környezettudatos magatartásra neveli a tanulókat, hogy érzékenyebbé váljanak a környezetük állapota iránt, és hogy értsék a fenntartható fejlődés fogalmát, továbbá hogy életvitelükbe beépüljön a környezetkímélő magatartás, egyéni és közösségi szinten egyaránt.

A kollégiumnak feladata a családi életre, a családi szerepekre, a párkapcsolatok kulturált kialakítására, a takarékos és ésszerű gazdálkodásra és az öngondoskodásra nevelés. A szeretetteljes, bizalmi viszonyra alapozva segít a harmonikus nemi szerep kialakulásában, támaszt nyújt a szexuális életben való tájékozódáshoz.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: természettudományos kompetencia, szociális és állampolgári kompetencia.

2.3.6. Társadalmi, gazdálkodási jártasságok fejlesztése

A kollégiumi nevelés segíti az önálló életvitel kialakítását, a majdani családi háztartás és gazdálkodás tervezését, a tudatos fogyasztóvá válást, az eligazodást a mindennapi életben, a gazdaság és a pénzgazdálkodás világában.

A diákönkormányzati tevékenység által segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia, természettudományos kompetencia.

3. A kollégiumi pedagógiai tevékenység szerkezete

A kollégium - igazodva a köznevelési törvény rendelkezéseihez - a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket - annak céljától, jellegétől függően – kollégiumi programok, csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi. Külön figyelmet fordít a nemzeti és etnikai sajátosságokra. A kollégium a foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozza meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségének gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez.

3.1. A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások:

Biztosítjuk a foglalkozások rendszeres, tervezett, csoportos vagy egyéni keretben való szervezését. (Összesen 15 óra/hét/kollégista).

3.1.1. Felkészítő, fejlesztő foglalkozások (14 óra/hét/csoport)

Felkészítő, fejlesztő foglalkozások, amelyek megszervezése során a kollégium kitüntetett figyelmet fordít a pozitív tanulási attitűd kialakítására és megerősítésére, a kreativitás fejlesztésére, e téren is feltárja és figyelembe veszi a tanulók személyiségének az egyéni sajátosságait, ezen belül:

3.1.1.1. Tanulást segítő foglalkozások (13 óra/hét):

- rendszeres iskolai felkészülést biztosító foglalkozás: a napi felkészülést szolgáló tevékenység közvetlen tanári irányítással, meghatározott időkeretben, nyugodt felkészülést biztosító tantárgyi környezetben csoportos, illetve egyéni foglalkozás keretében történik. Ennek helye a tanulószoba, ahol a csoport a kollégiumi nevelőtanár vagy a felügyelő tanár jelenlétében csendes tanulást végez. A tanulóóra meghatározott részében szaktárgyi, csoportos, tanulópáros felkészülésre, gyakorlásra van lehetőség.
- tehetséggondozó, valamilyen okból lemaradt tanulók felzárkóztató, a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladását, sajátos érdeklődésű tanulók foglalkoztatását biztosító foglalkozások
- ismereteket bővítő és a pályaválasztást elősegítő szakkörök, diákkörök szervezése a középiskolával együttműködve

3.1.1.2. Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító csoportfoglalkozások

(1 óra/hét – ennek 60 %-a tematikus)

A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (a 12. évfolyamon 33 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportfoglalkozással kell számolni. A rendelet alapján ennek 60%-ában, azaz 22, illetve 20 csoportfoglalkozáson (órára) az itt megjelölt témákkal

foglalkoznak a csoportok. A további idő a csoport és a kollégium, valamint a csoport tagjainak ügyeivel, szervezéssel, közösségi feladatok megszervezésével telik

A (tematikus) csoportfoglalkozások éves óraszám:

Témakörök	7-8. évfolyam	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam
Tanulás tanítása	4	3	2	2	2
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	2	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	2	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés.	1	2	2	2	1
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1
A családi életre nevelés	1	1	2	2	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	2	1
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	2	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1
	22	22	22	22	20

- **Tematikus foglalkozások:** a rendeletben előírt témakörök, időkeretek és szervezési formák figyelembe vételével – konkrét célok, feladatok, módszerek. A heti kollégiumi órák témája felöleli az intézmény alapvető pedagógiai célkitűzéseinek feldolgozását: elkötelezett keresztény életre nevelés, színvonalas tanulmányi munka, a családi élet értéke, magyarságtudat és közösségépítés. Ennek tematikáját az éves tanmenet tartalmazza.
- **Általános csoportfoglalkozások:** a kollégiumi, iskolai élethez, a csoport életéhez kapcsolódó feladatok, események, tevékenységek megbeszélése és értékelése. A csoportfoglalkozások keretében elsősorban a tanulócsoporthoz kapcsolatos feladatok, tevékenységek megbeszélése, értékelése történik. A foglalkozások célja, hogy a tanulók elsajátítsák a mindennapi élettel kapcsolatos ismereteket, a közösségi együttélés normáit, a szociális viselkedés alapvető szabályait; a konfliktuskezelő képességet. A tanulók életének, egészségének védelme érdekében hangsúlyt kap a prevenciós tevékenység (baleset, drog, alkohol, dohányzás), az egészséges életmódra való felkészítés.

3.1.2. Speciális ismereteket adó foglalkozások

Szabadidős foglalkozások:

- A szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások: a kollégium által biztosított 1 óra/hét. A lehetőségekből szabadon választható, de választani kötelező. Ezek lehetnek: az egészséges és kulturált életmódra nevelés, hitéleti, diáksport, a természeti környezet ápolása, tanulmányi, önismereti, irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességek, kreativitás fejlesztése, vagy öntevékeny diákkörök működése

- Időt biztosítunk különböző egyéni, ill. csoportos sportolási lehetőségekre, ehhez a gimnáziummal együtt sportkörök is szervezhetők, szülői hozzájárulással a városban is gyakorolhatók.
- Lehetőség van irodalmi, képzőművészeti, kulturális értékek és a természet szépségeinek megismerésére (színház- és mozi-látogatás, múzeum). Az ízlés- és értékítélet, valamint a készségfejlesztő programok a kollégiumi nevelés egyik központi területe.
- Kiemelt fontosságú a közösségi hétvégék megszervezése. Ennek érdekében kulturális és lelki programokat, kézműves foglalkozásokat, filmklubot, kollégiumi estétet szervezünk meghívott előadókkal, kollégák bevonásával.

Egyéni törődést biztosító foglalkozások

- A személyes törődést biztosító foglalkozások foglalkozások, amelyeken a tanulók feltárhathják egyéni problémáikat is, és ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére.

A keresztény szellemiséget mélyítő speciális egyéni illetve csoportos foglalkozások:

- A személyes kapcsolat a nevelés ill. nevelhetőség alapja. A diák iránti személyes törődés az, amely segíti az Isten szeretetének megtapasztalását. A kollégiumi nevelőtanár jelen van, megszólítható, vagy megszólítja a gyerekeket.
- A közös esti beszélgetésnek és esti imának kiemelt fontossága van a diákok érzelmi és vallási nevelésében.
- Lehetőség van a hét bizonyos estéin lelki beszélgetésre, gyónásra az intézmény paptanáránál.

4. A kollégiumi nevelés feladatai, tevékenységkategóriák

4.1. A tanulási és gondolkodási kultúra fejlesztése

Az eredményes és hatékony ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztése érdekében a kollégium lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Kiemeli a tanulási motívumok - a csodálkozás, az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyának - fejlesztését, hangsúlyt helyez annak előmozdítására, hogy az ismeretek elsajátítása ne csak kötelességgént, hanem igényként is fogalmazódjék meg a tanulóknál, s így életprogramjuk részévé váljon a tanulás, és a megszerzett tudással embertársaikat szolgálják.

4.1.1. Felzárkóztatás, a tehetségek kiválasztása és gondozása, a pályaorientáció segítése

A kollégium olyan változatos szervezeti és módszerbeli megoldásokat alkalmaz, amelyek segítségével az egyes tanulók közötti műveltségi, képességbeli, felkészültségi, neveltségi különbségeket kezelni képes.

A kollégium feladata a tanulók képességeinek felismerése és kibontakoztatásának segítése. Támogatja a tanulásban elmaradt tanulókat, biztosítja annak esélyét, hogy az iskolában eredményesen végezzék tanulmányaikat. A kollégium létrehozza a tehetséges tanulók kiválasztására szolgáló rendszerét, segíti a tehetséges tanulókat képességeik továbbfejlesztésében, tudásuk bővítésében.

A kollégium - az iskolával együttműködve - valamennyi tanulója számára lehetővé teszi az egyes szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a választott életpályára való felkészülést.

4.1.2. Tanulást segítő foglalkozások:

- A differenciált képességfejlesztés - a valamilyen okból lemaradt tanulók felzárkóztatása, valamint a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladásának biztosítása - szervezeten, a gimnáziummal együtt történik. Ennek formái:
 - a kollégiumi nevelőtanár külön foglalkozása a gyengébb tanulóval, a házi feladat kikérdezése, helyesírás-gyakorlás, stb.,
 - a középiskolai tanár felzárkóztató foglalkozásai.
- Az iskolában szerzett ismeretek bővítése és a pályaválasztás érdekében meghívott előadók előadásai.

4.2. A közösségi értékrend és normarendszer/szociális kompetencia

A kollégium - mint közösségi helyszín - a nevelési folyamat során hangsúlyt helyez a pozitív közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek (empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs és vitakultúra, szervezőkészség stb.) fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértését, különös figyelemmel a nemzeti, etnikai kisebbségi és vallási sajátosságokra. A kollégium feladata a családi életre (a családtagi szerepekre, a párkapcsolatok kulturált kialakítására, a takarékos és ésszerű gazdálkodásra stb.) nevelés. A gimnáziummal együtt koordinált közösségi szolgálat lehetővé teszi a fogyatékkal élők, rászorulóknak, idős emberek iránti felelősségvállalást, gyakorlati kompetenciák elsajátítását.

4.3. Önálló életkezdés támogatása

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés

A testi és mentális képességek folyamatos megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges a megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása. A tanulók olyan ismereteket, gyakorlatias képességeket sajátítanak el, olyan szokásokat tanulnak meg, amelyek segítik őket a testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium minden részletében otthonos, kulturált, esztétikus környezet, ahol a tanulók jól érzik magukat, és ami egyben fejleszti ízlésüket, igényességüket. A kollégium kulturális- és sportélete hozzájárul az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához. A kollégium környezettudatos magatartásra neveli a tanulókat, hogy érzékennyé váljanak környezetük állapota iránt, életvitelükbe beépüljön a környezetkímélő magatartás, egyéni és közösségi szinten egyaránt.

4.4. Az önismeret fejlesztése, a korszerű világkép kialakulásának segítése

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti, tapasztalati alapjai, és a diákok felkészülhessen felebaráti szolgálatára. A természeti és társadalmi ismeretek bővítésével, művészeti élményekkel segíti a világban való tájékozottságot, a személyes és szociális azonosságtudat fejlődését. A kollégium kiteljesíti a nemzeti és történelmi hagyományainkat, jellegzetességeinket megismertető iskolai tanulmányokat, ezzel is erősíti a tanulók hazaszeretét.

A világról kialakított képben helyet kap a keresztény értékrend, az Európához való kötődésünk, az európai kultúrkör.

4.5. A vallási nevelés

- Az eltérő szintű és hagyományú vallási közösségekből érkezők tapintattal való fölkarolása és segítése a beilleszkedésben.

- A keresztény erkölcsi értékrend megismertetése és betartatása (öltözködés, viselkedés, társas kapcsolatok, szórakozás).
- Az egyházi év ünnepeinek megismertetése, és a közös ünneplés megkedveltetése.
- A vallási élet megismertetését és gyakorlatát a kollégium éves- és napirendje rögzíti.

4.6. A kollégium hagyományai és továbbfejlesztésének terve

A kollégiumban az évet közös kollégiumi kirándulással és az új diákok számára szervezett beavató ünnepséggel kezdjük. Adventben közös imával, nagybőjtben pedig városi keresztúttal igyekszünk a lelki megújulást előmozdítani. A ballagás előtt külön is búcsúztatjuk a végzős diákokat. Továbbfejlesztése a diákok nagyobb bevonásával, öntevékenyséjük és kreativitásuk irányában folyamatos.

5. Az iskolával, a szülővel való együttműködés és kapcsolattartás és együttműködés formái

A tantestületi értekezleten, röpgyűléseken, egyéb tájékoztatókon az ügyeleti és foglalkozási rend, valamint a kollégium zavar-mentes működésének megtartásával a kollégiumi tanárok is részt vesznek. A kollégiumi tanárok szükség esetén külön megbeszéléseket kezdeményeznek az osztályfőnökökkel.

Az iskolával közösen tartott szülői értekezletek és fogadóóra ad lehetőséget évente kétszer a szülőkkel való találkozásra és együttműködésre. Természetesen szükség esetén mind a szülők, mind a kollégiumi nevelők telefonon is egyeztetnek szükség esetén (gyermek betegsége, váratlan esemény, rendkívüli engedélyek). Mind a szülő, mind a nevelő kezdeményezhet személyes beszélgetést.

Más iskolába járó diákok esetén főként a szülőkkel, szükség esetén az iskolával is keressük a kapcsolatot. Az elektronikus naplót használó intézményektől hozzáférhetőséget kérünk.

A szülők írásban engedélyezik az iskolán kívüli rendszeres szabadidős ill. sporttevékenységet.

6. A kollégiumi nevelés eredményessége

A katolikus kollégium - a szülővel, az iskolával és a keresztény közösséggel együttműködve - hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló eredményesen fejezze be tanulmányait választott iskolájában. A tanuló a nevelési folyamat során megismeri és elmélyítheti a keresztény értékrendet:

- elsajátítja és követi az alapvető keresztény valláserkölcsi normákat;
- képes az egészséges és kulturált életmód kialakítására;
- sokoldalú képzettsége, egyetemes műveltsége párosul az új ismeretek befogadásának és a folyamatos megújulásnak a képességével;
- kialakul a valóságghú, reális társadalomképe;
- rendelkezik a közösségek szerveződéséhez és az érdekérvényesítéshez szükséges képességekkel;
- tudása versenyképes, önértékelő képességére, szakmai felkészültségére alapozva választ tud adni a szakmai kihívásokra;
- képes az együttműködésre, Krisztus életpéldáját követő emberi kapcsolatok kialakítására és továbbépítésére;
- másokhoz való viszonyát keresztény szeretet és felelősségvállalás jellemzi;
- ismeri egyházunk, nemzetünk, nemzeti etnikai kisebbségeink kulturális és történelmi hagyományait.

A kollégiumi nevelés eredményességének értékelésekor figyelembe kell venni azt, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen feltételek mellett fejtette ki hatását.

V. Az iskola helyi tanterve

Mellékletként csatoljuk a tantárgyankénti részletes tanterveket.

1. Tantárgyi struktúra és óraszámok

1.1. A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók alapján készült helyi tantervünket a 2020/21. tanévben felmenő rendszerben az általános iskola 1. és 5., illetve a gimnázium 7. évfolyamán vezetjük be.

Tantárgyi struktúra az általános iskolában

	1	2	3	4	5	6	7	8
magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	5	5+1	4+1	4	3	3+1
matematika	4	4	4	4	4	4	3+1	3+1
történelem					2	2	2	2
állampolgári ismeretek								1
hon- és népismeret						1		
környezetismeret			1	1				
természettudomány					2	2		
kémia							1	2
fizika							1	2
biológia							2	1
földrajz							2	1
első élő idegen nyelv		+1	+2	2+1	3	3+1	3	3
éneke-zene	2+1	2	2	2	2	1	1	1
vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
dráma és színház							1	
technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
osztályfőnöki					1	1	1	1
hit- és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Óraszám összesen:	24	24	24	25	28	28	30	30
Maximális órakeret:	24	24	24	25	28	28	30	30
hittan*	1	1	1	1	1	1	1	1

* A hittan tantárgyat a 110/2012. Korm. rendelet (NAT) 9. § (1) bekezdés a) pontja szerint a tanuló napi és heti terhelésével összefüggésben meghatározottak alkalmazásakor figyelmen kívül kell hagyni. Ezért csak az első 8 évfolyamon (az etika/ Hit- és erkölcstan) heti 1 óraszámát vettük az alapóraszámnál figyelembe, a másik hittanóra nem számít bele a napi terhelés óraszámába.

Tantárgyi struktúra a gimnáziumban

	7	8	9	10	11	12
magyar nyelv és irodalom	3	3	3	4	4	4+1
matematika	3	3	3	3	3+1	3+1
történelem	3	2	2	2	3	4
állampolgári ismeretek						
természettudomány					2*	
kémia	1	2	1	2		
fizika	1	2	2	3		
biológia	2	1	3	2		
földrajz	2	1	2	1		
első élő idegen nyelv	3+1	3+2	3+1	3+1	4	4
második idegen nyelv			3+1	3+1	3+2	3
ének-zene	1	1	1	1	1	
vizuális kultúra	1	1	1	1		
dráma és színház		1				
mozgóképk. és médiaismeret						1
technika és tervezés	1					
digitális kultúra	1	1	2	1	2	
testnevelés	5	5	5	5	5	5
hittan	1	1				
osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1
érettségi felkészítés					4	4
Óraszám összesen:	30	30	34	34	33	31
Maximális órakeret:	30	30	34	34	34	34
hittan	+1	+1	+2	+2	+2	+2

* A jogszabály szerint a 11–12. évfolyamokon 4-4 órát az érettségire történő felkészítésre kell fordítani. Ez bármely érettségi tantárgy tanítására fordítható. A gimnáziumban a 11. évfolyamon azon tanulóknak, akik nem tanulnak fakultáción természettudományos tantárgyat, gimnáziumunkban a természettudomány tantárgyat kell tanulniuk heti két óra időkeretben. Ezt az óraszámot zölddel jelöltük, mert nem minden tanulóra vonatkozik. A jogszabály szerint, ha a tanuló a 11. évfolyamon a természettudomány tantárgyat tanulja, akkor legalább további 2 órát kell hetente egyéb érettségi tantárgyból felvennie. Tehát számára nem kötelező a 4 óra, csak 2.

1.2. Kifutó rendszerben bizonyos évfolyamokat még érintő korábbi tantárgyi struktúra:

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok az 1–4. évfolyamon - az általános kerettanterv szerint

Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7 +1	7 +1	6 +1	6 +1
Idegen nyelvek		+1	+2	2 +1
Matematika	4	4	4	4
Környezetismeret	1	1	1	1 +1
Ének-zene	2 +1	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Hittan	2	2	2	2
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27
Összes:	26	26	26	28
Önálló – magyar	6	6	6	5
Önálló – matek, körny.	5	5	5	4

1-4. évfolyamon iskolaotthonos rendszerben működünk.

/Egyházi iskolaként a hittan óraszámával meghaladható a rendelkezésre álló órakeret./

- az általános kerettanterv szerint

Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4 +1	4	3 +1	4
Idegen nyelvek	3	3 +2	3	3
Matematika	4	3 +1	3 +1	3 +1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Biológia-egészségtan			2	1 +1
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és tánc	1			
Informatika	+1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5

Erkölcstan	1	1	1	1
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Hittan	2	2	1 +1	1 +1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31
Összes:	29	29	31	31

6 évfolyamos gimnáziumi képzés – a hatosztályos kerettanterv szerint

Tantárgyak	7. évf.	8. évf.	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	3 +1	4	4	4	4	4 +1
I. idegen nyelv	3 +1	3 +2	3 +1	3 +1	3 +1	3
II. idegen nyelv			3 +1	3 +1	3 +2	3
Matematika	3	3	3 +1	3	3 +1	3 +1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2	3	3 +1
Biológia – egészségtan	1	2		2	2	2
Fizika	2	1	2	2	2	
Kémia	1	2	2	2		
Földrajz	2	1	2	2		
Ének-zene	1	1	1	1	1*	1*
Vizuális kultúra	1	1	1	1		
Mozgókép-kultúra és médiaism.*			1			1*
Dráma és tánc *					1*	
Művészetek**					2*	2*
Informatika	1 +1	1 +1	1	1		
Életvitel és gyakorlat	1					1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5
Erkölcstan	1	1				
Etika					1	
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1	1	1
Hittan	2	2	1 +1	0 +2	2	1 +1
Érettségi előkészítő:					0 +2	0 +4
Szabadon tervezhető órakeret	3	3	4	4	6	8
Rendelkezésre álló órakeret	31	31	35	36	35	35
Összes:	32	32	36	36	36	36

4 évfolyamos gimnáziumi képzés – a négyosztályos kerettanterv szerint

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4 +1
I. idegen nyelv	3 +1	3 +1	3 +1	3
II. idegen nyelv	3 +1	3 +1	3 +2	3
Matematika	3 +1	3	3 +1	3 +1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	3	3 +1
Biológia – egészségtan		2	2	2
Fizika	2	2	2	
Kémia	2	2		
Földrajz	2	2		
Ének-zene	1	1	1*	1*
Vizuális kultúra	1	1		
Mozgóképkultúra és médiaism.*	1			1*
Dráma és tánc *			1*	
Művészetek**			2*	2*
Informatika	1	1		
Életvitel és gyakorlat				1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Erkölcstan				
Etika			1	
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Hittan	1 +1	0 +2	2	1 +1
Érettségi előkészítő:			0 +2	0 +4
Szabadon tervezhető órakeret	4	4	6	8
Rendelkezésre álló órakeret	35	36	35	35
Összes:	36	36	36	36

2. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A szakmai munkaközösségek a tankönyvek, taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat veszik figyelembe:

- Csak olyan tankönyveket, taneszközöket használunk, amelyeket az EMMI hivatalosan elfogadott.
- Feleljen meg az iskola helyi tantervében rögzített követelményeknek.
- Előnyt élveznek a már megjelent, képességeket fejlesztő tankönyvek.
- Előnyt élveznek a kipróbált, bevált tankönyvek.
- Ismeretanyagát és módszerét tekintve időtálló legyen.
- A döntés során a lehetőségek adta keretek között figyelemmel van az anyagi szempontokra. (Az egyes osztályok tankönyvcsomagjának ára ne haladja meg jelentős mértékben az ingyenesek számára juttatott állami támogatást.)
- Munkatankönyv helyett inkább tankönyvet és munkafüzetet használunk.
- Az új taneszköz használata segítse a kompetencia alapú oktatást, fejlessze tanulóink digitális kompetenciáját.
- Legyen a tankönyv áttekinthető, anyaga rendezett, kiemelések hívják fel a figyelmet az összefüggésekre, szabályokra, a szemléltető ábrák könnyen értelmezhetőek, a tényközlések adatokkal alátámasztottak legyenek, a taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére. Tartalmazzanak kitekintést az érdeklődők számára.
- Szövegében, megjelenésében, fizikai jellemzőiben (hasznosság, méret, vastagság) feleljen meg az életkori sajátosságoknak.
- Tantárgyanként ugyanazt a tankönyvcsaládot használjuk évfolyamonként.
- Lehetőleg több éven át használható legyen.

Az iskola - pénzügyi lehetőségeihez mérten - saját költségvetési keretből - egyre több nyomtatott taneszközt szerez be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a tanulók ingyenesen használhatják.

Tankönyvválasztáskor biztosítani kell, hogy a tanulók a tankönyveket térítésmentesen kapják meg az iskolától, melyeket a tanév utolsó napjáig kötelesek megfelelő állapotban visszaadni. Az iskolából évközben távozó tanulónak az iskolában töltött utolsó napon a tankönyveit le kell adni.

3. A tanulók fizikai állapotának mérési módszerei

A tanulók fizikai teljesítmények mérése minden évfolyamon (5-12.) a NETFIT, a Hungarofit, illetve a Mini Hungarofit módszerei szerint történik.

4. Választható tantárgyak és foglalkozások, a pedagógusválasztás szabályai

Szabadon választható tantárgyak és heti óraszámuk: énekkar 3-12. évf. - heti 2 óra

Érettségire való felkészítés:

Iskolánkban az érettségire való közép- és emelt szintű felkészítés megszervezése két módon történik. A középszintű érettségire való felkészítés minden tantárgyból órarendi keretek között, illetve az emeltszintű felkészítés plusz tanórák (fakultáció) keretében biztosított legalább 8 fő jelentkezése esetén. A tantárgyak többségénél a tanulók alapóraszámában az

osztállyal együtt tanulnak, s a plusz órákat külön csoportban teljesítik. Azon tantárgyak esetében, melyeknél a jelentkezők száma nem éri el az 8 főt, városi szintű érettségi előkészítő foglalkozásokat keresünk.

Az órarenden kívüli időben folytatott, illetve egyéni felkészítés esetén nincs osztályozás.

A következő tanévre vonatkozó érettségi előkészítő csoport választása a 10. (illetve 11.) osztály második félévében történik. Csak akkor indul csoport, ha legalább 8 fő jelentkezett.

Az iskola igazgatója minden év április 20-ig elkészíti és közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról és a felkészítés szintjéről, amelyekből a tanulók tantárgyat választhatnak.

A tanulók a közzétételtől számított két héten belül a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntésüket írásban adhatják le. A tanuló által választott tanítási óra a következő tanévben a tanuló számára kötelezővé válik. Választott tantárgyat leadni és felvenni csak lezárt tanév után lehet. Ezen döntésen változtatni csak a következő tanév végén van lehetőség. A választás véglegesítésekor a szülőnek és a tanulónak írásban kell nyilatkoznia a fentiek elfogadásáról. Amennyiben a tanuló az általa fakultáció keretében tanult tárgyból előrehozott érettségit kíván tenni (10-11. évfolyamon), akkor a második félév anyagából osztályozóvizsgát köteles tenni.

Tanítási időn túli, szabadon választható szakkörök, foglalkozások:

Iskolánk tanulói számos tanítási időn túli foglalkozás közül választhatnak. A különböző szakköröket minden tanév szeptember 15-ig a foglalkozást vezető pedagógusok - a tervezett és az igazgató által előzetesen jóváhagyott tematika alapján - meghirdetik. A foglalkozás legalább 8 fő jelentkezése esetén indulhat el heti 1 vagy 2 órában.

Pedagógusválasztásra intézményünkben nincs lehetőség.

5. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban készség szerinti csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet, az informatikát és 7-12. évfolyamon a matematikát. Célunk ezzel a tehetséggondozás és a felzárkóztatás hatékony megvalósítása.

6. Az értékelés szabályai

Az első osztályban szóveges értékelés folyik. Második osztályban év végétől érdemjeggyel értékelünk. A tanulók magatartását, szorgalmát és teljesítményét a legfontosabb szempontok figyelembe vételével értékeljük. (ld. házirend)

Az értékelés szempontsora a tantárgyak követelményrendszerén alapszik. A pedagógus a tanulók teljesítményét a tanítási év során rendszeresen érdemjegyekkel értékeli. A tantárgyi értékelés és osztályozás, valamint a naplóba történő bejegyzése a szaktanár kötelessége.

Az érdemjegyek tartalma:

5 (jeles): Kifogástalan tárgyi tudás, szabatos megfogalmazás, képesség az önálló ismeretszerzésre, anyagfeldolgozásra, tanórai aktivitás jellemzi a jeles rendű diákot.

4 (jó): A tanulónak megfelelő a tárgyi tudása, a tananyag összefüggéseit érti, jó szintű a kifejezőkészsége, az önálló ismeretszerzésre való képessége, tanórai aktivitása.

3 (közepes): Bizonytalan tudás, egyenetlen teljesítmény és aktivitás, önállótlan, a beszámoltatások alkalmával tanári segítség igénylése, hiányos fűzetvezetés, kifogásolható külalak jellemzi a közepes rendű tanulót. Önálló tanulásra, ismeretszerzésre csak segítséggel képes, ismereteiről nem tud összefüggő szöveg formájában számot adni.

2 (elégséges): A tanuló tudása töredékes, a tananyag összefüggéseit nem képes megérteni, ismereteinek alkalmazásában önállótlan, fűzetvezetése tanulását nem segíti. Számonkérések alkalmával jelentős segítséget igényel, csak kérdésekre válaszolva tud ismereteiről számot adni.

1 (elégtelen): A tanuló tudása nagyon hiányos, a továbbhaladáshoz nem elegendő.

A tanév végi osztályzat az egész tanévben nyújtott teljesítményt minősíti. Az osztályzat az érdemjegyeken alapul, melyek közül a témazáró dolgozatok a félévi és év végi dolgozatok súlyozottan számítanak. Ügyelünk arra, hogy a félév és a tanév során szerzett érdemjegyek számtani átlaga alapján állapítjuk meg a félévi és év végi érdemjegyet.

7. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

Tantárgyanként a magasabb évfolyamba lépés feltételei a helyi tantervben szereplő minimum-követelmények teljesítése. Részleteit tantárgyanként és évfolyamonként a helyi tanterv tartalmazza.

A tanuló részére engedélyezhető az iskolai évfolyam ismétlése szülői kérésre.

A szülő kérésére az első-negyedik évfolyamon engedélyezni kell az évfolyamismétlést.

Magasabb osztályba negyedik évfolyamtól az a tanuló léphet, aki valamennyi tantárgyból teljesítette a tantárgyi programokban lefektetett minimumkövetelményeket (elégséges szintet), illetve annál magasabb szintet.

Ha a tanuló a tanév végén - a tantárgyak számától függetlenül - elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet.

A javítóvizsgáról elfogadható indok nélküli távolmaradás osztályismétlést von maga után, egyéb esetben egy másik időpont jelölhető meg.

Aki a tanév során a minimum-követelményeket nem teljesítette, de augusztusban sikeres javító vagy osztályozó vizsgát tett, magasabb évfolyamba léphet.

Sikeres osztályozóvizsga alapján léphet magasabb évfolyamba a tanuló,

- ha mulasztása egy tanévben a 250 órát, illetve egy tantárgyból a kötelező óraszám 30 %-át meghaladja és nem osztályozható;
- egy tanév alatt két tanév elvégzését a szülő írásban kéri;
- magántanulónként folytatja tanulmányait, vagy a külföldön végzett tanulmányait itthon folytatja (utóbbinál csak a külföldön nem tanult tantárgyakból),
- iskolaváltás esetén az emelt szintű idegen nyelvből, amennyiben ott kívánja tanulmányait folytatni.

Osztályozó vizsgára kötelezett tanuló a készségtárgyakból felmenthető a vizsga alól.

8. Az alkalmazott pedagógiai módszerek

A kerettantervek alapján kidolgozott helyi tantervek tartalmazzák, melyek a Pedagógiai és Nevelési Program részét képezik. A középszintű érettségi témakörei a helyi tantervekben integrált módon szerepelnek.

9. Az alkalmazott pedagógiai módszerek – informális és nemformális tanulási technikák beépítése a tantervbe

Az EFOP-3.3.7-2017-00058 Informális és formális tanulási tevékenységek támogatása elnevezésű pályázatban intézményünk vállalta, hogy kidolgoz egy olyan módszertani anyagot, mely a drámapedagógia módszertani eszköztárát alapul véve, s azt kibővíti, a résztvevők általános személyiségfejlesztését és művészeti nevelését tűzi ki célul, gazdagítva műveltségüket, tágítva látókörüket, erősítve mindazt a demokratikus értékrendszert, mely egy önálló, felelősségteljes, értékes és másokat is gazdagítani tudó életre készíti fel őket. Ezen tematika szerint diákjaink a hagyományos iskolai kereteken és tartalmi szabályozásokon túl

egy szellemi-lelki gazdagító programban vesznek részt, hogy a megszerzett tudás és tapasztalás valóban az élmény útján jusson el hozzájuk. A kidolgozott állandó tematika célja kettős. Egyrészt hagyományos tanórai segítséget nyújt, másrészt pedig tartalmaz egy intézményspecifikus képzési anyagot, mellyel minden 1–12. évfolyamos résztvevő találkozik. Ezek elsajátításához a tantestület megfelelő szakképzettséggel rendelkező pedagógusai nyújtanak segítséget.

A művészeti képzésünk célja, hogy hozzájáruljon a kreativitás, a probléma felismerő- és megoldó képesség, a nyitottság az empátia fejlesztéséhez, a képzelet, az ízlés, az érzelmi élet gazdagításához. Fontos szerepet tölt be a nemzeti értékek megőrzésében, a kortárs kultúra és kifejezőmódok értő befogadásában.

Mivel az intézményünk által kidolgozott képzési tematika nem önálló kurzus, hanem szervesen beépül az iskolai oktatás folyamatába, így az időbeosztást is ehhez mérten kellett meghatározunk. Egy ajánlást teszünk közzé, ami éves (egy tanév) szinten vonatkozik a résztvevőkre.

Osztályfőnöki órák - évi 5 alkalom

Közösségi programok, versenyek - évi 3 alkalom

A 7. évfolyamosok - új gimnazisták évkezdő napja

Évi 1 nap - osztályprogram keretében

Rendhagyó szakórák - évi 3-5 alkalom

Lelki napok - évi 2 alkalom

A drámapedagógia olyan művészeti-nevelési-oktatási módszer és eszköz együttes, amely a személyiség teljes körű fejlesztésével neveli a tanulókat. A diákok közvetlen tapasztalatszerzés útján ismernek meg egy-egy témát, intellektuálisan és érzelmileg válnak érintetté a probléma megértésében, így valódi tudásra, s nem csak információhalmazra tesznek szert. Olyan helyzetbe kerülnek, melyben megpróbálják képességeiket.

A tanulói képességekre is jótékony hatást gyakorolhat:

- addig ismeretlen tanulói képességek kerülhetnek felszínre
- a gyengébb képességek is sikerélményhez juthatnak
- visszahúzódnak tanulók nyílnak meg
- a szerepjátéki helyzet bátrabb megnyilatkozásokra készítet
- együttműködési, kooperációs képességeik fejlődnek
- megtanulják, mit jelent felelősséget vállalni tetteikért és saját fejlődésükért.

A fentiekből következik, hogy a módszer felhasználása nem korlátozódik csupán egy tantárgyra, pl. a magyar irodalomra, hanem profitálhat belőle a történelem, az osztályfőnöki óra, a rajz, az ének stb.- a felhasználó tanár fantáziája és képességei szerint. Élményt formálni egy vizuálisan is kísért kérdésben, mint elvont - esetleg csak néhány diákot bevonó - esetfeldolgozásban. A tanulók - tapasztalataink szerint - nagyon élvezik a szerepjátékokat, élénk érdeklődéssel kísérik osztálytársaik szereplését, s a színjátékos ügyességének az osztályban tekintélyszerző funkciója is van. Az órák különösen izgalmassá tehetők erkölcsi és társadalmi kérdések jelenetező megközelítésével. A családi élet, a korosztályi problémák, az iskolai konfliktusok számtalanpéldát kínálnak feldolgozásra. Igen fontos tapintattal közelíteni az esetekhez!

Növekvő érdeklődés tapasztalható a szociális képességek meghatározása, a fejlesztésüket elősegítő módszerek megismerése iránt, mivel nagyon sok gyermek és felnőtt küzd szociális és viselkedési problémákkal. Gyakran fordulnak elő kötődési nehézségek, hiányoznak az elemi érzelmi odafordulások a másik emberhez, nem ismertek az együttműködés formái, nem alakult ki a tolerancia, az empátia. Kevés olyan program van, amelyben a szociális készségek, képességek fejlesztése az iskolai oktatás szerves részeként működne. Hiszünk abban, hogy ez a kidolgozott tematika ehhez segíti hozzá a fiatalokat.

A korszerű gimnáziumi oktatás célja a korunk sokrétű, változó és egyre emelkedő igényeit kielégítő szaktudás hiteles átadása mellett a teljes életre felkészítő nevelés, amely az emberi

minőség erősítését célozza. Feladatunk a fiatalok erkölcsi igényeinek és egészséges önértékelésének gazdagítása, az egészséges és biztos önkép alakítása. Az oktatás mellett azonos hangszínnel, s reményeink szerint nem alárendelten igyekszünk a diákokban formálni a személyiségükről, képességeikről, adottságaikról, viselkedésük okairól és következményeiről kirajzolódó elképzeléseiket, törekszünk arra, hogy tudatosítsuk s a harmonikushoz közelítsük az óhajtott céljaik s a valóság viszonyát. Hisszük, hogy egyéni boldogulásuk alapvető feltétele a tárgyi és személyi környezet megismerése, amelybe ők maguk is beletartoznak. Az elméleti ismereteket közvetítő tantárgyak, tantervi modulok mellett így különösen nagy szerep jut a nevelési célok elérésében a tevékenységközpontú tárgyaknak, moduloknak, ahol középpontba kerül az elemző beszélgetés; a fogalmi ismeretek, felvetődő kérdések cselekvésbe emelése, ahol meg tapasztalható az öröm és szabadságélmény, ahol valós emberi szituációkkal dolgozhatunk, ahol a személyiségfejlesztés számos területére - mint például empátia és fantázia, gesztus - és mozgásharmónia, verbális és nonverbális kommunikáció, fegyelem és kooperáció, kreativitás és improvizáció - lehetőség nyílik.

Iskolánk különös hangsúlyt fektet a megismert tudás felelős felhasználására, a helyes gondolkodás, döntés és cselekvés elsajátítására. Ahhoz, hogy a közvetített tudás valóban értékessé, embert építővé váljon, „... minden eszközzel arra kell törekedni, hogy a diák megtanulja szeretni az igazat, a szépet, a jót, a szentet, tisztelni az életet, és ezáltal elvezetni őt mindenek forrásához, Istenhez.” Felvetünk néhányat abból a számtalan lehetőségből, melyet az iskola mint nevelési-oktatási intézmény, a tánc és dráma modul mint tevékenységközpontú, énképformáló tárgy s a katolikus iskolában hagyományosan tartott Szentírás-foglalkozás mint a hit, az Evangélium üzenetét élővé tévő tevékenység szerencsés ötvözete kínál.

Az iskolánövér 1882-ben alapított debreceni Svetits Intézetében is kiemelt fontosságú eseményei voltak az iskolai ünnepeknek a színi előadások, melyeket az intézet szerzetestanárai segítségével állítottak színpadra. Az iskolánövér a vallásos-morális tartalommal bíró pedagógiai célzatú darabokat részesítették előnyben. Az előadásokra mindig nagy igyekezettel készültek, s fontos szempont volt, hogy az ezekben minél több gyerek vehessen részt. A darabokat gyakran zenei- és táncbetétekkel tették színesebbé. A fenti gondolatok továbbfejlesztéseként született meg az az iskolai koncepció, hogy a gimnáziumi évfolyamoknak minden évben van egy „előadás-feladat”-uk.

- 7. évfolyam – Mikulás ünnepség az 1-4. évfolyamosoknak
- 8. évfolyam – Karácsonyi színdarab
- 9. évfolyam – Március 15.
- 10. évfolyam – Október 23.
- 11. évfolyam – Szalagtűző – ajándék színdarab a 12. évfolyamnak
- Nyakkendőátadás – a 12. évfolyamosok ajándéka a 7. évfolyamos gimnazistáknak

Ezek bár színpadi produkciók, mégsem csupán ez az egyetlen pozitív hozadék. Évfolyamszintű együttműködésről van szó, ami a közösség építése és a közös játék szempontjából felbecsülhetetlen értékű. A választott történet kapcsán ön- és világismeretük szélesedik, mélyül. Megélhetik saját tehetségüket, szembesülhetnek korlátaikkal, a kritikát nem a tanáraik vagy a szüleik fogalmazzák meg, hanem saját diáktársaik. Munkamoráljuk fejlődik, s nem utolsósorban az ügyért való felelősség vállalása is a munka kezdetétől jelen van. A próbák nagyon gyakran oldott, fesztelen hangulatúak.

A nem formális és informális tanulási lehetőségek iskolánkbeli megvalósításának egyik fontos pontja volt a lelki és fizikai egészségfejlesztés keretein belül egy olyan módszertani fejlesztő programot kidolgozni, amely a kreatív írás eszközeivel igyekszik segíteni a gimnazista fiatalokat. Napjainkban sokféle összefüggésben találkozhatunk a kreatív írás kifejezéssel. e témában alkotói szakkört hirdetünk. Olyan 7-12. évfolyamos diákok jelentkezhetnek, akik vállalják, hogy a szakköri alkalmakon részt vesznek, s elkészítenek félévente 2-2 olyan írásművet, ami tematikusan kapcsolódik az adott tanegység zárásához. Azon túl, hogy minden publicisztikai műfajjal megismerkednek, szépirodalmi műfajismereteiket bővíthetik, jó

alkalmak ezek a találkozások beszélgetésekre, véleménycserékre, s nagyon sokszor ventillálási lehetőségek is. Egészségmegőrző szerepe is ebben rejlik. Ha az ember – legyen az diák vagy felnőtt – formát tud találni gondolatainak, az őt feszítő kérdések, érzések, emlékek artikulációjának, máris mentesíteni tudja magát a tehertől.

Nem titkolt elérési cél, hogy a képzési módszertan alkalmazása során elinduljon egy olyan pedagógiai és szakterületek közötti kommunikáció, mely nemcsak személyes szinten gazdagíthat bennünket, de támogathatja a tantárgyak közti kommunikációt és átjárhatóságot is. Jelen képzési anyag abban is segítséget kíván nyújtani a pedagógusoknak, hogy az adott csoport számára adott oktatási-nevelési helyzetben melyik módszer alkalmazható a leghatékonyabban. A művészeti képzésünk célja, hogy hozzájáruljon a kreativitás, a probléma felismerő- és megoldóképeség, a nyitottság az empátia fejlesztéséhez, a képzelet, az ízlés, az érzelmi élet gazdagításához. Fontos szerepet tölt be a nemzeti értékek megőrzésében, a kortárs kultúra és kifejezőmódok értő befogadásában.

A tervezett képzési idő két tanév minimum. De szeretnénk, ha ez a képzési metodika meg tudna honosodni, s így a gimnáziumi hat év formális tanulását megfelelően kiegészítené.

Mivel az intézményünk által kidolgozott képzés nem önálló kurzus, hanem szervesen beépül az iskolai oktatás folyamatába, így az időbeosztást is ehhez mérten kell meghatároznunk. Egy ajánlást teszünk közzé, ami éves (egy tanév) szinten vonatkozik a résztvevőkre.

A pedagógusok reflektív szemléletét, nyitottságát, partneri attitűdjének kialakulását elősegítő tréning - Az adott osztályban tanító tanárok közül legalább négy (minden tanévben) rendhagyó irodalomórák évi 5 alkalommal, színházi nevelési foglalkozás évi 2 alkalommal, bibliodráma évi 1 nap - osztályprogram keretében

A pedagógiai program kiegészítése a kidolgozott módszertanok, melyeket mellékletként csatolunk a programhoz.

A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától kell bevezetni.